1996. OKTÓBER
XII. évf. 10. (111.) szám
Ára: 198 Ft

video magazin

Sztárportré:
Sarah Jessica Parker

Divatdiktátorok

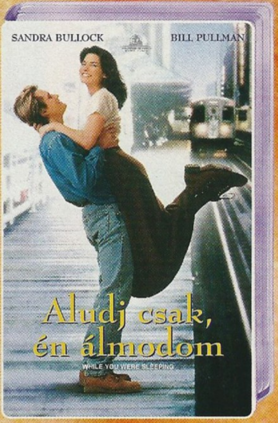
Magyar filmesek világtalálkozója

TONY CURTIS

VIDEOPREMIER: OKTÓBER 31.

INTERCOM

A LEGJOBB VIDEOTÉKÁKBAN!

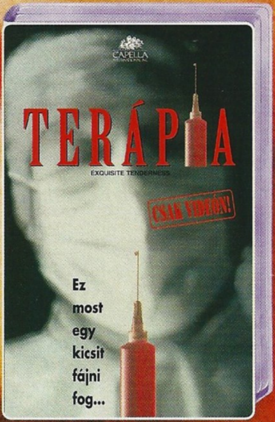
HOLLYWOOD PICTURES HOME VIDEO

Vannak-e még elvarázsolt királykisasszonyok? Hát igazi tündérmesék? Lucy szerint vannak. Csak az a baj, hogy külvárosi metróállomások pénztárosait nem kérdezik. Egyszer mégis megtörténik a csoda... Aztán ez a csoda a feje tetejére áll és a nagy Ő kómában fekszik. Hamarosan Lucy is kezdi úgy érezni, hogy kórházi ápolásra szorulna, ugyanis öntudatlan állapotban fekvő szerelmével együtt egy nagy család is a nyakába szakad, akiket nagyon becsap és nagyon megszeret. Különös tekintettel az egyik családtagra: a nagy Ő öccsére...

TOUCHSTONE HOME VIDEO

Miles nagy színész, minden képessége megvolna hozzá, hogy Othellót játsszon. Ugyanis fekete és meg akarják ölni. De csak ócska reklámfilmekben szerepel, és kizárólag akkor kerül a reflektorfénybe, amikor az egész maffia a nyomába ered. Hősünk nem tehet mást: álruhát ölt. Sőt, álbőrt! Fehér embernek öltözik és bérgyilkosnak adja ki magát. Hamarosan megbízzák, hogy öljön meg valami kis néger színészt, aki a maffia dolgába ütötte az orrát, és most rejtélyes módon eltűnt. Miles vállalja a feladatot...

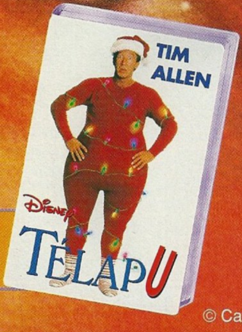

Minden kórház rejtélyes. Aki ide kerül, az fél egy kicsit. Menekülne. Ez a kórház sem különbözik a többitől. Vagy mégis? Különös, megmagyarázhatatlan balesetek követik egymást. Gyógyulófélben lévő betegek halnak meg váratlanul, orvosok tűnnek el. Éjszaka, a folyosók homályában léptek koppannak, egy ajtó mögött mintha sikoltana valaki... Egy őrült orvos fantasztikus kísérletekbe kezdett itt. Célja az emberiség megváltása, de ennek nagy ára van: betegei élete. Egy fiatal doktornő és egy műtőssegéd nyomozni kezd: ha túlélik a kalandot, talán leleplezhetik a mániákus doktort...

CAPELLA INTERNATIONAL, INC

Novemberi videopremier

Forgalmazza: InterCom Kft. 1145 Bp. Bácskai utca 28-36. Tel: 467-1-467, 467-1400 Fax: 252-2736 E-MAIL: VIDEO@INTERCOM.HU

Kedves Olvasó!

Tony Curtis is egyik díszvendége lesz október végén Budapesten a magyar filmesek világtalálkozójának. A magyarhonból elszármazottak vagy azok gyermekei közül háromezren találták meg számításukat a filmművészetben. Akad közöttük máig hatalmasnak számító stúdió alapítója, filmtörténeti remekműveket alkotó rendező, világhírű operatőr, forgatókönyvíró, a Föld szinte valamennyi országában szeretett sztárszínész. Több mint kéttucatnyian az amerikai filmakadémia Oscar-díjával is büszkélkedhetnek. Hogy kik, az is kiderül e számunkból, most induló sorozatunk pedig a határokon túl gyökeret vert magyar filmeseket mutatja be, akiknek művei többnyire ott sorakoznak kazettán a hazai tékákban a Casablancától a Zenedobozon át a Reneszánszemberig.
A világtalálkozó idején zajló hatodik dobogókői videóvásár is megkülönböztetett figyelmet szentel majd a külföldön élő magyar filmesek munkáinak.
A fogadásokkal, kitüntetésekkel, gálaesttel tarkított egyhetes budapesti rendezvénysorozat remélhetően nem feledkezik meg a Magyarországon maradt és idehaza alkotó magyar filmesekről sem...
Bizonyára az ő számukra is öröm, hogy ez éve ősze egyben a fővárosi Multiplexfilmszínházak nyitásának ideje is, ráadásul a Corvin Filmpalota magyar filmbemutatóval ünnepelhetett. A világszínvonalú mozitermek remélhetően a fanatikus videóbarátokat is elcsábítják a Corvinba, a Kossuthba, a Duna Plazaba, de mindez fordítva is igaz: a mozit újra felfedező közönség hamarosan tovább növelheti a tékákba járók táborát is.

Budapest, 1996. október

Falus Tamás

Főszerkesztő: Falus Tamás
Művészeti szerkesztő: Czifferszky Attila
Képszerkesztő: Fejér Gábor
A szerkesztőség címe:
1036 Budapest III., Galagonya u. 2/A
Tel./fax: 250-7441, 250-7442
E-mail: video@irisz.hu

Kiadja a
Video Magazin Kft.
Felelős kiadó:
Belán Gábor ügyvezető igazgató
Nyomdai előkészítés:
ÍRISZ Kft.
Nyomás:

VESZPRÉMI NYOMDA RT

Felelős vezető: Erdős András igazgató
Terjeszti a Nemzeti Hírlapkereskedelmi Rt.
és a regionális részvénytársaságok,
valamint az alternatív terjesztők.
Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt.
Előfizethető
a hírlapkézbesítőknél és a Hírlapelőfizetési Irodában (Budapest XIII., Lehel u. 10/A, levélcím: HELIR, 1900 Budapest), ezenkívül Budapesten a Magyar Posta Rt. Hírlapüzletági Igazgatósága kerületi ügyfélszolgálati irodáin, vidéken a postahivatalokban.
HU ISSN 0237-5141

Címlapfotó: FEB–STILLS
15., 56–58. oldal fotók: © Microsoft Cinemania '96

A video magazin

TARTALMÁBÓL:

40

44

10

32

78

A Video Magazinról bővebb információt talál az Interneten is! Hetekkel a megjelenés előtt már megismerkedhet az újság tartalmával, olvashatja egyes cikkeit, s tájékoztatást talál az Interaktív Video Magazinról is.
Elérhetőség: http://www.irisz.hu/
E-mail: video@irisz.hu

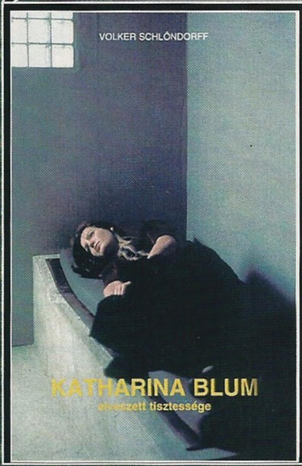
MÁR MEGJELENT:

eve
espace vidéo européen

ODEON ART-VIDEO

KATHARINA BLUM ELVESZETT TISZTESSÉGE

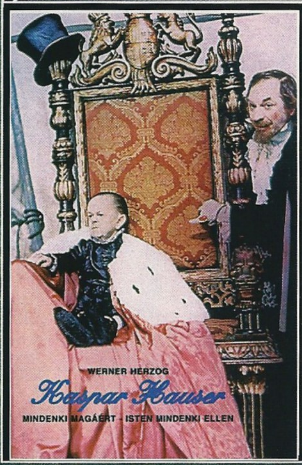
(Die verloerene ehre der Katharina Blum)

A fiatal és vonzó külsejű Katharina Blum a karneváli estélyén beleszeret egy férfiba, akivel együtt tölti az éjszakát.
A férfiról azonban kiderül, hogy anarchista bankrabló és dezertőr, akit a rendőrség már régóta üldöz.
Katharina is gyanússá válik, vád alá helyezik.
Még folyik a vizsgálat, mikor a legismertebb napilap szenzációra éhes riportere rosszindulatú torzításokkal kiteregeti Katharina magánéletét.
Színes, szinkronizált német film, 1975
Főszereplők: Angela Winkler, Jürgen Prochnow, Dieter Laser, Mario Adorf
Rendezte: Volker Schlöndorff
104 perc

KASPAR HAUSER

(Jeder für sich und Gott gagen alle)

1828-ban feltűnt Nürnbergben egy csupa seb, elhanyagolt külsejű, néma ember, aki addigi életét egy pinceodúban töltötte kenyéren és vízen, egy falovacska társaságában. Felbukkanása után öt évvel egy ismeretlen merénylő meggyilkolta. Könyvtárnyi írásos anyag találgatta, hogy Kaspar vajon Napóleon törvénytelen gyermeke vagy valamelyik nagyhercegség örökösödési viszályának áldozata. Herzogot, aki egész életművében a kitaszítottak, deviánsok valóságát filmezi, megbabonázza ez a történet. Kaspar az egyetlen a történelemben, aki felnőttként született. Az érintetlen ember társadalmiság nélkül, a tiszta deviancia megtestesítője. Rövid élete Herzog hideg-tiszta feldolgozásában tükre és esszenciája mindannak a fájdalmas áldozatnak, amit a civilizálódás oltárán évezredek óta meghoztunk.
Színes, szinkronizált német film, 1974
Főszereplők: Bruno S., Walter Landengast, Brigitte Mira, Willy Semmelrogge, Enno Patalas
Rendezte: Werner Herzog
109 perc

FITZCARRALDO

Werner Herzog Fitzcarraldo című szuperprodukciójának forgatása három éven keresztül tartott az Amazonas őserdejében. A rendező hősét egy Brian Sweney Fitzgerald nevű dél-amerikai kaucsukbáróról mintázta. Ez az ember a századfordulón úgy szerzett óriási vagyont, hogy egy hajót darabjaira szedve átszállított a dzsungelen, s így olyan kaucsukültetvényekhez jutott, amelyek addig megközelíthetetlennek tűntek.
Herzogot ez a nagyszabású akció izgatta leginkább.
Fitzcarraldo hajóját a forgatáson is átolta a hegyen 300 indián.
Ám a Klaus Kinski játszotta hőst, akinek Claudia Cardinale az őrangyala, nem annyira a kaucsuk érdekli. Fitzcarraldo művészkalandor, a nagy pénzből operaházat akar építeni a dzsungelben.
Gyönyörű, felszabadító mese.
Színes, szinkronizált német film, 1978–81
Főszereplők: Klaus Kinski, Claudia Cardinale, José Lewgoy, Paul Hittschler
Rendezte: Werner Herzog
180 perc

Ügynökeink:
Interfilm 1126 Bp., Németvölgyi út 66. Tel.: 155-9094 • **Video Nívó** Bp. XIII., ker. Vág u. 9. Tel.: 149-1335

1136 BUDAPEST XIII., HOLLÁN ERNŐ U. 7. TELEFON ÉS FAX: 131-6776

MÁTÉSZALKAI GYÖKEREK

TONY CURTIS ÚJRA ITTHON

Az elsők között fogadta el a meghívást a magyar filmesek október végi világtalálkozójára Tony Curtis, aki az egyik legnépszerűbb magyar származású amerikai művész.

Bár New Yorkban, Manhattanben született 1925 június 3-án, máig büszke magyarságára, hiszen szülei Magyarországról vándoroltak ki. Édesapja, aki 1921-ben érkezett az új hazába, Mátészalkáról származik. A szlovák-magyar határ közelében született mama egy évvel később Amerikába, ahol egy magyar vacsorán véletlenül találkozott későbbi férjével. Otthon csak magyarul beszélt az eredetileg Schwarcz névre hallgató család, hiszen az angol nyelv elsajátítása igencsak kemény dió volt a szülőknek...

Tony Curtis bevallása szerint hat-hétéves koráig azt sem tudta, hogy nem Magyarországon, hanem Amerikában nevelkedik. Bronxban, apja szabóüzletének hátsó fertályában, szegényes körülmények között élt a család. Öccse autóbalesetben vesztette életét, amikor Tony kilencéves volt.

Hamar megigézte a mozi, *Eroll Flynn* és *Cary Grant* voltak kedvenc színészei, akikkel később meg is ismerkedett. Ma úgy érzi, szemfülessége, talpraesettsége miatt fedezték fel és válhatott belőle filmszínész. Igaz ehhez kellett a kék szem, a sármos fiatal arc, a göndör barna haj és a csillogó hajzselé.

1949-től azután nem volt megállás. Már abban az esztendőben öt játékfilmben kapott szerepet, egy évvel később pedig újabb négyben. Az ötvenes, hatvanas, hetvenes években szinte futószalagon készültek szereplésével a produkciók, sőt még a nyolcvanas években is tizenkilenc(!) új mozi fűződött nevéhez. Napjainkig száznál több filmben játszott. Többségében mozifilmben, de híres tévésorozatok sztárja is volt *(Minden lében két kanál* – The Persuaders). A közönség szerint, de ő maga szerint is az egyik legsikeresebb és legemlékezetesebb filmje a *Van, aki forrón szereti* (Some Like It Hot), 1959-ből. *Marilyn Monroe*-val és *Jack Lemmon*nal együtt alakította a főszerepet. De büszke a *Trapéz* (Trapese, 1956), a *Spartacus* (1960), *A nagy imposztor* (1960) a *Kívülálló* (The Outsider, 1960) című mozikban nyújtott alakításaira is.

Barátjai közé sorolja egykori és mai pályatársait, így *Jack Lemmon*t, *Kirk Douglas*t, *Walter Matthau*t, *Roger Moore*-t, *Sydney Poitier*-t, *Tom Hanks*et, *Arnold Schwarzenegger*t, *Al Pacinó*t, s azokat is, akik már nincsenek az élők sorában: *Gene Kelly*t, *Cary Grant*et, *Burt Lancester*t. Akad egy jóbarát a filmszakmán kívül is, ő a neves bokszoló, *Muhammad Ali.*

Manapság is szívesen forgat, az elmúlt fél évtizedben is vállalt kisebb-nagyobb szerepeket, melyek közül idehaza videón néhány hete látható a *Csupaszon New Yorkban* (Naked In New York, 1994). Legutóbb idén, a *The Celluloid Closet* című filmben játszott.

Elégedett életével, hiszen mindent elért, amit akart, amire vágyott. Olyan pályát futott be, amely örökre ismertté, híressé, jómódúvá tette. 1958-ban született lánya *Jamie Lee Curtis (A hal neve: Wanda, True Lies)* is neves színész lett. Boldogan van együtt unokáival is.

Jelenleg Los Angeles központjában, Bel Airben él, nála négy évtieddel fiatalabb, csinos barátnőjével, *Jill Vandenberg*gel. Tájkép- és csendéletfestegetéssel tölti napjait, sokat videózik és nézi a televízió műsorait. Eljár a közeli filmstúdiók házi vetítéseire, és olykor moziba is eljárogat.

Máig büszke magyar származására, ezért is fogadta el örömmel a meghívást a magyarok október végi világtalálkozójára. Ez az újabb utazás ismét alkalmat adhat számára arra, hogy tovább kutassa származásának gyökereit, felkeresse Magyarországon élő rokonait. Apja unokatestvére Budapesten él, az övé pedig a magyar főváros környékén. Pár évvel ezelőtti magyarországi utazása idején már eljutott Mátészalkára, megtalálta apja szülőházát és felkereste azt a zsinagógát, ahová apja rendszeresen eljárt. A zsinagóga falán, kőbe vésve, felfedezte azoknak a rokonainak a nevét is, akik a holocaust áldozatává váltak.

Szívesen találkozik majd október végén a nagyvilágból összesereglő magyar származású filmalkotókkal és természetesen a Magyarországon élő, dolgozó művészekkel is. Mint mondja, ő is örömmel tiszteleg társaival a film századik születésnapján a művészet, a tehetség, az alkotómunka előtt.

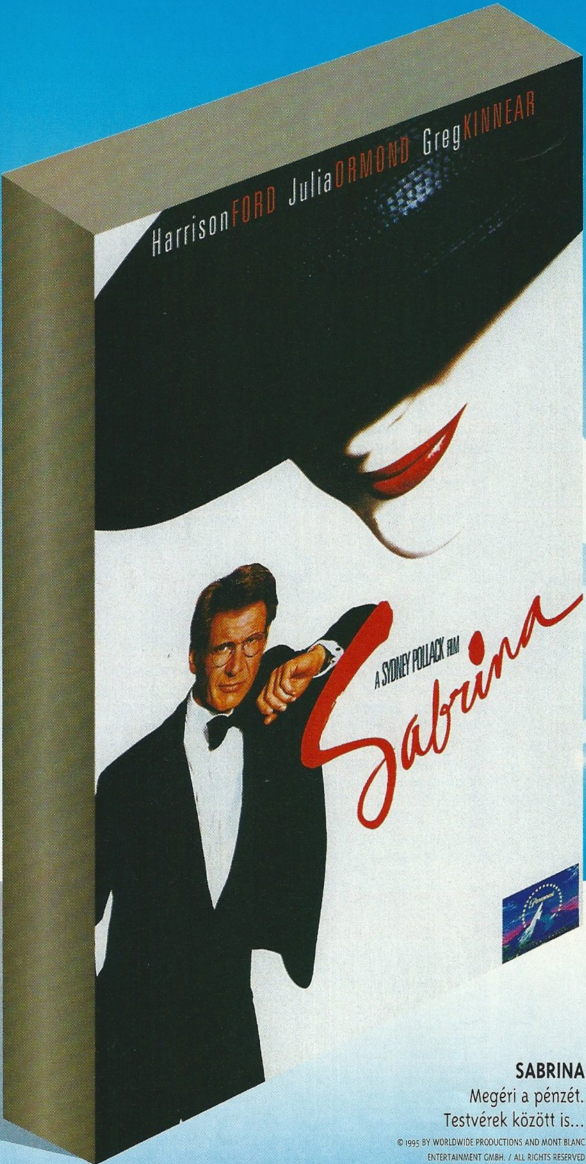
Eric Roberts és Tony Curtis csatája: Halhatatlanok

Tony Curtis filmjei a hazai videótékákban:

Verseny a javából (The Great Race, 1965) r.: Blake Edwards *(Intervideo)*
Minden lében két kanál 1. (The Persuaders, 1972) r.: Gerald Mayer *(VICO)*
Minden lében két kanál 2. (The Persuaders, 1972) r.: Val Guest *(VICO)*
Lepke (Lepke, 1974) r.: Menahem Golan *(Intervideo)*
Monte Christo grófja (The Count of Monte Christo, 1975) r.: David Greene *(VICO)*
Szextett (Sextette, 1977) r.: Ken Hughes*(VICO)*
Indián démon (Manitou, 1978) r.: William Girdler *(VICO)*
A kristálytükör meghasadt (The Mirror Crack'd 1980) r.: Guy Hamilton *(ZOOM)*
A színésznő és a relativitás (Insignificance, 1985) r.: Nicolas Roeg *(Mokép Videókiadó)*
Balboa (Balboa, 1986) r.: James Polakoff *(Mokép Videókiadó)*
Banter (Last of Philip Banter, 1986) r.: Herve Hachuel *(Hargita)*
Rákember a Marsról (Lobster Man from Mars, 1989) r.: Stanley Sheff *(VICO)*
Tarzan Manhattanben (Tarzan in Manhattan, 1989) r.: Michael Schultz *(Videa)*
Elsőrendű célpont (Prime Target, 1991) r.: David Heavener *(Video 2000)*
Karácsony Connecticutban (Christmas in Connecticut, 1992) r.: Arnold Schwarzenegger *(Flamex Interstar)*
A cselszövés (Center of the Web, 1992) r.: David A. Prior *(Drive In 2000)*
Az élő múmia (The Mummy Lives, 1993) r.: Gerry O'Harr *(Drive In 2000)*
Halhatatlanok (The Immortals, 1995) r.: Brian Grant *(Mokép Videókiadó)*
Csupaszon New Yorkban (Naked In New York, 1995) r.: Dan Algrant *(Mokép Videókiadó)*

VIDEO CSÚCSON

VIDEOMEGJELENÉS OKTÓBER 8.

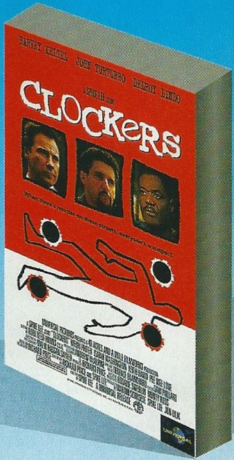

SABRINA

Megéri a pénzét.
Testvérek között is...

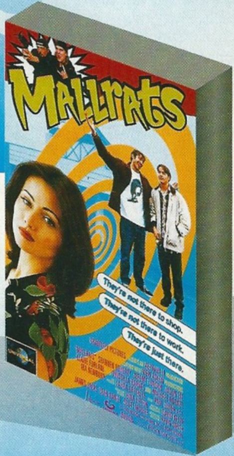
NEPPEREK

Egy utcai gyilkosságnál mindenki gyanús...

SHOP-SHOW

Nincs ott semmi dolguk, de azt szeretnék gyorsan elintézni...

CIC VIDEO

Paramount
A Paramount Communications Company

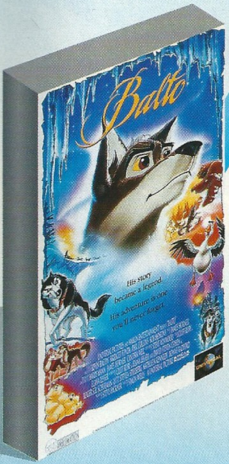
VIDEO CSÚCSON

VIDEOMEGJELENÉS OKTÓBER 22.

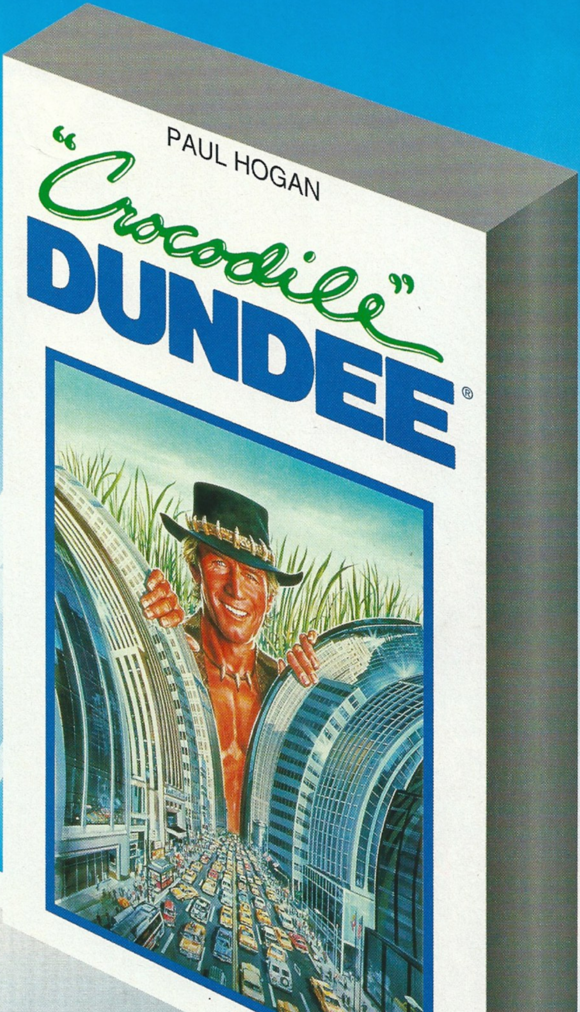
AZ ISMERETLEN DONOR

Valaki a szívedre pályázik...

BALTO

Sosem felejted el...

KROKODIL DUNDEE

Egy krokolidvadász kalandjai New Yorkban...

UNIVERSAL
AN MCA COMPANY

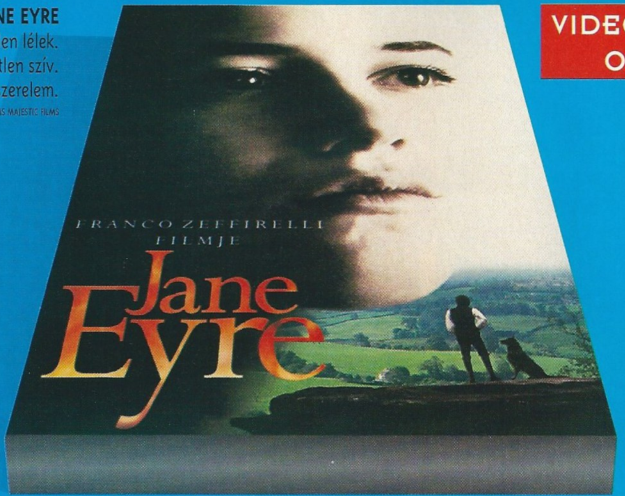
UIP DUNA
NEMZETKÖZI FILM KFT.

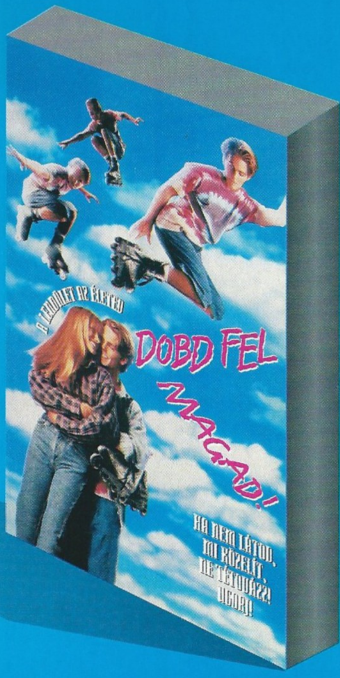
UIP-DUNA FILM, 1021 Budapest, Hűvösvölgyi u. 54. Tel.: 274-2180, 176-1257, 176-1252 Fax: 274-2177

VIDEO CSÚCSON

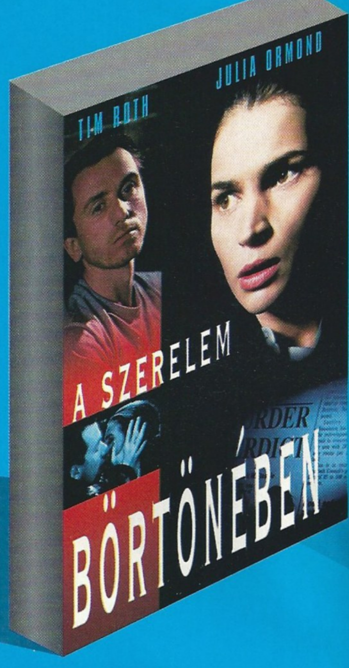
JANE EYRE
Egy megtörhetetlen lélek.
Egy fékezhetetlen szív.
Egy örök szerelem.

VIDEOMEGJELENÉS OKTÓBER 15.

DOBD FEL MAGAD!
Ha nem látod mi közelít,
ne tétovázz! Ugorj!!!

A SZERELEM BÖRTÖNÉBEN
A férfi a börtön foglya.
A nő a szerelemé.

ARABA FILMS

MAJESTIC FILMS

UIP DUNA
NEMZETKÖZI FILM KFT.

VIDEO CSÚCSON

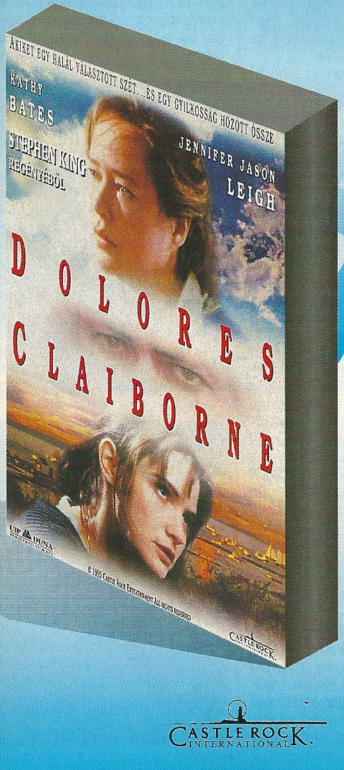
VIDEOMEGJELENÉS OKTÓBER 29.

HAMLET, VAGY AMIT AKARTOK

Komédia sok hűhóval Kenneth Branagh-tól...

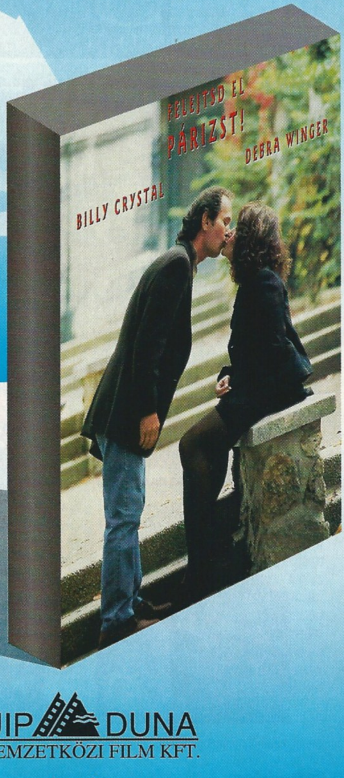
© 1995 CASTLE ROCK ENTERTAINMENT

DOLORES CLAIBORNE

Akiket egy halál választott szét... És egy gyilkosság hozott össze.

© 1995 CASTLE ROCK ENTERTAINMENT

FELEJTSD EL PÁRIZST!

Vígjáték a szerelemről... A házasság után.

© 1995 CASTLE ROCK ENTERTAINMENT

CASTLE ROCK INTERNATIONAL

UIP DUNA NEMZETKÖZI FILM KFT.

UIP-DUNA FILM, 1021 Budapest, Hűvösvölgyi u. 54. Tel.: 274-2180, 176-1257, 176-1252 Fax: 274-2177

ÍGY KÉSZÜLT: A hetedi

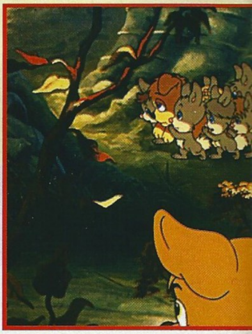
Annak idején *Pulitzer*, a magyar származású amerikai újságíró-szerkesztő jó érzékkel tette le voksát a képregény mellett. A comicsok ihlették az első rajzfilmeket, s majdnem hatvan éve *Disney* keze nyomán megszületett az első egész estés film, a *Hófehérke és a hét törpe.* A magyar hosszúfilmre meglehetősen sokat kellett várni, jóllehet nemzetközileg is elismert animátorok hada dolgozott magyar stúdiókban, tévében, sikersorozatok is születtek *(Gusztáv, Mézga-család, Frakk, Pom-Pom, Kukori és Kotkoda).* 1973-ban *Jankovics Marcell János vitéz*ével új korszak kezdődött az animáció történetében, negyedszáz egész estés film készült az egykori Pannónia Filmstúdióban. A stúdiót ma már Pannónia Film Vállalatnak hívják, népszerű nemzetközi koprodukcióban készült filmjei közül kerül videókazettára *A hetedik testvér* című animációs film. A kedves történet forgatókönyvét *Dargay Attila* neve fémjelzi, a rendezés *Koltai Jenő* (azóta sajnos meghalt) és *Hernádi Tibor* munkája.

Hernádi Tibor jelenleg a pécsi *Funny* animációs stúdió vezetője, több nemzetközi díjas animációs mű szerzője (többek között társrendezője volt *Az idő urai* című nagy sikerű francia–magyar koprodukciós filmnek). A videópremier alkalmából vele beszélgetünk a mű születési körülményeiről és persze a magyar animáció nehéz helyzetéről.

„Kétségtelen, hogy az alkotó a rövidfilmben tudja igazán kifejezni magát" – fogalmaz. *„A egész estésekbe rengeteget beleszólnak, ez nagyon drága műfaj, eképpen üzlet is. Régen volt egy elkülönített pénzösszeg, pályázni lehetett, én például az Animália sorozattal sok díjat is nyertem. Nemzetközi porondon nagyon jó érzés magyar animátornak lenni. Az animáció azon kevés műfajok egyike, ami a világon mindenütt eladható. A magyar animáció világszínvonalú és a nagy stúdiók szétesése után alakult műhelyek közt is van legalább négyöt olyan, amit a világon mindenütt ismernek. Ha valamelyikünk megjelenik valahol, elismert szakembernek számít. A stúdiók átvészelték a nehéz időszakot, valójában erre a tényre vagyunk büszkék. Sokan mentek közülünk külföldre, Rófusz mondta nemrég, aki már régóta Torontóban él, ha kimennénk Amerikába, abban a pillanatban «levernénk» mindenkit."*

A hetedik testvér is magyar–amerikai koprodukcióban készült, később került a képbe a német partner, aki ugyan fantáziát látott benne, viszont ragaszkodott hozzá, hogy húsz percet változtassanak meg. Az amerikai verzió (is) kisgyerekeknek készült és minden izgalmasat kiirtottak belőle – tudjuk meg az alkotótól –; egy bagolynarrátor átlag tízpercenként elhuhogja, hogy *„most ne ijedjetek meg, gyerekek, mert ez és ez fog történni".* Pedig sok ijedeznivaló nincs, meg se botlik a figura. Az amerikai változatban az orvvadászok helyett egy homályos maszatot lehet látni, s a gonosznak egyszer elsül a puskája, de nem talál ám el senkit. Ez így a németeknek nem kellett – itt és ilyenkor nem művészi szempontok döntenek –, mondván, ilyenformán ők ezt nem tudják kazettán forgalmazni. Ebben a változatban (ezt vetítették nálunk is a moziban) marad a történet magva, de például az orvvadászok megjelennek. Persze ők sem tesznek kárt senkiben, csak amolyan „rajzfilmeset": a puskagolyó lesöpri a madár tollát. Ezzel a húsz perccel izgalmasabb lett a film, de ettől még gyerekeknek szól.

Arról, hogy sokan felrótták a „disneys" hatást, *Hernádi Tibor* így vélekedik: *„A disneys figurákról senki nem tehet. Akinél a pénz van, az mondja meg, mit akar látni. A hetedik testvérben Dargay kezdte tervezni a figurákat, utána bíztak meg engem. Próbáltam egyéni alakokat csinálni, ami nem tetszett az illetékeseknek, akik feltétlenül a disneys vonalat erőltették. Meg is bíztak egy régi Disney-animátort, annak kellett*

k testvér

elfogadni a figurákat. Egyszerűen annak az ízlésnek kellett megfelelni. Jöttek-mentek a faxok, hogy így kerek legyen a füle, úgy legyen nagyobb vagy kisebb a szeme, ilyen legyen, olyan legyen. A mellékszereplőknek is alkalmazkodniuk kellett a stílusához, pedig ezekbe kevésbé szóltak bele. A kritikáknak igazuk volt. A film meg sikeres. Különben a lehetőség itt is megvolt: a forgatókönyv magyar, itt is rajzolták, még a zenét is itt komponálták."

Sokaknak nehéz elképzelni is, hogyan rendez az animációs rendező. Nos, ugyanolyan kvalitásokat igényel a feladat, mint az emberszereplős natúr filmek esetében. Az csak látszat, hogy nem élő alakokkal dolgozik. A szereplők ez esetben maguk az animátorok. A figuráknak saját karakterük van, s a jeleneteket is meg kell komponálni. Nem a színésznek játszanak elő, hanem az animátornak. Jó esetben előre fölvett zenére és párbeszédre rajzolnak, rendeznek.

„Engem Nepp József tanított arra, hogy ki kell használni minden időt, és ha az ember a strandon hasal, akkor figyelje meg, miként vonulnak a hangyák. De ha felfigyelek egy érdekes mozgásra, azt nekem szét kell tudnom bontani, hogy mitől olyan, amilyen. Ha valamit látok, azonnal szételemzem."

Visszatérve a rendezéshez Hernádi megjegyzi: *„Az igaz, hogy mindenkinek minden filmje körül cirkuszok vannak, mert van ugye határidő, van a rendező, aki mindenáron azt szeretné viszontlátni, amit kitalált. Aztán úgy a harmadik hónap tájékán összerázódik a társaság, kialakul, kinek mi megy a legjobban, az egyik például jól rajzol mérges pofákat, a másiknak jobban fekszenek a kedves figurák. Nagyon fontos, hogy ki csinálja az effekteket, a rajzfilmben ez elég problémás, nehéz jól megcsinálni egy vízesést vagy gyertyafényt. Egy «rendes» filmforgatás is káosznak tűnik a kívülálló számára, pláne itt, amikor a jelenetek elindulnak a maguk útján. Az animációban az előmunkák igényelnek hosszabb időt, ez azonban máris ellentmondás, ugyanis előkészítési időnk tulajdonképpen nincs. Ide tartozna, hogy meglegyenek a végleges háttérvázlatok. A Disneynél ezek a legapróbb részletekig kidolgozottak, nálunk valahogy párhuzamosan formálódik a többivel, noha mindig megfogadjuk, hogy legközelebb elő lesz készítve, de erre valójában még soha nem kaptunk időt."*

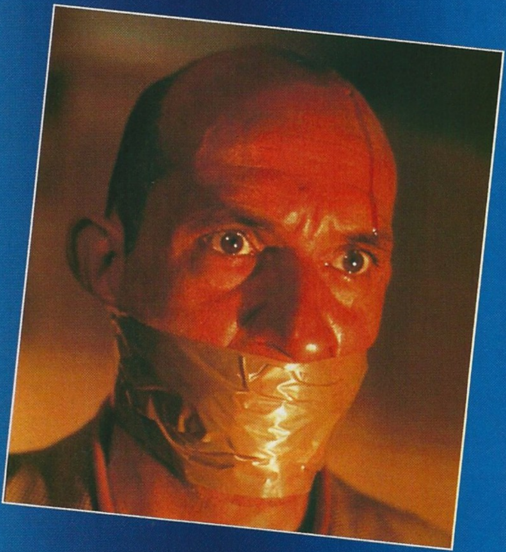
Mivel Magyarországon jószerivel képtelenség pénzt szerezni, filmet viszont szeretnének gyártani, kénytelenek vállalni a koprodukcióval járó kompromisszumokat. A szakma nagy része nyugatra dolgozik, fogalmuk sincs, mit csinál a másik. Kevesen tudják, hogy *Hernádi* csinálta az összes *Red Bull*-reklámot. A nyugati tévék tele vannak magyar stúdiókban készült reklámfilmekkel, a megrendelők tudják, minőséget kapnak legközelebb is. Az egész estés animáció hiába világszínvonalú és sikeres külföldön, híján van a támogatásnak. Ez annál inkább érthetetlen, mert hazai viszonylatban is az egyes filmek nézettsége, nézőszáma messze meghaladja a magyar natúr filmekét. A korábbi rendszerben sem érdekelte az illetékeseket a teljesítmény és így van ez manapság is. Az arisztokratikus réteg-művészfilmeseket pláne nem. *Hernádi Tibor* megfogalmazásában: *„Nem azt akarom, hogy másnak ne legyen, hanem hogy ezt is vegyék észre. Én is natúr filmet nézek esténként. Nem jó, ha mesterségesen szembeállítanak minket. A teljesítmény és a minőség arányában történjen az elosztás, mert nevetségesen kevés pénz marad a kuratóriumnál az animációra."*

Garamvölgyi Katalin

MEGJELENÉS: OKTÓBER 9.

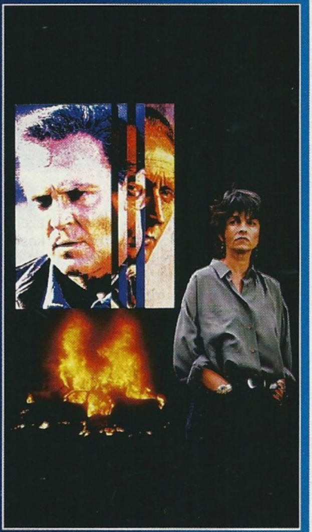
A HALÁL ÉS A LÁNYKA
(Death and the Maiden)

A gyönyörű Paulina egy napon férje látogatójában felismerni véli azt az orvost, aki évekkel korábban megerőszakolta és megkínozta. Magányos tengerparti házukban Paulina magához ragadja a hatalmat és foglyul ejti dr. Mirandát. Bírósági tárgyalást rendez, arra kényszerítve ügyvéd férjét, hogy lássa el a vádlott védelmét. A bizarr szituáció próbára teszi mindhármuk erkölcsi ítélőképességét és tartását.
Színes, szinkronizált amerikai thriller (103 perc)
Főszereplők: Sigourney Weaver, Ben Kingsley, Stuart Wilson
Rendezte: Roman Polanski

HAMIS SZEMÉLYAZONOSSÁG
(False Identity)

Marshall Erickson egy kaliforniai kisváros mindenható ura. Olyan férfi ő, aki mindent megszerez magának, akár gyilkosságok árán is. Ám olyan események történnek, amelyek megingatják Marshall magabiztosságát. Egy rámenős riporternő, Rachel rég elfeledett családi titkok után kezd nyomozni, amelyek kellemetlenül érintik Marshallt. A kisvárosba érkezik egy Ben Driscoll nevű titokzatos idegen, aki amnéziában szenved és Rachel segítségével nyomozni kezd múltjával kapcsolatban. Fokozatosan tárul fel Ben előtt tragikus múltja és a szálak Marshallhoz vezetnek...
Színes, szinkronizált amerikai thriller (97 perc)
Főszereplők: Stacy Keach, Genevieve Bujold
Rendezte: James Keach

MEGJELENÉS: OKTÓBER 16.

DIVATDIKTÁTOROK
(Pret a Porter)

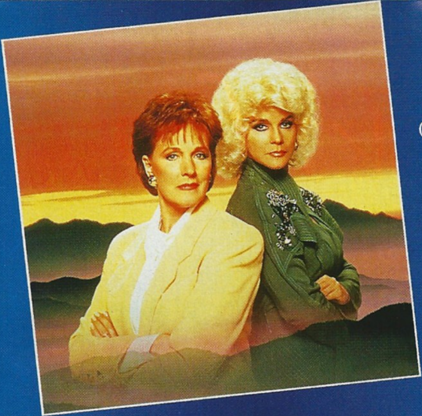
Évente kétszer a divatvilág megrohanja Párizst a PRET A PORTER divatbemutató alkalmából. Ilyenkor riporterek, fotósok, vásárlók és gazdag sznobok jönnek össze, hogy megnézzék a világ leghíresebb divattervezőinek kreációit. Itt találkozik a rejtélyes Szergej az egyik divatszindikátus vezetőjével, Olivier de la Fontaine-nel. A fogadásról Olivier kocsijával távoznak, majd rövidesen egy közlekedési dugóba kerülnek. Szergej olyasmiket mond Oliviernek, amitől torkán akad a falat, majd megfullad. A pánikba esett Szergej elmenekül, a párizsi rendőrség pedig meg van győződve róla, hogy Olivier-t Szergej ölte meg...
Színes, szinkronizált amerikai játékfilm (127 perc)
Főszereplők: Julia Roberts, Sophia Loren, Marcello Mastroianni, Tim Robbins, Kim Basinger
Rendezte: Robert Altman

HALÁLOS LOLITA
(Lethal Lolita)

Amy, a gyönyörű tini lány elcsábítja a jóképű, 36 éves Joeyt, aki családos ember. A férfi rábeszéli a befolyásolható Amyt, hogy call girlként dolgozzon. A lány arról álmodozik, hogy Joey elhagyja feleségét, de amikor ez nem következik be, saját kezébe veszi a dolgok intézését. 800 dollárért felfogad egy bérgyilkost, hogy ölje meg az asszonyt. A bérgyilkos azonban meggyőzi Amyt, hogy inkább saját maga végezze el a dolgot...
Színes, szinkronizált amerikai thriller (89 perc)
Főszereplők: Ed Marinaro, Noelle Parker
Rendezte: Bredford May

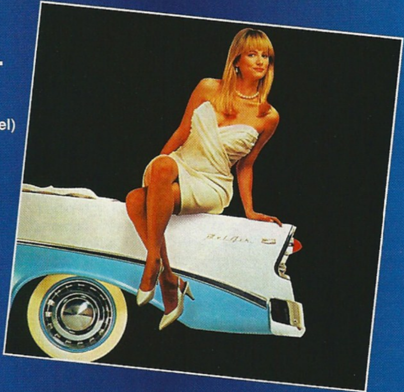

A MI FIAINK
(Our Sons)

Audrey Grant sikeres diplomás nő, aki elfogadja fia, James nyíltan homoszexuális életstílusát és a fiú viszonyát szeretőjével, Donalddal. A kisvárosi pincérnő, Luanne Barnes azonban soha nem tudott megbarátkozni fia, Donald életmódjával, és már évek óta nem beszél vele. James javaslatára Audrey megkeresi Luanne-t, hogy megmondja neki, fia haldoklik. Rábeszéli az asszonyt, hogy utoljára még látogassa meg Donaldot.
Színes, szinkronizált amerikai játékfilm (89 perc)
Főszereplők: Julie Andrews, Ann Margret, Hugh Grant
Rendezte: John Erman

MEGJELENÉS: OKTÓBER 22.

FÖLDÖNJÁRÓ ANGYAL
(Earth Angel)

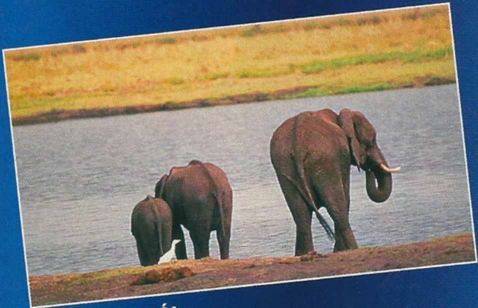
Angelának egyszerre két udvarlója is van. Az egyik Duke, akivel az egyetemen ismerkedett meg, a másik Wayne, aki történelemből különórákat ad neki. Angelát azonban végzetes autóbaleset éri. A másvilágra kerülve szembetalálja magát őrangyalával, aki közli vele, hogy végre kell hajtania egy végső földi küldetést, mielőtt sorsáról döntenek.
Színes, szinkronizált amerikai vígjáték (91 perc)
Főszereplők: Cindy Williams, Mark Hamill
Rendezte: Joe Napolitano

AFRIKA ÁLLATVILÁGA

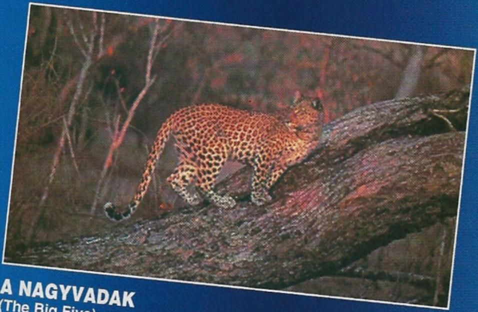
KIRÁLYI VÉR
(Royal Blood)

Afrika különböző vidékein élő két oroszlánfalka életét kíséri figyelemmel a szenzációs felvételekben gazdag természetfilm.
Színes, hangbemondásos angol természetfilm (60 perc)
Rendezte: Gerald Hinde, Will Taylor

AZ ÉLET FOLYÓI
(The River)

Az emberi beavatkozás és pusztítás ellenére még van néhány olyan zug az afrikai kontinensen, amely megőrizte romlatlan, természetes állapotát. Ez a film egy ilyen folyóra alapuló rendszert mutat be, ahol vadállatok és madarak szaporodnak, és szinte teljesen zavartalanul élik mindennapi életüket.
Színes, hangbemondásos angol természetfilm (60 perc)
Rendezte: Gerald Hinde, Will Taylor

A NAGYVADAK
(The Big Five)

E látványos természetfilm azokat az állatokat mutatja be, amelyeket a vadászok és a szafarin részt vevő nézők egyaránt a legjobban kedvelnek: az orrszarvút, az oroszlánt, a leopárdot, az elefántot és a bivalyt. Mivel a vadászok túl gyakran irtották őket, számuk mára megfogyatkozott és inkább csak rezervátumokban élnek.
Színes, hangbemondásos angol természetfilm (60 perc)
Rendezte: Gerald Hinde, Will Taylor

MEGJELENÉS: OKTÓBER 16.

Rendezte:

RAINER WERNER FASSBINDER

(1945–1982)

A filmcsinálás viszonylag békés világában, ahol pikáns hálószobatitkok, néhány nap után felbomló házasságok, illetve különféle fesztiválokon osztogatott díjak jelentik a fő pletykatémát, el sem lehetett képzelni kellemetlenebb jelenséget Rainer Werner Fassbindernél. Filmjeiből hiányoznak a kor bálványai, a gyönyörű asszonyok és a barnára sült, markáns arcú férfiak. Itt nincs happy end, nincs feloldozás, nincs jó pillanatban szívekbe csöpögtetett remény. Csak elrontott életek, kiábrándulás, boldogtalanság és halál. És mintha a történelem őt igazolná, az illúzióit elvető kritikus művészt, aki teljesen alkalmatlan volt művészi alkukat kötni a néző kedvéért.

Olyan történeteket vitt filmre, amelyek szerinte jelentésükben messze túlmutatnak önmagukon: egyetemesen tragikusak vagy tragikomikusak, groteszkek és kijózanítóak. Sok filmje bizonyítja, így az egyik legismertebb, az 1980-ban készült *Lili Marleen*, hogy Fassbindert intenzíven foglalkoztatta a történelem, elsősorban persze hazája félmúltja. Annak aki a történelmet akarja filmre vinni, realista rendezővé kell válnia, Fassbinder kellemetlensége pedig szigorú realizmusából fakad.

Utolsó éveiben sokat öregedett az arca, ezt még az őt csak dokumentumfilmekről és fényképekről ismerők is könnyedén megállapíthatják: hol egy elhanyagolt agglegény fizikus, hol pedig egy kocsmaasztal alatt fetrengő részeg csavargó jut róla az eszünkbe. Fekete és barna kalapjai, melyektől egy percre sem vált meg, sehogy sem illenek a bőrmellényhez, a fekete csizmához és a kopott farmernadrághoz. Úgyszintén ellentétet képez a polgári asszociációkat keltő fekete keretes szemüveg és a kissé rendezetlennek tűnő szőkésbarna szakáll. Munka és beszélgetés közben egyik cigarettáról a másikra gyújtott, szinte semmit nem aludt, alkoholizmusáról mindenki tudott. A magukkal és a társadalom csapdáival megbékélni sohasem tudó lázadó, anarchista művészek már szinte közhelyszerűen önpusztító életét élte. És akkor még nem beszéltünk a nyilvánossá vált botrányokról, a forgatás után éjszakánként kocsmákban ténfergő rendezőről, aki ott ismerkedik meg homoszexuális szerelmeivel, s gyakran egy-egy újabb filmje hősével/hősnőjével: transzvesztitákkal, bűnözőkkel, alkoholistákkal, vendégmunkásokkal, a társadalom peremén élő kisemmizettekkel, akiket a modern kasztrendszerek éppúgy érinthetetleneknek tekintenek, mint a régi indiai. Néhány hónappal Fassbinder korai halála előtt az illusztris *Die Zeit* közölte az egyik nagy ellenlábas kolléga, *Rosa von Praunheim* cikkét, amelyben az ugyancsak a margón élő páriák életével foglalkozó (és mellesleg leszbikus) rendezőnő dühödt hangon járatja le az éjszakánként ötszázmárkás bankjegyekkel fiatal fiúkat magához csalogató Fassbindert, a cukrosbácsit.

Az 1982. június 10-én bekövetkezett halála után a barátokat, közvetlen munkatársakat is sorra megszólaltatták. Egy hetvenes évek közepi Fassbinder-film címét alakította tagadón óhajtó mondattá *Hans Günther Pflaum*, amikor *Nem csak azt akarom, hogy szeressetek* (Ich will nicht nur, dass ihr mich liebt. Der Filmemacher Rainer Werner Fassbinder) címen forgatott filmet pályájáról. Megszólaltatta a rendező kedvenc színészeit és kollégáit, akik láthatólag minden szépítgetés nélkül mondták el emlékeiket. Aki csak ezt a filmet ismeri, Fassbinderéit nem, de amúgy vonzódik az esztétikailag igényes filmekhez, sürgősen pótolni fogja a hiányt. Ugyanis kemény, emberfeletti munkabírású, szenvedélyesen politikus, de pártoknak nem elkötelezett rendezőt ismer meg belőle, aki mindemellett a háború utáni német film egyik legnagyobb mesterévé fejlesztette magát. De azt is megtudja az egyik nyilatkozótól, *Günther Rohrbach*tól, a Bavaria Film munkatársától, hogy Fassbindert nem minden ok nélkül támadta meg kolléganője a *Die Zeit* hasábjain: zilált személyiség volt, nehéz ember, s ez a filmjein is meglátszott. *Luggi Waldleitner* producer szerint „nyomuló típus" volt, amellett rossz modorú, de a német film (és a közönség) számára pótolhatatlan veszteség a halála. *Volker Schlöndorff* pedig, a *Törless* és a *Swann szerelme* rendezője azt az esetet mesélte el, amikor 1969-ben egy orvos figyelmeztette az akkor huszonnégy éves Fassbindert, szervezete a szétesés határán van, sürgősen hagyjon fel öngyilkos életmódjával, különben csak tíz évet jósol neki. Fassbinder csak nevetett. Talán azért, mert tudta, ha leállna, nem lenne többé önmaga. *Hanna Schygulla*, aki az életmű majd' mindegyik jelentős darabjában szerepelt, úgy véli, a rendező számolt is a korai véggel.

Legendás munkabírását azonban mégsem kell a haláltudat miatti türelmetlenséggel kapcsolatba hozni. Hiszen az 1966 és 1982 között viszonylag rövid pályán több mint negyven filmet készítő Fassbinder élete a munka volt. Abba a hatvanas évek második felében induló generációba tartozott, amelynek sok nagy egyénisége vallotta, a kollektív teremtő munka (film, színház, tánc, zene) csak a résztvevők teljes odaadásával, privát életükről való lemondással vihető végbe. Ennek jegyében működött a müncheni Action-Theater, melyhez Fassbinder 1967-ben csatlakozott, előbb színészként, majd rendezőként, végül dramaturgként és szerzőként, sőt alkalmanként kellékesként (drámáit 1991-ben jelentette meg egy frankfurti könyvkiadó). Az Action-Theater 1968 tavaszán megszűnt, Fassbinder néhány társával, például *Hanna Schygullá*val megalakította az antiteatert (így, kisbetűvel), melyben változatlan ars poeticával és munkamorállal készültek az előadásokra. Az ő tevékenységüket örökítette meg *Joachim von Mengershausen* beszédes című dokumentumfilmjében, az *Egy kommuna végé*ben (Ende einer Kommune, 1969–70). A felvételeken Fassbinder instruálja színészeit az általa írt *Anarchia Bajorországban* próbáin. Az egész embert követelő munka irányítója egyes vélemények szerint családpótlékot keresett a színházi (majd filmes) közösségben – szülei hat éves korában elváltak –, de nem mindig találta meg azt. Több nyilatkozata ismert, amelyben édesanyját, *Liselotte Pempeit*et barátjaként, nem pedig anyjaként jellemezte, s kapcsolatukról is úgy beszélt, mint amely inkább baráti és kollegiális. A Fassbinder-féle halálos életmód, a személyiséget felszámoló munka és folyamatos öngerjesztés valóban nem lehetett anyának való látvány. Az eredetileg fordítással foglalkozó asszonyt Fassbinder több filmjébe meghívta színésznek, aki *Lilo Pempeit*

Rainer Werner Fassbinder filmjei a magyar videótékákban:

A ZÖLDSÉGKERESKEDŐ *(1971) (Odeon)*
KÜSTERS MAMA MENNYBEMENETELE *(1975) (Mokép Videókiadó)*
LILI MARLEEN *(1981) (Odeon)*
VERONIKA VOSS VÁGYAKOZÁSA *(1982) (Odeon)*
QUERELLE – A TEST ÖRDÖGE *(1982) (Mokép Videókiadó)*

(máshol *Lilo* vagy *Liselotte Eder*) néven látható már az 1969-es *A dögvész isteneiben* (Götter der Pest), az *Ibsen*-dráma alapján forgatott *Nórá*ban (Nora Helmer,1973), a címszereplő anyjának szerepében az *Effi Briest*ben (1972–74), a kilenc német rendező által készített *Németország ősszel* (Deutschland im Herbst) Fassbinder-epizódjában (1977–78) vagy a szintén 1978-as *Maria Braun házasságában* (Die Ehe der Maria Braun), ahol *Hanna Schygulla* (Maria Braun) konformista titkárnőjét alakította. (E filmet nemrégiben rögzíthettük az MTV1-ről, ha még nem tettük meg a korábbi vetítések alkalmából.)

Lilo Pempeit emlékei szerint Fassbinder jellegzetes háború utáni gyerek volt (1945-ben született), a traumát szinte a génjeiben hordozta, s a szülők válásán kívül az iskolában szerezte az első nyomasztó élményeket. A háború utáni német osztályokban volt, hogy száz gyereknek is össze kellett zsúfolódnia, Fassbinder az utolsó padsorban kapott helyet, ahonnan rossz szemével alig látta a tanárt. Egy tanárnőjétől kapott pofon pedig az emberi öntudatot hozta ki belőle már kisgyerekként. Anyja később át is íratta egy úgynevezett Steiner-féle iskolába, ahol valamivel jobb körülmények voltak, de hogy Fassbinder életművén *Rudolf Steiner* antropozófiai tanai nyomot hagytak volna, semmiképp se állíthatjuk. Költészettel viszont folyamatosan próbálkozott, ez vezette később a színházi pálya felé. Rövid, hároméves periódust leszámítva – amikor színészetet tanult – Fassbinder önmaga mesterévé szegődött (a filmfőiskolára nem vették fel). A színházi munkáról ugyan azt állította, ez az egyetlen, amiben nem autodidakta, de ez sem teljesen igaz. Korunk egyik legjobb német filmrendezője önképző volt.

Fassbindert, az autodidaktát helyesebb olvasott rendezőnek neveznünk, s jó néhány fontos filmjét készítette irodalmi művek alapján. Az *Ibsen*-film mellett ott az *Effi Briest,* az életmű egyik legszebb darabja, amelyet *Theodor Fontane* regénye ihletett; a kevésbé ismert 1972-es *Hajtóvadászat* (Wildwechsel) *F. X. Kroetz* színdarabjából, a *Bolwieser* (1976–77) *O .M. Graf* egyik regényéből, az 1977-es *Despair – utazás a fénybe* (Eine Reise ins Licht) *V. Nabokov* (majd *Tom Stoppard*) művéből készült. S ez az utolsó évek termésében is így van: a tizennégy részes *Berlin, Alexanderplatz*ot (1979–80) *Alfred Döblin* nagyregényéből, az életművet lezáró *Querelle*-t pedig *Jean Genet* hasonló című munkája alapján rendezte. Olvasott volt tehát, de nem nevezhetjük irodalmi rendezőnek. Hiszen a Fassbinder-féle adaptációk mindig aktuális céllal készültek. Mindig Fassbinder problémái, az ő dilemmái és/vagy válaszai tárgyiasultak a filmben.

Ahogy *Schlöndorff* (több más pályatárssal együtt) azon csodálkozott, Fassbinder hogyan volt képes ilyen termékenységre, mi a filmművészetben való rendkívüli jártasságát csodáljuk. A *Bármit csinálok is, az emberek mindig felzúdulnak* címen publikált interjúban (1980) több példaképéről beszélt, így elsősorban *Douglas Sirk*ről, *Howard Hawks*ról, *Raoul Walsh*ról, *Kertész Mihály*ról (a Casablanca kapcsán) és természetesen *Jean-Luc Godard*-ról. A korai Fassbinder-film képi világa gyakran idézi a lázadó francia mestert, Fassbinder bőven merít Godardból, „vendégképként" van nála jelen többször a *Kifulladásig* rendezője. Fassbinder maga így jellemzi a Godard-hatást: *„Ő akkor kezdett filmeket csinálni, amikor én rendszeresen kezdtem moziba járni. Az ember egyszerre csak észrevette, hogy egy filmcsinálónak is van lehetősége arra, hogy saját világképet alakítson ki. Godard-nál jöttem tisztába azzal, hogy egy rendező filmjeinek közük van egymáshoz."*

Querelle

A terjedelmében is impozáns életműre gondolva azt hihetnénk, Fassbinder kiapadhatatlan pénzforrásokra támaszkodhatott filmjei megalkotásakor. Ez távolról sincs így. Legtöbb filmjét szerény költségvetéssel forgatta. Korai munkáihoz kölcsönkamerákat használt, idejétmúlt monstrumokat, amelyeken a svenkkar mozdíthatatlan volt, a statikus képek így válhattak jellemzővé az egyes filmekben. Operatőrjeivel a szükségből kovácsolt erényt. Ha fahrtokra nem volt lehetőség, mozdulatlan kamera örökítette meg a sétáló párokat (A digó, 1969). Fassbinder, amellet, hogy rendkívül tudatos komponista hírében állt, kénytelen volt a legtöbb snittet előre megtervezni a fejében, mert nem volt pénze sokat próbálni. Emiatt a színészeknek is fokozott koncentrációval kellett egy-egy jelenetet eljátszani. A megtervezettség tehát spontaneitással keveredett: a rendező bizonyos határok között a véletlennek is teret engedett a felvételeken. A Magyar Televízióban is sugárzott dokumentumfilm a Berlin, *Alexanderplatz* forgatásáról is jól érzékelteti ezt. A *Döblin*-film volt Fassbinder első munkája a fiatal *Xaver Schwarzenberger* operatőrrel, aki szokatlanul szabadon dolgozhatott a rendező mellett. Fassbinder csak kulcsszavakkal instruálta, a fényhatások konkrét megjelenítését teljesen operatőrére bízta.

Középső korszakának operatőre, *Michael Ballhaus*, akinek például a magyar mozikban is vetített *Küsters mama mennybemenetele* (Mutter Küsters' Fahrt zum Himmel,1975) remek képeit köszönhetjük, nemcsak a snittekben való gondolkodást és a gyors munkát tanulta meg tőle, hanem azt is megfigyelte, hogy rendezője soha nem nézte meg előre a kiszemelt forgatási helyszíneket, ebben ugyancsak a rögtönzés híve volt.

A zöldségkereskedő

A későbbi filmek idején persze már sokkal jobb körülmények között, modernebb felszereléssel dolgozhatott a stáb. Egyes filmekben megcsodál-

Lola

Maria Braun házassága

Kisters mama mennybemenetele

hatjuk például Fassbinder kifejező körfahrtjait, amikor a kamera egy sínen köröz a szereplők körül, kiemelve az epizód fontosságát: ilyen eljárás figyelhető meg az 1973-as *Mártá*ban vagy a *Berlin* epilógusában, amikor a kamera a főszereplőt és az őt kísérő két angyalt fényképezi körbe mozogva. S talán a technika is segítette Fassbindert abban, hogy az *Effi Briest*ben olyan gazdag jelentéssel teli képek sorát hozza létre. A múlt század végi történet egy rokonszenves fiatal lány boldogtalan házasságáról és félrelépéséről, majd szükségszerű elmagányosodásáról szól. Fassbindert itt sem a történet maga izgatta, hanem a regényíró kettős szemlélete, melyet modernnek érzett: egy rossz társadalom elvetése és elfogadása egyszerre van jelen a műben. Fassbinder számára kiváló alkalom kínálkozott arra, hogy ismét a kamerával beszéljen el egy mögöttes történetet, mely gyakran ellentétbe került a szereplők szavaiból és cselekedeteiből kihámozható alaptörténettel. Ironikus lett tehát az *Effi Briest.* A kamera sohasem mutatta benne az eget, hiszen a filmbeli történet szereplői nem szabad világban mozogtak. Többször fotózták őket függőleges és vízszintes vonalak előtt, ami rácsok képzetét kelthette a nézőben. Effi szüleinek házán a felfuttatott borostyán a hűséget jelképezte, ám a mese a hűtlenségről szólt. A még hajadon Effit hintázás közben a levegő lányának nevezte az anyja, ám az események a föld felé húzták a nagyreményű kisasszonyt. Rabságát a rajta levő láncok is jól érzékeltették. A filmbeli tükrök az egyéni és a társadalmi méretű hiúságot és önmutogatást egyaránt megmutatták. A film osztott képei az emberi hovatartozás változásait voltak képesek jelképesen érzékeltetni, egyben a lélekben végbemenő folyamatokat tudatosították a nézőben.

Az 1976-ban készült *Kínai rulett*ben (Chinesisches Roulette) a körfahrt lehetővé tette, hogy szemügyre vegyük egy ölelkező pár tárgyi környezetét: nagy üvegtárlókat, akváriumra emlékeztető bárszekrényt, benne palackokkal és egy kalitkát. Itt a mellékesnek tűnő tárgyak meséltek a szereplők helyett. A *Maria Braun házasságá*ban vagy a *Petra von Kant keserű könnyei*ben (Die bitteren Tränen der Petra von Kant,1972) a világítás vált beszédessé. Előbbiben jól megfigyelhető Fassbinder tudatos világításkompozíciója már a film első kockáin. A film elején a színtelen (szürke) képek domináltak, melyeket fokozatosan váltottak fel a mind színesebb kockák. A jellegtelen kerítést a fehér cédulákkal nem sokkal később az amerikai zászló színes tömege ellenpontozta a tornateremből átalakított bárhelyiségben. Utóbbiban a mesterséges fényeknek kellett uralkodniuk, hiszen az egész film (124 perc!) enteriőrben játszódott. A mesterséges fényt erősítette a Petra ágya melletti hatalmas, mitológiai jelenetet ábrázoló festmény is, középen a meztelen figurával.

A mesteri *Querelle,* ez az erőszakot lirizmussal keverő remekmű külön fejezet lehetne egy Fassbinder-filmek fényeffektusaival foglalkozó dolgozatban. Itt kiteljesedik a stílusformáló mesterségesség a film minden apró részletében. *Franco Nero* vagy *Jeanne Moreau* mozdulatai éppúgy keresetten műtermiek, mint a hajó vagy a matrózkocsma díszletei. Nap helyett speciális reflektorok fényében fürdenek a félmeztelen tengerészek.

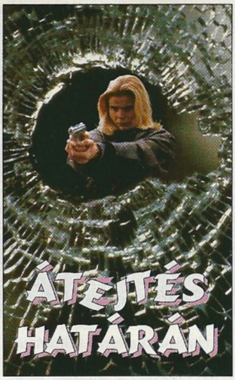
Hasonlóan ellenpontozott filmjeinek zenéje is. Ügyelt rá, hogy kép és zene között diszharmonikus viszony legyen, feszültséget keltve ezzel a befogadóban. A *Lili Marleen*nek, ha úgy tetszik, egy sláger a főszereplője, melyet *Hanna Schygulla* a történet egyes pontjain a legkülönbözőbb stílusokban ad elő. Ellentétes a történet és zenei aláfestése A *zöldségkereskedő* (Händler der vier Jahreszeiten, 1971) egyes kockáin: az olasz sláger egy üres világban szól, Hans Epp össze is töri a bágyadtan forgó kislemezt. Egy másik filmjében *Mahler* mélabús zenéje szól, miközben egy fasorban valaki megfizet egy homoszexuális prostituáltat.

Peer Raben, Fassbinder zenei munkatársa megfigyelte, a rendezőnek zenei vezérmotívumok irányították egyes korszakait. De ez nemcsak a muzsikára áll. A rendező egyik legmakacsabbul visszatérő témája a halál volt. Különösen annak megalázó, feloldást nem nyújtó változatai. Ez már szinte jelképes értelmű. Több hőse magányosan, mindenkitől elfeledve pusztult el. *A zöldségkereskedő* Hansa halálra issza magát az őt bámuló debil barátoktól és rokonoktól körülvéve. Felesége is csak annyit tud mondani neki: *„Meghalsz, Hans."* A másokon uralkodó, majd a magányba és a kétségbeesésbe belepusztuló leszbikus Petra von Kant halála éppúgy feltartóztathatatlan, mint Veronika Vossé, aki gyógyszerektől félig kábultan, haldokolva még egyszer kifesti magát a kórházi ágyon. Máskor meg értelmetlennek tűnik a pusztulás. Maria Braun filmbeli történetét robbanások foglalják keretbe: házasságkötését bombarobbanás zavarja meg. Halottnak hitt férje visszatér a hadifogságból, s amikor számos kerülő után végre egymáséi lehetnének, Maria a levegőbe röpíti a házat (és magukat) – a nyitva felejtett gázcsapnál akarja meggyújtani cigarettáját.

Fassbinder tíz nappal harminchetedik születésnapja után halt meg Münchenben.

Máté J. György

VIDEÓPREMIER SZEPTEMBER 18.

Magyar cím: A JÖVŐ HÓHÉRAI

Eredeti cím: PAST PERFECT

Gyártó ország: USA
Gyártási év: 1996
Műfaj: SCI-FI-AKCIÓ
Rendezte: JONATHAN HEAP
Főszereplők: ERIC ROBERTS
NICK MANCUSO
Idő: 93 PERC
SZINKRONIZÁLT

VIDEÓSTART: SZEPTEMBER 18.

TARTALOM:
Dylan keményszívű, sokat tapasztalt utcai zsaru. Mindent megtesz, hogy a rossz fiúkat rács mögé juttassa.
Egy éjszakán három idegen érkezik a városba, szupermodern fegyverzettel felszerelkezve. Kiderül, a jövőből jöttek vissza, és az a feladatuk, hogy végezzenek a bűnözőkkel, nehogy a törvénytelenség és fejetlenség uralkodjon el.
Dylan válaszút elé kerül: vagy a jövevények mellé áll, vagy ellenük fordul...

Eric Roberts
Szökevényvonat
A specialista
Szabadesés
Riválisok I., II.
Nick Mancuso
Közöttünk a gyilkos

Magyar cím: ÁTEJTÉS HATÁRÁN

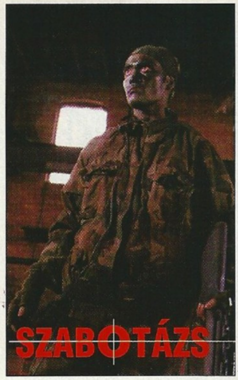
Eredeti cím: EDGE OF DECEPTION

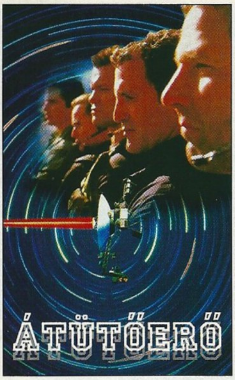
Gyártó ország: USA
Gyártási év: 1994
Műfaj: KRIMI
Rendezte: GEORGE MIHALKA
Főszereplők: MARIEL HEMINGWAY
STEPHEN SHELLEN
JENNIFER RUBIN
Idő: 92 PERC
SZINKRONIZÁLT

VIDEÓSTART: SZEPTEMBER 18.

TARTALOM:
Nick jó zsaru, de pechére mindig rossz nőbe lesz szerelmes.
Még ki sem heverte előző kapcsolatát, amiben egy nő rászedte és kihasználta, máris szerelmes lesz a szemközti házban lakó nőbe, akivel a férje brutálisan bánik. Amikor Nick azt látja, hogy a nő férje pisztolyt ránt, átrohan és lelövi a férfit. A kérdés csak az, hogy legújabb szerelme vajon tudatosan választotta-e őt baleknek...

Mariel Hemingway
Ínyencfalat
Fejvadász
Lopd el az eget

VIDEÓPREMIER OKTÓBER 2.

Magyar cím: SZABOTÁZS

Eredeti cím: SABOTAGE

Gyártó ország: USA
Gyártási év: 1996
Műfaj: AKCIÓ
Rendezte: TIBOR TAKACS
Főszereplők: MARK DACASCOS
GRAHAM GREENE
CARRIE ANNE MOSS
Idő: 95 PERC
SZINKRONIZÁLT

VIDEÓSTART: OKTÓBER 2.

TARTALOM:
Egy égő raktárépületben túszokat tartanak fogva. Bishopnak és alakulatának a feladata, hogy a foglyul ejtett embereket megmentsék.
Az akció kudarcba fullad és maga Bishop is megsebesül. A tengerészgyalogság őt hibáztatja a mentőakció sikertelenségéért, ezért elbocsátják.
Három évvel később Bishop testőrként dolgozik egy nemzetközileg is ismert üzletembernél. Amikor főnökét megölik, nyomozásba kezd. Kapcsolatba kerül az FBI és a CIA ügynökeivel. Feltűnik a színen az az ember, aki három évvel korábban meg akarta ölni...

Mark Dacascos
Amerikai szamuráj
Az igazság nevében
Double Dragon
Graham Greene
Indián szív
Maverick
Őrjítő kétely

Magyar cím: ÁTÜTŐERŐ

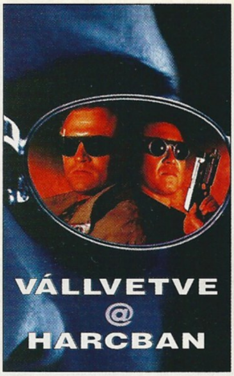
Eredeti cím: TOTAL FORCE

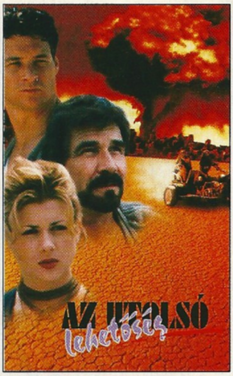
Gyártó ország: USA
Gyártási év: 1996
Műfaj: SCI-FI-AKCIÓ
Rendezte: STEVEN W. KAMAN
Főszereplők: TIMOTHY BOTTOMS
OLEG TAKTAROV
FRANK STALLONE
Idő: 87 PERC
SZINKRONIZÁLT

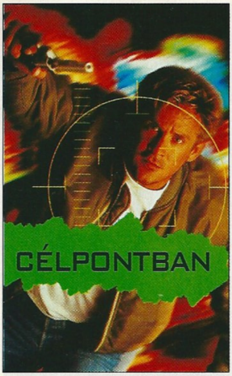
VIDEÓSTART: OKTÓBER 2.

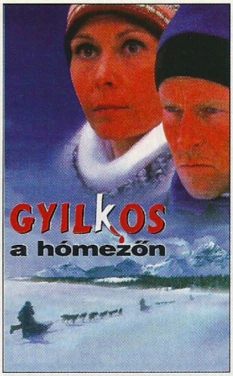
TARTALOM:
Dr. Edmund Wellington olyan új generációs fegyvert fejlesztett ki, mely műholdról sugározva képes befolyásolni az emberi idegrendszert. Ezáltal betegesen agresszív, félelem nélküli gyilkosokká változtatja az embereket. Az amerikai hadsereg tanácsadóinak tartott bemutatón azonban egy nem várt fordulat következik be... És kezdetét veszi az öldöklési téboly.
Drahe-t, a totális haderők parancsnokát mozgósítják, hogy vessen véget ennek az állapotnak, de ezenkívül még más ellenséggel is szembe kell néznie...

Timothy Bottoms
A bűnös sziget
Vendetta
A hasfelmetsző
Frank Stallone
Törzsvendég
Gyilkos játékok
A cowboy halála

VIDEÓPREMIER OKTÓBER 9.

Magyar cím: VÁLLVETVE A HARCBAN
Eredeti cím: BACK TO BACK
Gyártó ország: USA
Gyártási év: 1996
Műfaj: AKCIÓ
Rendezte: ROGER NYGARD
Főszereplők: MICHAEL ROOKER, RYO ISHIBASHI
Idő: 92 PERC
SZINKRONIZÁLT

VIDEÓSTART: OKTÓBER 9.

TARTALOM:
Két yakuza bérgyilkos Los Angeles egyik éttermébe megy, hogy megöljék a maffia főnökét. Pechükre éppen akkor érkezik oda egy pszichopata őrült, robbanószerkezettel felfegyverkezve, és tervük egy szempillantás alatt füstbe megy. Egyikőjük megmenekül, és a sors úgy hozza, hogy egy volt rendőrrel és egy teenager lánnyal kerül össze. Furcsa kapcsolat alakul ki közöttük, amit elsősorban a kényszer diktál. Nem fordulhatnak sem a rendőrséghez, sem a yakuzákhoz, főleg nem a maffiához segítségért. Egyetlen reményük, hogy vállvetve küzdjenek az életben maradásért.

Michael Rooker
A szerelem tengere
Mint a villám
Függő játszma
Kemény igazság
Ryo Ishibashi
Amerikai yakuza

Magyar cím: AZ UTOLSÓ LEHETŐSÉG
Eredeti cím: LAST CHANCE
Gyártó ország: USA
Gyártási év: 1995
Műfaj: AKCIÓ
Rendezte: DAN GOLDEN
Főszereplők: JAMES BROLIN, BRYAN GENESSE, KEHLI O' BYRNE
Idő: 91 PERC
SZINKRONIZÁLT

VIDEÓSTART: OKTÓBER 9.

TARTALOM:
A nukleáris világháború után borzasztó betegség támadja meg a túlélőket. A szexuális kapcsolat halálossá válik. Két külön táborban élnek a nők és a férfiak, felfegyverkezve egymás ellen. Joe azonban olyan helyen nőtt fel, ahol az emberek megtalálták a szörnyű kór ellenszerét. Amikor a férfiak csapata elpusztítja ezt a kis közösséget, Joe elhatározza, hogy mindkét táborból elrabol egy-egy embert, és bebizonyítja a szérum hatásosságát. Terve nem sikerül, mert a férfinak sikerül megszöknie. Most mindkét tábor Joe-t veszi üldözőbe, és elkezdődik a harc, melyben az egész emberiség léte forog kockán.

James Brolin
Rejtélyes félelem
A gyilkos nyomai
Gyilkosságszakértő
Savate
Bryan Genesse
Cyborg zsaru III.
Időzített halál
Árnyvadász

VIDEÓPREMIER OKTÓBER 16.

Magyar cím: CÉLPONTBAN
Eredeti cím: MOVING TARGET
Gyártó ország: USA
Gyártási év: 1996
Műfaj: AKCIÓ
Rendezte: DAMIAN LEE
Főszereplő: MICHAEL DUDIKOFF
Idő: 96 PERC
SZINKRONIZÁLT

VIDEÓSTART: OKTÓBER 16.

TARTALOM:
Sonny jól képzett fejvadász, aki komoly elhatározásra jut, amikor barátnője, Casey terhes lesz. Elhatározását megerősíti egy majdnem végzetes tűzpárbaj, melyben a lány élete is veszélybe kerül. Biztonságba helyezi Caseyt, és élete utolsó akciójára készül. Ám a dolgok teljesen másképp alakulnak, mint ahogyan elképzelte. Hamarosan rá kell jönnie arra a tényre, hogy Ő az amerikai-orosz bűnszövetkezet célpontja...

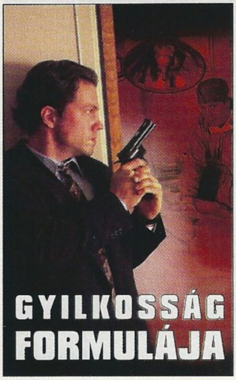
Michael Dudikoff
Szakaszvezető
Amerikai ninja I., II., IV.
Élő pajzs

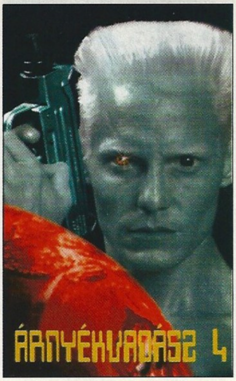
Magyar cím: GYILKOS A HÓMEZŐN
Eredeti cím: MURDER ON THE IDITAROD TRAIL
Gyártó ország: USA
Gyártási év: 1996
Műfaj: KRIMI
Rendezte: PAUL SCHNEIDER
Főszereplők: KATE JACKSON, CORBIN BERNSEN, MICHAEL DAMIAN
Idő: 95 PERC
SZINKRONIZÁLT

VIDEÓSTART: OKTÓBER 16.

TARTALOM:
Az Alaszkát átszelő több mint 1500 km-es kutyaszánverseny mindig híres volt arról, hogy nagy bátorságot, kitartást követel a versenyzőktől. Jessie nem akart versenyezni, de testvére tragikus halála mégis arra kényszeríti, hogy benevezzen a versenyre.
Két versenyzőt furcsa körülmények között holtan találnak. Jessie-ben egyre erősebb a gyanú, hogy gyilkosság történt, és hogy testvére halála sem volt véletlen.
Az idegtépő versenyen hárman vannak az élbolyban. Jessie ösztöne azt súgja, közöttük a gyilkos, és azt is sejti, hogy minél inkább vezet, annál nagyobb esélye van az életben maradásra.

Kate Jackson
Gyilkos csend
Terhelő bizonyíték
Corbin Bernsen
Az utolsó küldetés
A nagy csapat
Lövések a múltból

VIDEÓPREMIER OKTÓBER 22.

Magyar cím: GYILKOSSÁG FORMULÁJA
Eredeti cím: PRESCRIPTION FOR MURDER
Gyártó ország: USA
Gyártási év: 1995
Műfaj: KRIMI
Rendezte: CATHERINE CYRAN
Főszereplők: ADAM BALDWIN
NINA SIEMASZKO
BARBARA CARRERA
Idő: 88 PERC
SZINKRONIZÁLT

VIDEÓSTART: OKTÓBER 22.

TARTALOM:
Brad orvostanhallgató és egész életében arra készült, hogy orvos legyen. Barátnője, Jenny átmenetileg az orvosi egyetem nyilvántartási részlegén dolgozik, ahol főnöknője meglehetősen rosszindulatú vele szemben.
A rendőrség egy gyilkos után nyomoz, aki feltehetően orvos, mert áldozatait úgy öli meg, hogy műtétet hajt rajta végre, érzéstelenítés nélkül.
A rendőrség adatokat kér, de Jenny főnöknője visszautasítja a segítséget. Amikor kiderül, hogy Jenny titokban mégis segített, kirúgják.
A lány bosszút akar állni főnöknőjén, de alaposan meglepődik, amikor egészen közel kerül a szörnyű gyilkoshoz...

Adam Baldwin
Amerikai vérbosszú
Aljas szándékkal
Nina Siemaszko
Vad orchideák II.

Magyar cím: ÁRNYÉKVADÁSZ IV.
Eredeti cím: SHADOWCHASER IV.
Gyártó ország: USA
Gyártási év: 1996
Műfaj: SCI-FI-AKCIÓ
Rendezte: MARK ROPER
Főszereplők: FRANK ZAGARINO
TODD JENSEN
Idő: 92 PERC
SZINKRONIZÁLT

VIDEÓSTART: OKTÓBER 22.

TARTALOM:
Valahol Afrikában a régmúlt időben primitív törzsek csodatévő növényeket gyűjtöttek a földönkívüliek számára. A Földre érkező UFO-NAUTÁKAT azonban baleset éri...
Ugyanezen a területen napjainkban régészeti kutatás folyik. Munkájuk során furcsa kis fiolára bukkannak, rajta ismeretlen hieroglifákkal. Ásatás közben a felszínre kerül a lezuhant UFO egy android túlélővel, aki felfedi a fiola titkát. A benne lévő csodaszer mindenféle gyermekbetegség gyógyítására alkalmas, de másra nem szabad használni.
A régészeti cég vezetőjét azonban aljas célok vezérlik, a csodaszer segítségével világuralomra tör...

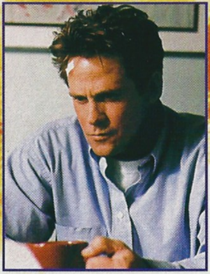
Frank Zagarino
Sohase mondd, hogy halál!
Árnyékvadász I., II., III.
Véres harcosok
Robbanófejek

MOZGÓ CÉLPONT

Nem könnyű az Egyesült Államokban a maffiákkal. Nem könnyű az olasszal, a kínaival, de az orosszal sem. Az egy nációbeliek általában felosztják a terepet a más nemzetiségűekkel, s saját területükre, városrészükre, „üzletágukra" összpontosítanak. A baj akkor kezdődik, ha nemcsak a rendőrséggel kell megküzdeniük, hanem saját soraikban is hatalmi harc kezdődik a képzeletbeli trón birtoklásáért, megkaparintásáért.

A *Mozgó célpont* (Moving Target, 1996) című akciófilmben is valami hasonlónak lehetünk szemtanúi, pontosabban akaratán kívül keveredik valaki az amerikai orosz maffia belső küzdelmeibe. Ez a valaki pedig Sonny McClean, akit a szimpatikus arcú örök akciófilmsztár, *Michael Dudikoff* alakít. Egy modern pénzbehajtó figuráját formálja meg, akinek fontos magánéleti kérdéssel kell szembenéznie. Barátnője, Casey terhes lesz, s amikor ezt megtudja, úgy határoz, rövidesen felhagy életveszélyes hivatásával. Ám az egyik rutinszerű üldözése során Casey is belekeveredik egyszerűnek tűnő különleges munkájába: majdnem megölik egy fegyveres közelharcban. Ekkor Sonny úgy dönt, felbontja meglévő szerződéseit és abbahagyja nem hétköznapi foglalkozását.

De amint meghozza életbe vágó döntését, karrierje legkeményebb ügyébe keveredik. Utolsónak hitt kiszemelt célpontját elkapja, de amikor járművével már visszafelé haladnak egy kanyargós hegyi úton, egy motor üldözni kezdi őket. Újabb fegyverpárbajra kerül sor: sikerül is elintéznie a motorost automata fegyverével, de autója felett elveszti uralmát... Az őt üldöző másik jármű vezetője beéri őt, s Sonny fegyverével lövi le foglyot. Amikor Sonny visszanyeri eszméletét, rádöbben: a gyilkosságnak ő az első számú gyanúsítottja. A főhős és barátnője is életveszélybe kerül, hiszen a meghalt fogoly társai bosszút esküsznek.

Sonnynak rá kell jönnie, hogy egy bandaháború kellős közepébe csöppent, amely az amerikai–orosz bűnöző szindikátus kettészakadásához vezethet...

S az sem mellékes körülmény, hogy a szindikátus főnöke Sonny apjának régi barátja...

Rokoni árulás, rendőrségi besúgás, önzés, csalás, pénz, hatalom, fegyver, tűzharc, banditavezérek csúcstalálkozója, leleplezés, életmentés – mindez egy akciókrimi kelléke, amely nem hiányzik a *Mozgó célpont*ból sem.

*Michael Dudikoff*ot pedig féltő szemünkkel ismét csak nem kell féltenünk...

Készülj fel!

MORTAL KOMBAT

A 3 DIMENZIÓS RAJZFILM

Minden idők legnépszerűbb és legtöbb példányban eladott videójátéka, a MORTAL KOMBAT reneszánszát éli. A játék alapján készült játékfilm hatalmas sikerrel söpört végig a világon. A gyártók arra is gondoltak, hogy a MORTAL KOMBAT legkisebb rajongói is élvezhessék kedvenc videójátékuk megelevenedett változatát. Mivel a filmváltozat sokak szerint kisebb gyerekek számára kicsit "keményebbre" sikeredett, elkészült a MORTAL KOMBAT rajzfilm, amely az ismert történetet dolgozza fel a legmodernebb animációs technikával és háromdimenziós komputergrafikával. Az eredmény egy rendkívül izgalmas és látványos akció-rajzfilm, amely nemcsak a gyerekek fantáziáját ragadja meg.

A MORTAL KOMBAT - RAJZFILM ebben a hónapban jelenik meg a videótékák és a lakosság számára. Meglepetésként a kazettán szerepel a MORTAL KOMBAT játékfilm forgatási kulisszatitkairól szóló rövidfilm is.

JOHNNY CAGE

ÉLETKOR:
29 év
KÜLÖNLEGES TECHNIKA:
Árnyékrugás
ÉLETRAJZI HÁTTÉR:

Harcművészből filmsztár lett, de közben kissé elbízta magát. Most otthagyja a filmezést, hogy bebizonyítsa: nem kellenek hozzá speciális effektek és trükkök, hogy megnyerje a Tornát.

SONYA BLADE

ÉLETKOR:
nőknél nem illik firtatni
KÜLÖNLEGES TECHNIKA:
Lábfogás
ÉLETRAJZI HÁTTÉR:

Blade hadnagy maximálisan kihasználhatta harcművészetét az USA hadseregének speciális elitalakulatánál. Szépsége, ereje és technikája halálos kombináció.

RAYDEN

ÉLETKOR:
örökélet
KÜLÖNLEGES TECHNIKA:
Cikázik, mint a villám
ÉLETRAJZI HÁTTÉR:

Ő a Villámisten, a földi birodalom védelmezője. Azért tért vissza, hogy segítse a három *Mortal Kombat* résztvevőt és megértesse velük a küzdelem fontosságát.

LIU KANG

ÉLETKOR:
24 év
KÜLÖNLEGES TECHNIKA:
Repülő rugás
ÉLETRAJZI HÁTTÉR:

Ez a harcos egykor a Fény Templomának tiszteletre méltó tagja volt szülőföldjén, de később elhagyta azt, hogy a modern világban találjon otthonra. Mégis Ő a Templom utolsó reménysége.

SKORPIÓ

ÉLETKOR:
32 éves szellem
KÜLÖNLEGES TECHNIKA:
Sárkányszigony
ÉLETRAJZI HÁTTÉR:

Ez a szerzemény földi halála után Sub-Zero teremtményeként reinkarnálódott. Kedvenc mondása: - "A bosszú íze mindig édes."

GORO

ÉLETKOR:
2000 év
KÜLÖNLEGES TECHNIKA:
Minden, ami belefér
ÉLETRAJZI HÁTTÉR:

A Külső Világ hadseregének tábornoka, a Shokan Birodalom hercege. Ez a négykarú óriás 500 éve legyőzhetetlen Mortal Kombat-bajnok. Senki sem élte túl, aki kiált ellene.

SUB-ZERO

ÉLETKOR:
32 éves szellem
KÜLÖNLEGES TECHNIKA:
Fagyasztás
ÉLETRAJZI HÁTTÉR:

Eredete ismeretlen, bár ez a jeges harcos a legendás Kínai Nindzsák klánjához tartozott. Különleges technikája jéggé dermeszti ellenfeleit.

SHANG TSUNG

ÉLETKOR:
több, mint 1000 év
BOSZORKÁNYMESTER
ÉLETRAJZI HÁTTÉR:

Ez a démoni erejű boszorkánymester irányította az utolsó ezer év összes Mortal Kombatját. A halott harcosok lelkének erejéből táplálkozva mindenkinél erősebb és hatalmasabb. A Külső Világ császárának szolgálatában uralma alá akarja hajtani a Földet.

Három kőkorszaki szaki

A TŰZ háborúja

Idősebb J.H. Rosnynak *(Joseph-Henri Boëx)* – a Goncourt akadémia tagjának 1909-ben jelent meg talán leghíresebb regénye, *A tűz háborúja* (La guerre de feu). A jeles író őskori utazásra hívta az olvasót, a civilizáció hajnalát festette meg óriási képzelőerővel. Hiszen minden a tűzből fakad, meghódítása hatalmas lépés volt azon az úton, melynek végén az ember kiemelkedett az állatvilágból. Tűz nélkül nem lenne civilizáció sem.

Idősebb J.H. Rosny regénye filmre termett, mégis nyolc évtizeden keresztül nem akadt olyan filmes, aki vállalkozott volna átültetésére. A filmváltozat megszületése végül két szerencsés találkozásnak köszönhető. *Jean-Jacques Annaud* francia filmrendezőt régóta foglalkoztatta egy őskori téma megfilmesítése. A végső lökést ehhez a történelem előtti szájsebészetre specializálódott fogorvos barátnője, illetve az elhivatott forgatókönyvíró, *Gérard Brach* adta. Utóbbi egyébként is arról volt híres, hogy kedveli a bizarr történeteket, a modortalan hősöket, a meghökkentő filmeket. Nem véletlen, hogy dolgozott már *Polanski*val, *Ferreri*vel, *Antonioni*val. *A tűz háborújához* hét forgatókönyvet írt egyetlen esztendő leforgása alatt.

Miután egymásra találtak, rávetették magukat a témára. Idősebb Rosny regényéből kiirtották a cselekményt, kidobták a párbeszédeket, s kihagyták a legtöbb szereplőt. Megváltoztatták a történet keretét, a díszletet, az akkori tudományos adatokat modern hipotézissel váltva fel, teljesen új történet alapját vetették meg. Igazi nagy újításuk azonban abban állt, hogy kitaláltak egy női figurát. Ika alakjában szerették volna megmutatni a szerelmi érzés megjelenését, *„azt a pillanatot, amikor az ember a párosodás egyszerű szükségletétől elmozdult a párkapcsolat irányába”* – fogalmazott Annaud. *„Mindenképpen el akartuk kerülni azt a nevetséges sablont, amellyel a korábbi filmekben az ősembert üvöltő, brutális lénynek ábrázolták, aki erőszakkal uralkodik környezetén. Az ember, ha csak nem provokálták, minden bizonnyal békés teremtmény volt, egy idegen, aki elveszett az ellenséges és néma világban.”*

Jól érzékelhető tehát, hogy bár a film hősei kicsit szőrösebbek mai sorstársaiknál, nem hordanak mobiltelefont és diplomatatáskát, mégis ugyanazon gondok foglalkoztatják őket: nők, féltékenység, család, a mindennapi betevő falat megszerzése. Ennek alapfeltétele pedig a tűz megtartása, illetve ha elveszett, akkor megszerzése. Emiatt kénytelen fantasztikus vándorútra indulni a törzs három tagja.

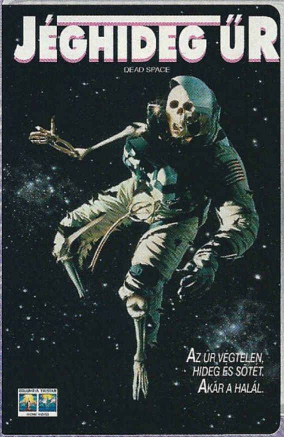
És ők hárman – az őskori három testőr – megküzdenek az előttük tornyosuló valamennyi nehézséggel és akadállyal: legyőzik a hideget, az éhséget, az ellenséget, a vadállatokat. Kalandjaikban izgalom, líra és irónia ötvöződik. Bájosan lefegyverző, ahogyan feltalálják a geget, a szerelmi bánatot, a dobófegyvert, az arcfestést, egyszóval minden olyan dolgot, ami nélkül nem élet az élet.

A tűz háborúja a nyolcvanas évek egyik nagy vállalkozása volt. Elkészítése tizenkét millió dollárba került, három földrészen – Európában (Skócia), Afrikában (Kenya) és Észak-Amerikában (Kanada) forgatták. Nem kevesebb, mint harmincöt maszkmestert, tizennyolc parókaszakértőt és húsz öltöztetőt alkalmaztak. Az egyes maszkok elkészítése napi öt órát vett igénybe, amit azután alkalmanként két óra lemosás követett. Szerepelt a filmben még egy mamutcsorda, azaz tizenhat maszkírozott elefánt, két kardfogú tigrisnek álcázott oroszlán, egy (barlangi) medve és néhány farkas. Csak az állatok egymáshoz, környezetükhöz (és maszkjukhoz) való szoktatása fél esztendeig tartott, viszont sikerült elérni, hogy a színészek egyenrangú partnerei legyenek. Azoknak a színészeknek, akiknek maszkját öt darabban ragasztották fel az arcukra, két műfogsort és egy parókát kaptak, az orrukba gumidarabot dugtak. A fülüket szigetelőszalaggal és gittel ragasztották le. Végül a testüket szőrrel borították. A mozgás betanítása jó két hónapba telt. Az író és nyelvész *Anthony Burgess*, valamint *Desmond Morris* zoológus pedig külön kezdetleges nyelvet és gesztusrendszert alkotott, melynek révén a (mozi)ősember kommunikálni tudott egymással.

Jean-Jacques Annaud filmje máig egyedülálló vállalkozás a filmtörténetben, talán csak *Stanley Kubrick* híres alkotásának, a *2001. Űrodüsszeiá*nak (2001. A Space Odyssey, 1968) nyitóepizódja hasonlítható hozzá. Furcsa és magával ragadó mozi, melyben ügyesen keveredik a valóság és a fikció. Nem egyszerűen egy őskori hősi eposz, hanem „a lélek születésének filmje is” egyben.

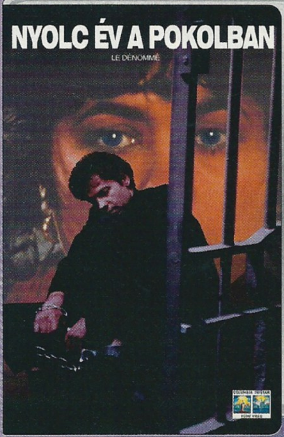
Keresse a videotékákban!

VIDEOPREMIER: OKTÓBER 10.

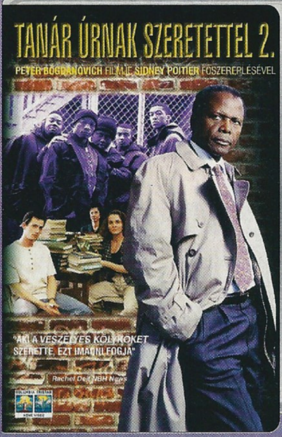
JÉGHIDEG ŰR

Ford Krieger parancsnok gyakran kap segélyhívásokat az űr távoli pontjairól. Ez a foglalkozása. Amikor a Phoebon bolygón működő titkos genetikai laboratórium küld S.O.S jelzéseket, ő habozás nélkül útnak indul. Megszokta a veszélyt, és nem sokat törődik vele, hiszen általában ő a jobb.
De ez az eset kivétel...

NYOLC ÉV A POKOLBAN

Jean Dolande szemmel láthatólag a Föld legártatlanabb embere. Senki nem gondolta volna róla, hogy egyszer fegyveres rablásra vetemedik. Nyolc évre ítélik. A börtönbüntetésbe nagy nehezen még belenyugodna, de az, ami a rács mögötti világban várja, még rémálmaiban sem fordult elő.
Kegyetlenség. Igazságtalanság. Gonoszság. Árulás. Őrület.

TANÁR ÚRNAK, SZERETETTEL 2.

Thackaray tanár úr jól tudja, a hivatásához tartozik, hogy nevelhetetlen tanítványai szívéért is meg kell küzdenie. Már nyugdíj előtt áll, amikor ismét a lehetetlenre vállalkozik: Chicago külvárosában vállal állást, olyan helyen, ahol már egy kollégája sem mer munkára jelentkezni.
És ők nem a tekintélyüket, hanem az életüket féltik...

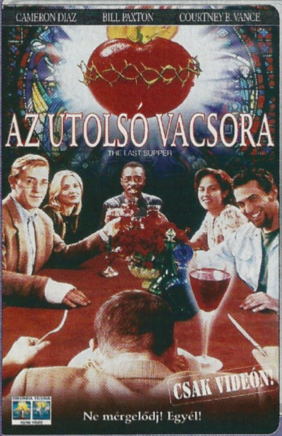

A GONOSZ CSÁBÍTÁSA

Dr. Jekyll és Mr. Hyde különös, félelmetes történetét egészen új szemszögből láthatjuk viszont. A gonosz és a jó küzdelmének akadt egy ártatlan tanúja, aki mindkettejüktől félt, és mégis mindkettejüket szeretni tudta.

AZ UTOLSÓ VACSORA

Minden hétre egy hulla. Sem több, sem kevesebb. Ez az adagja öt komoly fiatalembernek.
Hetente egyszer vacsorát rendeznek, és meghívnak valakit, akit nem szeretnek vagy nem értenek egyet politikai nézeteivel. A mit sem sejtő vendégnek a könnyed csevegés mellé válogatott finomságokat szolgálnak fel. A menünek csupán egy baja van. Mérgezett.

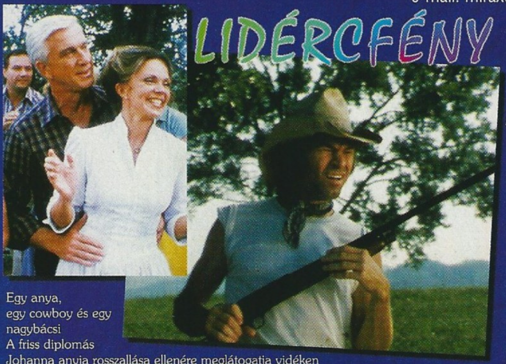
Forgalmazza:

InterCom Kft. Budapest 1145, Bácskai u. 28-36. Tel: 467-1-467, Fax: 252-2736, e-mail: video@intercom.hu

OKTÓBERTŐL A VIDEOTÉKÁKBAN

Kérje ingyenes katalógusunkat.

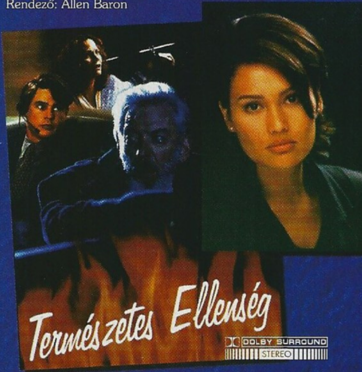
MIRAX Nemzetközi Filmforgalmazó és Multimédia Kiadó Kft. 1113 Budapest, Karolina út 34/a. Tel./fax:(36-1) 209-2919, 209-2920
e-mail: mirax@dial.isys.hu

Egy anya,
egy cowboy és egy
nagybácsi
A friss diplomás
Johanna anyja rosszallása ellenére meglátogatja vidéken
Reese (Leslie Nielsen) bácsikáját Ozarksban,
ahol kalandok sora várja ...
Színes szinkronizált amerikai vígjáték.
Szereplők: Leslie Nielsen, Berry Van Dyke
Rendező: Allen Baron

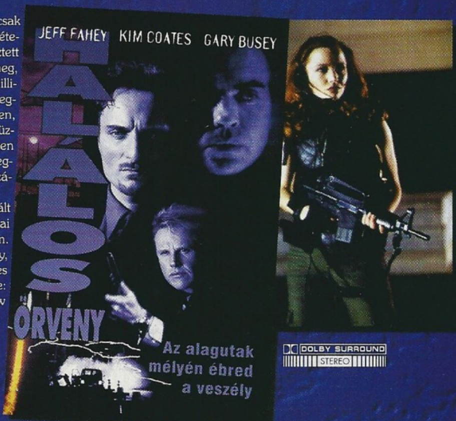
A kisváros első emberének fia kínos meglepetésben részesül, amikor megtudja, hogy menyasszonya valójában egy sztriptízbár sztárja...
Színes szinkronizált 1996-os
amerikai akciófilm.
Szereplők: Shannon Whirry,David Bradley
Rendezte: Rick Roman Waugh

Az egykor sikeres brókert több oldalról is szorongatják; anyagi gondjai, lassan lefutó karrierje beárnyékolja üzleteit és családja életét egyaránt. Fiatal kollégája pedig befurakszik az otthonába, s amit tervez, végképp felborítja mindannyiuk életét ...!
Színes szinkronizált 1996-os amerikai thriller.
Szereplők: Donald Sutherland, Tia Carrere
Rendezte Douglas Jackson

Hogy egy víztisztító csak unalmas hely lehet? A létesítményt őrző felfüggesztett zsarut terroristák lepik meg, az odaszállított 400 milliónyi államkötvény megszerzésének reményében, így hamarosan ádáz küzdelem alakul ki, amelyben mindkét fél tartogat meglepetéseket a másik számára.
Színes szinkronizált
1996-os amerikai
akciófilm.
Szereplők: Jeff Fahey,
Gary Busey, Kim Coates
Rendezte:
John Bradshaw

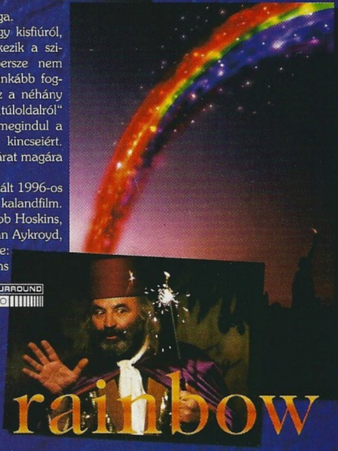

DOLBY SURROUND STEREO

Három időutazó, visszatérése után megdöbbenve jön rá, hogy memóriájuk elvesztése egy kormány-terv része.
Miután megértik, miféle - a Föld jövőjét meghatározó - döntésben lenne szerepük, különleges képességeik bevetésével harcba szállnak a rendszer ellen.
Színes szinkronizált 1996-os
amerikai SCI-FI.
Szereplők: Malcolm McDowell, Daniel Baldwin
Rendezte Barry Samson

Légy te az ÁLOM maga.
Kalandos mesefilm egy kisfiúról, aki barátjával átkerekezik a szivárványon. Szülei persze nem hisznek neki, sokkal inkább foglalkoztat mindenkit az a néhány aranyrög amit a „túloldalról" magukkal hoztak, s megindul a hajsza a szivárvány kincseiért. Ám a büntetés sem várat magára sokáig ...!
Színes szinkronizált 1996-os
amerikai kalandfilm.
Szereplők: Bob Hoskins,
Dan Aykroyd,
Rendezte:
Bob Hoskins

DOLBY SURROUND STEREO

MIRAX

MEGVÁSÁROLHATÓ VIDEOKAZETTÁN OKTÓBER 2-TÓL.

MEGRENDELŐLAP

A film megrendelhető 1800,-Ft fogy. áron (*kölcsönzői jog nélkül*) az alábbi címen levélben, telefonon faxon vagy személyesen:
MIRAX Kft. Budapest 1113 Karolina út 34/a. Tel./fax: 209-2919, 209-2920.

MEGRENDELŐ

Neve:.. Címe:..
Telefonszáma:.. Darabszám:.............. Aláírás:..

VISZONTELADÓK ÉRDEKLŐDÉSÉT VÁRJUK A 209-2919-es TELEFONSZÁMON.

VISSZAJÖVÖK!

MIRAX

A JÖVŐ

ÖNMAGÁVAL MEGHASONLOTT VILÁGUNKBAN A BŰNÖZÉS ELKÉPESZTŐ MÉRETEKET ÖLTÖTT. AZ ERŐSZAK OLYANNYIRA ELHARAPÓZOTT, HOGY SEMMI KÉTSÉG: KÜSZÖBÖN ÁLL A NAGY LESZÁMOLÁS. A KETTÉHASADT IDŐSÍKON A JÖVŐ HÓHÉRAI ÉRKEZNEK A JELENBE, MINTHA MAGUK AZ ÍTÉLET ANGYALAI LENNÉNEK – SZERENCSÉSEBB ESETBEN EGY RÉMÁLOM DÉMONAI –, HOGY MEGPRÓBÁLJÁK MEGELŐZNI NÉHÁNY JÖVŐBELI, VÉGZETES KIMENETELŰ BŰNTETT ELKÖVETÉSÉT, S EZZEL MINTEGY PÁRBAJRA HÍVJÁK KI A TALÁN MÉG ELKERÜLHETŐ(?) SORSOT. VAJON ÁTALAKÍTHATÓ LENNE-E ILY MÓDON A TÖRTÉNELEM? VAJON MEGAKADÁLYOZHATÓ-E AZ ERŐSZAK KATASZTRÓFÁLIS ELTERJEDÉSE? MEGTÖRHETŐ-E PUSZTÍTÁS ÖRDÖGI KÖRE?

A kérdést a forgatókönyvíró *John Penney* és a rendező *Jonathan Heap* adta fel önmagának és a nézőknek *A jövő hóhérai* (Past Perferct) című 1996-os, vadonatúj produkcióban. A belevaló, keményöklű, elcsigázott *Eric Roberts* ezúttal mint a rendőrségi nyomozó Dylan Cooper vívódik önmagával és a fiatalkorú bőnözőkkel. Hamarosan azonban a jövőből váratlanul felbukkanó terminátorok egyszer csak kezdik végrehajtani mindazt, amire Dylan tudat alatt gondol.

A jövőből jött kivégző osztag azért tesz látogatást a múltba, hogy ismerve a tettet és az elkövetőt, kivégezzenek néhány fiatalkorút, akik számítógépes adatbázisuk szerint kulcsfontosságú bűnesetek elkövetői lesznek valamikor a jövőben. De lehet-e így is reményünk és időnk arra, hogy a világméretű bűnözés káoszában rendet tudjunk teremteni?

Milyen is lesz hamarosan a világunk? Erőszakos csélekmények nyomai, a pusztulás képei tárulnak elénk, miközben egy idős bíró arról beszél, mennyire erőszakossá vált társadalmunk. És nem sokkal ezután megismerjük Dylan Coopert *(Eric Roberts)*, a letargikus seattle-i rendőrnyomozót, akit láthatóan nyomaszt az elharapódzott bűnözés és láthatatlan rendszere. A legelképesztőbb jelenetek tanúi lehetünk. Mintha egyetlen nagy bombatalálat érte volna az egész világot: síró csecsemő egy anya élettelen testén, míg a fiatalkorú gyilkos kirabolja a csupa vér autót. Dylan meglepi a fiatalkorút, de az fegyveréért nyúl, mire Dylan futni hagyja.

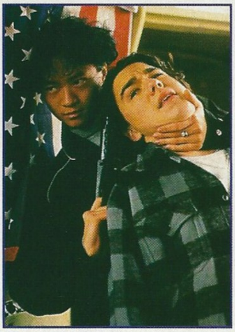
Az erős gyerekek jeles bandájának tagjai – Rusty *(Mark Hildreth)*, Kim Li *(Yee Jee Tso)*, Sid *(Tygh Runyan)* és Karen *(Emily Perkins)* – betörnek egy drogárushoz, hogy lőszert raboljanak. Amikor rajtakapják őket, nagy lövöldözés közben elmenekülnek, de valaki a padlón marad, és a lakás romokban...

Később az autópálya alatt Dylan és társnője, Ally *(Laurie Holden)* fiatalkorúakat vesznek üldözőbe, akik nagy hatóerejű fegyvereket próbálnak eladni iskolásoknak. Az eszeveszett üldözés közben, amelyből Dylan is épphogy csak megmenekül egy rendőrségi helikopter talpán, aranyérmes légtornászgyakorlatot rögtönözve, az ifjúkorúak autója nagyot csattan egy alagútban. Míg a fiúk elszelelnek, az autóroncsban bennragadt Rustyt Dylan kikanalazza a lángoló autóból, és felkapva a nyúlcipőt, egy hatalmas tűzlabdával nyomukban menekülnek az alagútból. A rövid fegyverszünet után a kiskorú ismét visszaalakul ellenféllé és fegyvert szegez a rendőrre. Végül Dylan az ügyesebb és a segítség is jókor érkezik...

Míg a gyerekek az utcákon életveszélyes játékaikat űzik, a zsaruk az erőszakmentesség papjainak látszanak. Egy liberális szellemű vezető a rendőrség fiatalkorúak ügyosztályáról megtiltja a nyomozóknak, hogy kivallassák Rustyt. Dylan és Ally ekkor úgy döntenek, ezután saját módszereikkel szerelik le a fegyverüzér gengszterpalántát.

Miközben Dylan társnőjével elszántan keresi a kis jampeceket, egy vakító fényjelenség kíséretében titokzatos látogatók jelennek meg, és a srácok nyomába erednek. Az idegenek futurisztikus fegyverarzenáljukból ítélve egy másik téridőből jöhettek. Elsőnek egy siheder bandatagon hajtják végre a halálos ítéletet. Brutális szerkentyűikkel azzal a naiv kegyetlenséggel végeznek vele, ahogy a rossz gyerekek megkínoznak egy kis állatot... A második elítélt, Kim Li is találkozik a kísérteties Zoe-val *(Marcie Mellish)*, aki megvillogtatja előtte halálos high-tech fegyverzetét. De megismeri közelebbről a másik két látogatót is, Stone-t *(Nick Mancuso)* a kegyetlen, önelégült fejvadászt, és a technokrata Könyvelőt *(Saul Rubinek)*, aki nem biztos abban, hogy jó helyre érkezett. Kim Li egy hordozható számítógép monitorán olvassa hosszú bűnlajstromát, közte olyan bűnökét is, amelyeket még el sem követett...

Amikor Dylan tudomást szerez az ítélet napja típusú kivégzésekről, rájön, hogy az esetek valamiképp vele állhatnak kapcsolatban, ezért Allyval Rusty keresésére indul...

Dylan egyszer csak eltűnik, majd arra eszmél, hogy Stone, a jövő fejvadásza áll előtte, aki felvilágosítja: hárman a jövőből érkezett rendőrök – mint a Past Perfect (Befejezett múlt) program résztvevői – éspedig éppen azért, hogy Dylan életét megmentsék, mert tudomásuk szerint Rusty, a fiatalkorú fegyvercsempész még a következő pár órában Allyt is Dylant is lelövi. Mégpedig azért, mert megtalálja egy fájlon, hogy Dylan volt az a rendőr, aki miatt kómában fekszik Rusty apja. Ekkor Dylan, nyomában a futurisztikus virtuális rendőrökkel, Rusty nyomába ered, és vad interaktív hajsza bontakozik ki a valóság és a komputerfájlok között.

Kérdés, vajon Rusty hallgat-e Dylanre, és szelíd szóval megtörhető-e az erőszak ördögi köre. Hátha letörölhetők Rusty bűnei a jövő hóhérainak fájljáról! Determináltak vagyunk e sorsunkra? Vagy dönthetünk másképp is? Átalakíthatjuk-e a jelenből a befejezett jövőt?

Lehet, hogy igen, vallja a sci-fi-író *Penney,* az élénk fantáziájú kanadai filmes, *Jonathan Heap*pel, többek között a honi tékákban is fellelhető *Gyötrő kétely* (Benefit of The Doubt) című pszichotriller rendezőjével, ahol Heap egy visszaeső pszichopatán *(Donald Sutherland)* hasonlóképp az erőszak terjedését ábrázolja.

❖

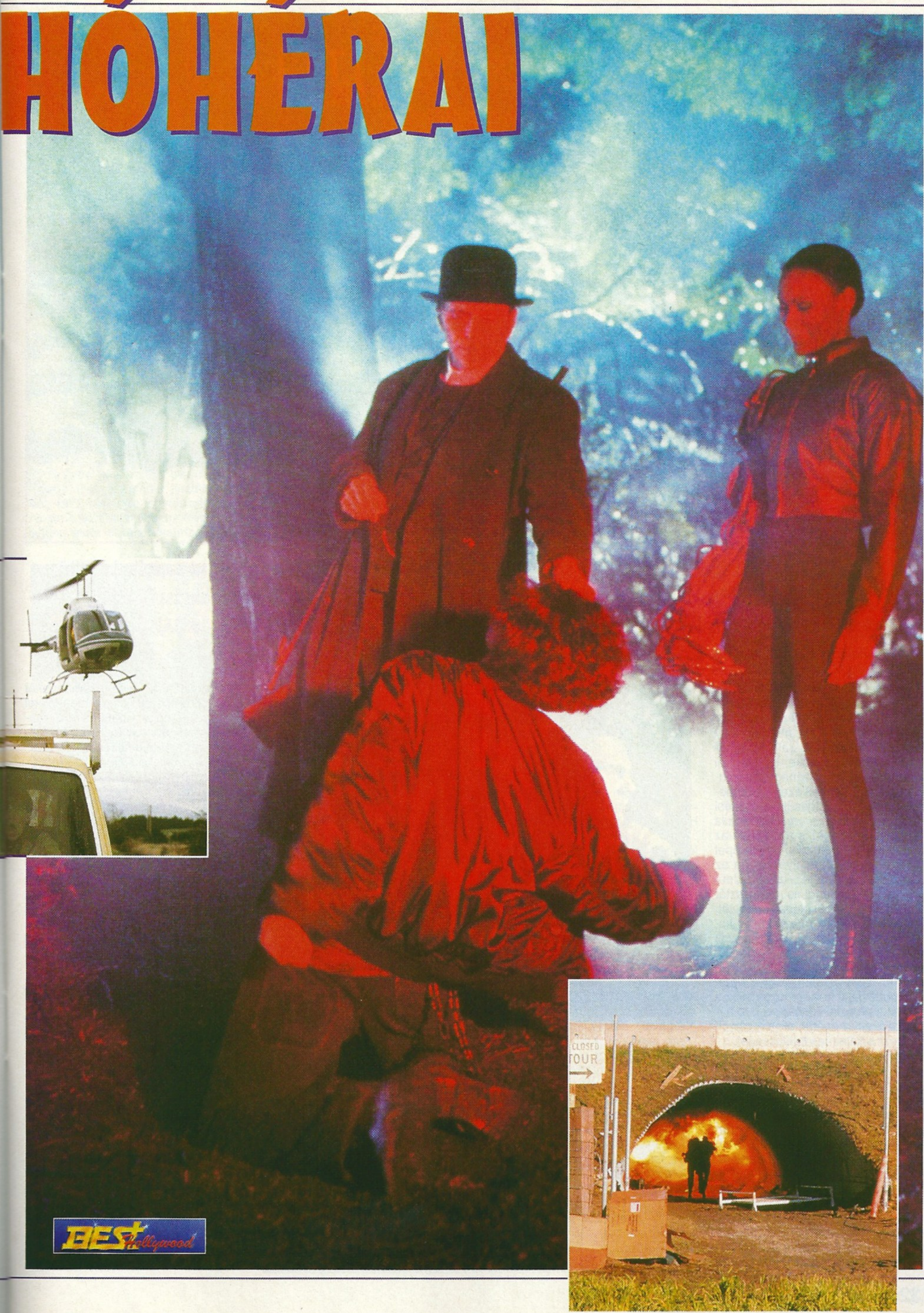
Az erőszakról sokan sokféleképpen vélekednek. Míg a Béke Nobel-díjas *Ghandi* megtagadta a viszont-erőszakot, *Hemingway* egy helyütt azt írta: *„ölök hogy éljek".* Ghandi szerint a pokol bennünk van, míg az egzisztencialista *Sartre* szerint *„a pokol, a másik". Golding A legyek urá*ban azt festi le, hogy iskolás gyerekek egy osztálya egy lakatlan szigeten milyen hamar válik anarchikussá. *Heap* és *Penney* az informatika virtuális valóságát is beleszőve ehhez képest egy olyan elszabadult világképbe küldik a jövő hóhérait, ahol ugyanez a gyerekrémuralom nem egy lakatlan szigeten, hanem az utcákon dúl a felnőttek által irányított társadalomban, amikor a high-tech korszak féktelen gyermekei élesre töltött nehézfegyverzetben űzik végletes és végzetes játékaikat. A főhős, *Eric Roberts* képében, rádöbben a felnőtt társadalom felelősségére, hiszen valamiképp ő is oka a bűncselekmények e láncolatának, és indulatait legyűrve a fiatalkorúak segítségére siet.

Ő is tudja: a fiatalok nem feltétlenül kell felnőtt korukra megrögzött bűnözőkké válniuk, mégiscsak van, lehet kiút.

Talán a jövő hóhérai nélkül is.

HÓHÉRAI

AZ ELNÖK

Novemberben ismét elnökválasztás lesz az Egyesült Államokban. A világ figyelme újra az amerikai elnöki intézmény rendszere felé fordul. Az „elnök" mindig is izgatta az amerikai filmgyártók fantáziáját, számos alkotás főszereplője maga az első számú vezető volt. Hol kitalált figuraként ábrázolták, hol egykori valóságos személy alakját jelenítették meg

Az Egyesült Államok, e hatalmas ország első emberei idővel a történelem részévé válnak, akikre úgy tekint vissza a világ, mint egy-egy korszak „szimbólumára". Az elnökök háború és béke kérdéseiről döntenek, a világ legnagyobb hadserege fölött rendelkeznek. Személyiségük, viselkedésük, vezetési módszerük évekre meghatározza Amerika politikáját, s a világban az országról alkotott pillanatnyi képet akár döntően is befolyásolhatja az elnök személyisége. Azé az elnöké, aki akaratlanul is médiasztár lesz. Minden lépését, cselekedetét, megnyilvánulását mikrofon- és kameraerdők pásztázzák, ő jelenik meg nap mint nap a televízióállomások híradóiban, az újságok címlapjain. Nem véletlen, hogy a filmesek fantáziáját is megmozgatja ez a roppant nagy felelősséggel járó hatalom, s az az ember, aki a hátán cipeli ezt a hatalmas felelősséget.

J. F. K. ÉS NIXON

A hatvanas, hetvenes évek államfői az eltelt évtizedek során valóságos mítosszá váltak. Például *John Fitzgerald Kennedy* is, akinek halálát máig sűrű homály fedi. A tényeket mindannyian ismerjük: 1963-ban egy dallasi látogatás alkalmával, ahogy az elnöki limuzin végiggördült a Dealy Plazán, több lövés dördült el. Kettő eltalálta az elnököt, aki nem élte túl a merényletet. *Lee Harvey Oswald*ot tartóztattak le gyilkosság vádjával, de az igazságot máig nem ismerjük. Két, merőben más alkotás foglalkozik e rejtélyes, a világot máig foglalkoztató gyilkossággal és hátterével. *Oliver Stone* 1991-ben készítette el *J.F.K.* című filmjét, mellyel újra felszakította a behegedni látszó sebeket. *Kevin Costner* játssza benne *Jim Garrison* államügyészt, aki mindent megtesz az ügy teljes felgöngyölítése érdekében, de állandóan akadályokba ütközik. Stone, akinek számos filmje foglalkozik a huszadik századi amerikai történelemmel, igen behatóan tanulmányozta a dallasi eseményeket.

A rendező a valós eseményeket megtörténhetett cselekményekkel vegyíti e nagy vihart kavaró filmben, melyben úgy főszereplő az elnök, hogy értelemszerűen csak archív felvételeken jelenik meg.

Az 1991-ben elkészült *Ruby*ban is hasonló a helyzet, bár az érme másik oldalát mutatja be. A főszereplő, az Oswaldot hidegvérrel lelövő Jack Ruby *(Danny Aiello)* révén az elnökgyilkosság előtti napokat ismerhetjük meg aprólékosan. *John Mackenzie* műve a valóság és a fikció együttese. Maga a Kennedy-merénylet is merőben más ebben az alkotásban, mint a *J.F.K.*-ben. Két orgyilkost állít elénk a rendező, ellentétben Oliver Stone feltételezésével.

A Kennedy-gyilkosságot összeesküvésként ábrázolja egy jóval korábbi, 1973-as alkotás, a *Kivégző akció* (Executive Action) című film. A csaknem két évtizeddel később született *A szeretet földjében* (Love Field) szinte már csak ürügy a Kennedy-gyilkosság: a *Michelle Pfeiffer* által megformált főhősnő az elnök temetésére igyekszik, amikor egy különös színes bőrű férfival találkozik.

John F. Kennedy 1960-ban lett az Egyesült Államok elnöke. Ellenfele a választásokon *Richard Nixon* volt. Akkor még alulmaradt, de nyolc évvel később már sikerrel pályázott újra az elnöki tisztségért, sőt 1972-ben újra is választották. Nixon politikáját, személyiségét egész élete során hatalmas viták kísérték. Rengetegen állították, hogy külpolitikája és a vietnami háború kiterjesztése csak ártott Amerikának. A háborús veteránokat sem részesítette olyan elbánásban, ahogy azt előtte megígérte. Ellentmondásos jelleme sok amerikai ellenszenvét váltotta ki. Ezt csak növelte 1974-ben a Watergate-botrány: egy demokrata párti irodaház telefonjainak lehallgatásával vádolták, s a bizonyítékok alapján késztették később lemondásra.

Pályafutását, elnöki tevékenységét kíséri végig a *Nixon* című film (1995), amelyet rendezőként szintén *Oliver Stone* jegyez. Ebben már szó szerint főszereplő az elnök, színész játssza, s nem is akárki: az angol *Sir Anthony Hopkins* A műben új oldaláról ismerhetjük meg az elnököt. Magánemberként látjuk, ahogy otthonosan mozog a Fehér Házban, a kutyájával játszik és a családtagjaival vacsorázik. A film legérdekesebb mozzanatai azért mégis csak azok, amelyekben Nixon döntései mögött a néző felfedezheti a lelkiismereti és érzelmi problémákat. Anthony Hopkins elsőrangú játéka mel lett a különböző politikai sakkjátszmák, az eddig nem ismert rejtett mozgatórugók feltárulása teszi különösen érdekfeszítővé az alkotást. (Jön majd moziban és videón.)

Nixonnal és a Watergate-üggyel éppen két évtizede foglalkozott már korábban *Alan J. Pakula Az elnök emberei* (All the President Men – 1976) című izgalmas munkája is. A középpontban két fiatal újságíró áll, akik egyébként valós személyek, és máig a Washington Post munkatársai. Őket *Robert Redford* és *Dustin Hoffman* személyesíti meg. A két ifjú tollforgató kezdi el kinyomozni a botrány valódi hátterét.

Látogatás a Fehér Házban

Szerencséje volt a *Szerelem a Fehér Házban* alkotógárdájának, mert *Bill Clinton* elnök és munkatársai beengedték az elnöki épületbe *Rob Reiner* rendezőt, *Aaron Sorkin* forgatókönyvírót, a szereplőket és a látványstábot. A rendező öt alkalommal is tanulmányozhatta, miként is zajlik az élet e különleges épületben. Lehetősége nyílt arra is, hogy két teljes napon át kövesse az elnököt és figyelje minden lépését, mozdulatát. Láthatta, miként készül fel egy rádiós beszédére, hogyan beszélget tanácsadóival, akik beszédeit írják, s hogyan követik mindenhová a katonai segédek, az orvosok és a titkosügynökök. *„Clinton elnök általában napi tizennégy órát dolgozik, állandóan óriási nyomás alatt van, és a világ minden részéről figyelemmel kísérik minden napját. Arra gondoltam, ugyan kinek kellene ez az állás?"* – fogalmazott Reiner.

Michael Douglas, aki a filmben Andrew Sheperd amerikai elnököt személyesíti meg, először akkor találkozott Washingtonban az igazi elnökkel, Clintonnal, amikor 1994-ben apja, *Kirk Douglas* megkapta a Kennedy-becsületrendet. A forgatás előtt egy szombati napon nyílott lehetősége, hogy másodszor is találkozzon az államférfival. Körbesétálhatta rezidenciáját, s megfigyelhette, hogyan dolgozik, viselkedik az amerikai elnök. *„Megértettem, hogy ez az ember miként lép egyik helyzetből egy másikba; hogy felelőssége határtalan kitartást igényel, és óriási felfogóképességet annak érdekében, hogy minden témában otthon legyen. Ettől egyből megbecsültem a magam színészi hivatását. Azt hiszem, soha többet nem fogok panaszkodni a túlóráimra..."* Douglasre egyben felelősség is hárult szerepe eljátszásakor. Erről így vall: *„A szerep legnehezebb része az volt, hogy megmutassam a színfalak mögötti Andrew Sheperdet: a magánirodájában és a rezidenciájában a hozzá legközelebb álló emberekkel – a legjobb barátjával, a barátnőjével, a lányával –, és hogy megtaláljam a megfelelő arányt, mennyi nyíltságot és sebezhetőséget tárhatok fel a közönségnek, aki nincs hozzászokva, hogy vezetőjének ezt az oldalát is lássa."*

A Fehér Ház az Egyesült Államok egyik legismertebb és leglátogatottabb helye, forgatni azonban, érthető okok miatt, nem lehetett az eredeti helyszíneken. *Lilly Kilvert (Szenvedélyek viharában)* látványtervezőnek Los Angeles-i stúdiókban kellett újrateremtenie a híres épületet, illetve belső helyiségeit. Ugyan csapatával számos ülés- és különtermet, folyosót felmérhetett, az elnöki irodában és az elnöki család rezidenciájában ugyanezt nem tehették meg, biztonsági okokból. Így dokumentumok, fotók alapján rekonstruálták a szobákat, irodákat. A külső felvételekhez egy Los Angeles-i parkban építették fel a Fehér Ház látványához szükséges homlokzatokat. Ugyanakkor számos felvétel készült a valódi Fehér Házról is a legkülönfélébb napszakokban és időjárási körülmények között.

A forgatókönyvíró számtalan élménnyel és inspirációval gazdagodott a Fehér Házban töltött napok alatt. *„Megyek a Fehér Ház egyik folyosóján, s látom, hogy a titkosszolgálat egyik embere befordul a sarkon és azt mondja, hogy jön a Sas; s azt látom, hogy Clinton elnök is befordul a sarkon. Semmi díszkíséret, meg halleluja a főnöknek. Az elnök köszönt valakinek, aztán bemutattak engem neki, és beszélgettünk pár percet. Hihetetlenül nagy élmény volt..."*

Olyannyira, hogy a *Szerelem a Fehér Házban* nyitójelenetét *Aaron Sorkin* erre alapozta. A nézők számára az elnök pontosan úgy tűnik fel a filmen első alkalommal, ahogy a forgatókönyvíró is először látta.

FORREST GUMP TALÁLKOZÁSAI

A történelem nagy pillanatainak csak nagyon kevesek lehetnek közvetlen részesei. Kevés olyan szerencsés ember van, aki személyesen találkozhat államfőkkel, saját szemével láthat olyan történéseket, amelyek megváltoztatják a világ további menetét. S ezzel már át is lépünk a fikció világába. Ám nem teljesen, mert a fikció és a valóság keverdni is tud egymással.

Robert Zemeckis Forrest Gump című Oscar-díjas alkotása olyan emberről szól, akinek mindez sikerült. Számos kalandon megy keresztül a címszereplő *Tom Hanks,* miközben átélője, szemlélője s cselekvő részese a legújabbkori amerikai történelemnek. Így jut el háromszor is a Fehér Házba, s találkozik azokkal az elnökökkel, akik az utókor szemében egyben a korszak jelképei is. Először a '60-as évek elején *John F. Kennedy* fo-

gadja mint ünnepelt futballsztárt, ezután *Lyndon B. Johnson*tól vehet át kitüntetést mint vietnami háborús hős. Végül, már a hetvenes években, *Richard Nixon* látja vendégül mint pingpong-világbajnokot, aki segített csökkenteni az Egyesült Államok és Kína közötti nézetkülönbségeket. Főhősünk kissé együgyű, ezért nem nagyon foglalkozik azzal, milyen megtiszteltetésben van része. Ő csak várja, hogy sodorja az élet, a dolgok miértjét nem keresi, mert egyszerűen nem tartja fontosnak. Az elnökkel való találkozásokat a filmkészítők természetesen a legmodernebb számítógépes eljárással tették hitelessé. Az elnökök eredeti dokumentumfilmekről éledtek újjá, s a trükköknek köszönhetően *Tom Hanks* meggyőző módon „láthatóan" találkozik a neves történelmi személyiséggel.

EASTWOOD ÉS A TÖBBIEK

Az elnök biztonságának megóvása érdekében megannyi intézkedést tesznek. Testőrök, ügynökök százai védelmezik a nagy embert, különösen, ha nyilvános szereplést vállal. Jó néhányszor láthattuk már ezt a valóságban a híradókban, dokumentumfilmekben. Ezek a szúrós tekintetű testőrök biztosítják az elnöki limuzint, ők védik a Fehér Házat, és ők vizsgálnak át minden olyan helyszínt milliméterről milliméterre, ahová az államfő ellátogat. Munkájuk látszólag egyszerű: a megbízót megvédeni, akár életük árán is. Ebbe a feszült világba vezet el minket *Wolfgang Petersen* 1993-as filmje, a *Célkeresztben* (In the Line of Fire). Frank Horrigan titkosügynököt *Clint Eastwood* alakítja. És ismét csak előkerül Amerika tragikus élménye: a főhős rémálmaiban 1963-ban jár, amikor ő volt beosztva *John F. Kennedy* védelmére, de a gyilkosságot nem tudta megakadályozni. Most egy rejtélyes hang neki jelenti be telefonon, hogy merényletet fog elkövetni az elnök ellen. Eastwood-Horrigan azt kéri feletteseitől, idős kora ellenére újra osszák be az elnök mellé, mert meg kell őt védenie. Az eredeti washingtoni helyszínek nagyszerű hátteret adnak a pergő kriminek, melynek hátterében az elnök védelme áll.

Az elmúlt évtizedekben filmek tucatjai foglalkoztak amerikai elnökökkel: hol elrabolták, hol megfenyegették, hol pedig kinevették őket *A Kémek, mint mi* (Spies Like Us) című vígjátékban az amerikai elnököt akarják rávenni a Szovjetunió lerohanására; *Az elnök elrablása* (The Kidnapping of the President) című filmben Kanadában rabolják el az amerikai elnököt, és egy páncélautóban tartják fogva; a *Superman 2*-ben az elnököt földönkívüliek késztetik arra, hogy ismerje el hatalmukat. Az *Idősvényben* (Time Trax) időgéppel érkezik vissza egy rendőr és ered a bűnözők után, hogy megakadályozza az első számú amerikai vezető meggyilkolását; a *Gyilkos optiká*ban (Wrong Is Right) egy tévériporternek sikerül lemondatnia az Egyesült Államok elnökét, a *Nagy durranás 2*-ben egy ügyefogyott, döntésképtelen amerikai vezetőt kell megmosolyognunk.

A KÖZEMBER MAGÁNÉLETE

Kiemelkedik az átlagból egy vígjáték, melyben a Fehér Ház, az amerikai elnök, illetve környezete és hasonmása valódi főszerephez jut. 1993-ban készítette el *Ivan Reitman* a *Dave* című produkciót, amely Washington legnevesebb épületének lakójáról szól. De a főhős mégiscsak egy vidéki férfi, akinek csupán annyi köze van az elnökhöz, hogy megtévesztésig hasonlít rá. Amikor az államfő rosszul lesz és kómába esik, titokban őt hívják a helyére. A First Lady is csak később jön rá, hogy akivel él, az nem az igazi férje. Az új elnök azonban alelnöke kizárásával elkezd önálló döntéseket hozni, amiért helyettese dühében összeesküvést sző ellene. A nem mindennapi fikció főszereplői: *Kevin Kline és Sigourney Weaver.*

Az amerikaiak többsége kíváncsi arra, hogyan zajlik egy hétköznapja az Egyesült Államok elnökének. A filmesek, elsősorban a vígjátékrendezők szívesen foglalkoznak ezzel az érdekes témával. A kérdés, ami mindenkit foglalkoztat: az elnök él-e igazi magánéletet? Már a *Dave* révén is bekukucskálhattunk a Fehér Ház ablakán és megleshettük, milyen lehet egy elnök pizsamában, papucsban. Az az elnök (álelnök) azonban kegyetlen, korrupt figura volt, aki megcsalta feleségét. A legújabb elnökös vígjáték, a *Szerelem a Fehér Házban* hőse azonban már egy szimpatikus, határozott, megfontolt, együttérző vezető. Egy bánata van csupán: megözvegyült. Ám az elnök *(Michael Douglas)* hamarosan összeismerkedik egy csinos környezetvédővel *(Annette Bening)*, és szerelem szövődik közöttük. A férfi – mivel ő az Egyesült Államok első embere – nehezen szokik hozzá az új párkapcsolatból adódó hétköznapi helyzetekhez. Hiába szeretne olykor magánember is lenni, ez számos nehézségbe ütközik, mely kimeríthetlen humorforrás. A jelenetek során megismerhetjük a hivatásos politikacsinálók és kiszolgálóik különös világát, s a hatalmas különbséget,

amely az átlagpolgár mindennapjai és a Fehér Ház lakóinak élete között létezik.

Az amerikai elnük hősies figurája jelenik meg *A Függetlenség napja* (Independent Day) akciósikerfilmben, mely a magyar mozik októberi újdonsága.

❖

November 4-én kiderül, ki lesz (vagy marad) az Egyesült Államok elnöke 2000-ig. Bárki is lesz idén vagy 2000-ben, ez az a tisztség, amely az amerikai filmesek fantáziáját a jövőben is bizonyára gyakran indítja meg.

Németh Gyula

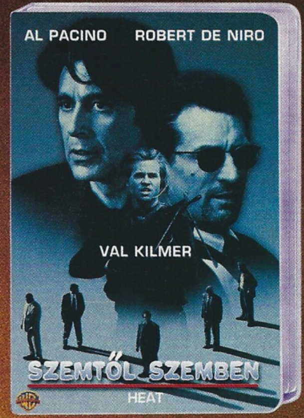
VIDEOPREMIER: OKTÓBER 17.

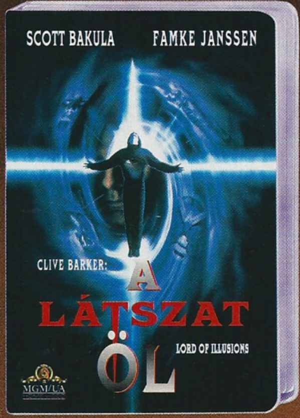
AL PACINO ROBERT DE NIRO
VAL KILMER

SZEMTŐL SZEMBEN
HEAT

„Az 1996-os Oscar®-díj egyik legbiztosabb befutója!"

Profi rendőr küzd a profi rabló ellen. Bár tudják, hogy párharcukat csak egyikük élheti túl, mégis valamiféle barátság alakul ki köztük. De az összecsapás még így is elkerülhetetlen...
Lenyűgöző akciófilm a legjobb maffiatörténetek hagyományai szerint, melyben végre együtt játszik a műfaj két legnagyobb színésze.

CLIVE BARKER FILMJE:

A LÁTSZAT ÖL
LORD OF ILLUSIONS

Egy világhírű, népszerű bűvészről kiderül, hogy valódi fekete mágiát használ.
Az illuzionista Mesterét vasálarcban ásta el a sivatagban, és azt remélte, örökre megszabadult tőle. Ám egy természetfeletti ügyekben szakértő magándetektív felkavarja a múltat....

BILLY ZANE MIA SARA JAMES RUSSO

ÖRDÖGLAKAT
THE SET UP

Nyisd fel a zárat, ha élni akarsz...

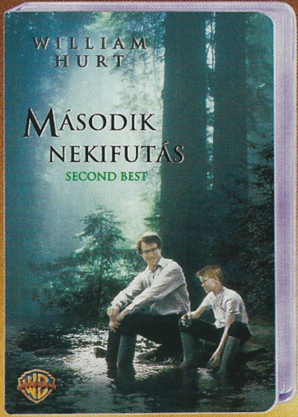
Charlie Thorpe a biztonsági berendezések és zárak alvilágszerte nagyra becsült szakértője. Felbérelik, hogy tervezze meg az évszázad legbiztonságosabb páncéltermét. Ám egy gyönyörű lány elcsábítja, csapdába csalja, gyilkosság gyanújába keveri, és zsarolni kezdi...

PETER WELLER JUDY DAVIS

A LEGESLEGÚJABB KOR
NEW AGE

Íme, a legeslegújabb kor,
ahol az öngyilkosjelöltek mérgezett gyümölcsjoghurttal próbálkoznak, de előtte még a biztonság kedvéért részt vesznek egy vidám szado-mazo bulin;
ahol aki csődbe megy, az csak jól jár, és azonnal újra kezdheti.

MÁSODIK NEKIFUTÁS
SECOND BEST

Egy magányos férfi elhatározza, hogy felnevel egy fiút. Magához veszi Jamest, és lassacskán kezdik megszeretni egymást. Ám amikor a srác apja kiszabadul a börtönből, és meg akarja keresni fiát, a dolgok nem várt fordulatot vesznek...

WILLIAM HURT - *Esküdt ellenség, Füst, A pestis, A doktor, A pókasszony csókja*

OKTÓBER 17-TŐL KERESSE A VIDEOTÉKÁKBAN!

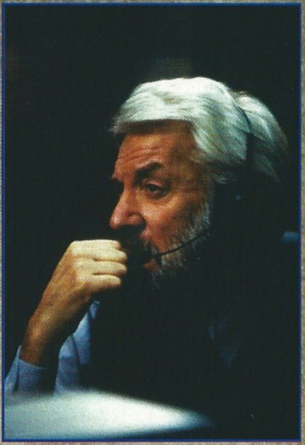
InterCom

Forgalmazza az InterCom Kft. 1145 Bp. Bácskai u. 28-36.
Tel.: 467-1-467 Fax: 252-2736 E-mail cím: video@intercom.hu

InterCom

DONALD SUTHERLAND

Természetes Ellenség

Sokkoló thriller egy örökbefogadott fiúról, aki kitartóan keresi vér szerinti szüleit - azért, hogy leszámoljon velük.

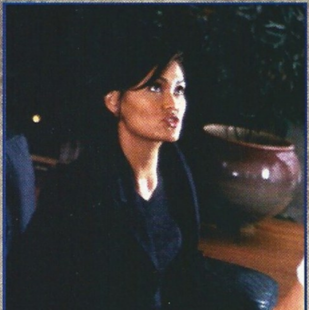
Jeremy Harper (William McNamara) egy intelligens fiatal, vannak barátai, jó állása, és fényes jövő áll előtte. Gondolatait azonban átitatja a gyűlölet az anyja iránt, aki eltaszította magától amikor ő még gyerek volt. Sötét titkai is vannak, például annak a párnak a titokzatos halála, akik elsőnek örökbefogadták. Amikor Jeremy találkozik Sandy Robards-szal (Lesley Ann Warren) és férjével, Teddel (Donald Sutherland) azok szimpatikusnak találják őt és gyorsan barátságot kötnek a rokonszenves fiatallal. Még nem tudják, hogy akit Jeremyvel hoz össze a sors, azt csakhamar tragédia éri - a fiú útját vér kíséri bárhova megy.

Ember ő, vagy az ördög maga? Tulajdonképpen mindegy, a belsejében lakozó gonoszt sérelem érte, és valaki ezért fizetni fog.

A cselekmény gyorsan és élénken pereg, ahogy Jeremy tébolyodottsága a felszínre tör. A forgatókönyvíró Kevin Bernhardt túlment egy átlagos forgatókönyv szintjén, egy társadalmi problémát ragadott meg. Nagyon magas az örökbefogadott férfiak aránya (magasabb mint a nőké) akik azután felnőttként többnyire személyiségzavarokkal küszködnek. Ahogy Bernhardt mondja „miközben anyagot kerestünk a filmhez, megdöbbenve tapasztaltuk, hogy az örökbefogadott gyerekek között dupla annyi neurotikust találtunk, mint azok között, akiknek normális családi háttér adatott meg".

Ted szerepét a Kanadában született Donald Sutherland alakítja a filmben. Ő a filmes világ egyik legnagyobb alakja. A magas, hórihorgas sztár a Londoni Zene és Színművészeti Akadémiát végezte el az ötvenes években és olyan filmekben játszott mint a Piszkos 12, majd a M.A.S.H. c. közismert háborúellenes filmben alakította Hawkeye Pierce rokonszenves figuráját. A Természetes Ellenség a kilencvenkettedik (!) filmje.

A filmben láthatjuk még Tia Carrere-t is, akit azelőtt az Aljas szándékkal és a True Lies - Két tűz között c. filmekben csodálhattunk meg. Szinte a semmiből tűnt elő ez a tehetséges és sokoldalú színésznő, akit egy producer fedezett fel Hawaii-on - Tia ott született - és az Aloha Summer c. filmben adott neki szerepet először. Hamar lenyűgözte nézőit minden filmjében (Wayne világa - ebben a filmben énekelt is, Gyilkos nap).

Jeremy megformálója William McNamara elmondta,hogy nagyon jó érzés volt Donald Sut-herland-dal dolgozni, aki - mellesleg - az egyik példaképe, „nagyon szeretem őt, és még sohasem találkoztam vele személyesen".

Lesley Annt megkérdezték, melyik volt a kedvenc része a filmből. „Nagyon megrázó volt a filmbeli karakternek a szerepében szembesülni annak a hibás döntésnek a következményeivel, amit akkor hozott amikor még túl fiatal volt, hogy ezt belássa".

Az izgalmakat még a ragyogó kaszkadőri munka és a valóságosnak ható vizuális effektek növelik, amiknek nagyon nagy jelentőségük volt a filmben. A munka ezen részéért Louis Craig volt a felelős, akit a szakma legjobbjai közt tartanak számon Kanadában. Az utómunkákra az elérhető legjobb stúdiót választották ki, azt, ahol a Szirének és Szirénák sorozat is készült.

Donald Sutherland, Lesley Ann Warren, William McNamara, Joseph Pantoliano és Tia Carrere a főszereplői a Természetes Ellenségnek. A Filmline Intenational filmjét Douglas Jackson rendezte, a producer Nicolas Clermont (Csendes pusztító, Mélypont) volt.

rainbow

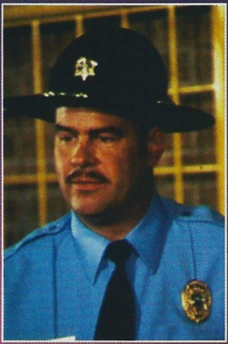
ELLOPTÁK A SZIVÁRVÁNYT!

A szórakoztató elektronikában mindig is a Sony jelentette a legnépszerűbb termékeket készítő és a fejlesztési irányvonalakat meghatározó céget. A hagyományos technikával forgatott filmek mellett természetesen állandóan kísérleteznek saját fejlesztéseik gyakorlati felhasználásával, amelyről már tudjuk; forradalmasítani fogja a filmgyártást. Kutatásaik és az eredmények felhasználásának központja a Sony Pictures High Definition Center, amely a digitális rendszerek kidolgozásával számos új lehetőséget adott a filmesek kezébe.

Hamarosan a videótékákba kerül a RAINBOW - ELLOPTÁK A SZIVÁRVÁNYT című film, amely az első, teljes egészében digitálisan forgatott játékfilm.

Mit is jelent a digitális módszer? Mássága abban áll, hogy mind a kép, mind a hang a legjobb minőségben, digitális kamerákkal kerül rögzítésre, amely lehetővé teszi, hogy a felvett anyag azonnal visszanézhető legyen, ráadásul a hagyományos filmnél sokkal könnyebben vágható, alakítható, a trükkök alkalmazásának lehetőségéről nem is beszélve.

A film rendezői székében nem más, mint Bob Hoskins ült, akit leginkább színészként ismerünk a ROGER NYÚL A PÁCBAN, ZSARUSZÍV, SELLŐK, HOOK és még sok más nagysikerű filmből.

A Sony digitális rendszeréről Hoskins elismeréssel nyilatkozott, a HDVS által nyújtott lehetőségek minden szempontból megkönnyítették munkáját és rengeteg pénzt spórolt használatukkal.

„ Csak előnyei vannak. Ez lesz a jövő útja. „ - mondta Hoskins, aki a kamera másik oldalán is szerepelt, s partneréül a világhírű komikust, Dan Aykroydot választotta. A szakma nagy öregjei együtt még nem sokszor dolgoztak azonban külön-külön számos filmsikert tudnak maguk mögött. Dan Aykroyd a SZELLEMÍRTÓK I-II., MARSLAKÓ A MOSTOHÁM, SZEREPCSERE, CSŐRE TÖLTVE, CSÚCSFEJEK, című vígjátékok mellett a legendás BLUES BROTHERS-ben megmutatta micsoda zenész válna belőle.

A történet varázslatos utazásra visz minket: Egy kissrác a barátjával felfigyel egy furcsa szivárványra és azon keresztül biciklizve olyan kinccsel tér vissza, amely sokkal inkább foglalkoztatja az embereket, mint a szivárvány maga. Néhányan megrohanják és kifosztják a titokzatos égi hidat, amely azonban nem tűri tétlenül a lopást ...!

A varázslatos kalandok eme sorához nem véletlenül választotta tehát Hoskins a forgatás digitális módját. Látványos családi mozit készített remek szereposztással, amelyet még az „ínyencek“ sem hagyhatnak ki!

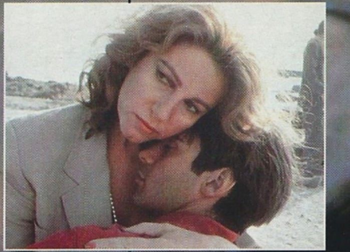

MIRAX

SONKA, SONKA

Kétségtelen, kevés spanyol filmet láthatunk Magyarországon, így aztán, ha valami meghökkent bennüket, könnyen általánosítunk: hiába, az őrült spanyolok. Az viszont tény, hogy a *Sonka, Sonka* ötvenéves rendezője, *Bigas Luna*: jelenség. A vén pornófilmes – mondják róla, akik nem szeretnék megbocsátani neki, hogy honnan is indult.

Az étel megkülönböztetett szerepe és annak hangsúlyozása nem előzmények nélküli. Néhány évvel korábban *Pedro Almodóvar* filmrendező (aki mellett ma bármelyik honfitársa csak második lehet) az *Asszonyok a teljes idegösszeomlás szélén* című alkotásában fontos szerephez juttatta a remek jéghideg spanyol paradicsomlevest, a gazpachót, igaz, abban volt a dramaturgiai jelentőségű altató... Az 1992-es *Bigas Luna*-mű, a *Sonka, Sonka* is középpontba állítja az olyan ételkülönlegességeket, mint az óriás tepsinyi tortilla, és a hatalmas füstölt sonkák. Ez utóbbi, egészben, ahogy az kiderül, túl veszélyes fegyver: így aztán a film végén egy rémes párbajt kell végignéznünk egy sonkakereskedő cég raktárépületénél. Szerencsére azonban, mint az egész alkotásban, e jelenetben is a groteszk diadalmaskodik.

A *Sonka, Sonká*ban megvan minden, ami kell: nő, férfi, féltékenység, érzékiség, forróvérűség, fülledt erotika, szerelem, nevetés, sírás, élet, halál (s spanyol filmhez méltón természetesen a bika is). Csak az arányok a szokatlanok, amennyiben minden a szex köré épül: ebben a kit mennyire megbotránkoztató, Spanyolországban csak tizenhárom(!) éven felülieknek ajánlott, forró hangulatú filmben szinte mindenki mindenkit megcsal... A szereplők szépek, a szép lányok bajba jutnak, az emberek, ahogy szoktak, botorkálnak az életben és hozzák a nem túl jó formájukat. Ők ott néhányan abban a zaragozai, autópálya melletti kisvárosban őrülten szenvedélyesek – vagy legalábbis nem bírnak magukkal. A történet látszólag egyszerű. Egy elvált, szabad erkölcsű, ledér asszony lányát, Silviát teherbe ejti José Luis, egy jómódú ifjú. Azonban hiába hitegeti őt házassággal, szándékát nem meri megmondani üzletasszony anyjának, aki felbéreli Rault, a sonkakereskedőt, csábítsa el Silviát. Raul szerelmes lesz a terhes lányba, de az üzletasszony is szemet vet Raulra. S ezzel még nincs vége a szerelmi sokszögnek...

A főbb szerepeket a spanyol film üdvöskéje, *Penelope Cruz*, a *Fodrásznő férjé*ből ismert *Anna Galiena* és *Bigas Luna* kedvence, *Javier Bardem* játsszák. Azóta *Bigas Luna* befejezte az úgynevezett *Spanyol Trilógiát*, ennek volt az első darabja a *Sonka, Sonka*, aztán az enyhén szólva merészebb című *Arany tojások* (*Huevos de oro*, 1993) és a *Kebel és a Hold* (*La Teta y la Luna*, 1994) következtek. Bigas Luna láthatóan nem tágít, az erotika köré rendezi furcsa mondandóját. Erről így vall: *„Az angolszász kultúrában félnek a szextől. A mediterrán emberek ugyanazt játéknak látják."*

És essék csak szó még egyszer *Almodóvar*ról: jól emlékszünk arra, hogy legutolsó filmjében, a *Titkom virágá*ban többször is szóba kerül egy kukából kilopott, jó pénzért megvásárolt forgatókönyvterv, egy keserűségből fércelt ócska novella, melyet egyenesen a filmvászonra visz egy filmrendező. Hogy is hívják? *Bigas Luna!* Merész húzás, film a filmben. Ráadásul a fiktív *Luna*-mű címe: *Hűtőkamra* – nem éppen bizalomkeltő. Ami pedig a fricskát illeti, csak nem féltékeny *Pedro Almodóvar*?

Bigas Luna lent kezdte, ám ez nem tegnap volt. Első jegyzett filmje, a *Bilbao* 1978-ban készült. Forgatott *Fassbinder*rel is (*Lola*, 1981). Fenegyerek, az 1986-os *Angustia* (*Szorongás*) a kritikusok szerint elég idegtépő film. A rendező azóta sokat szelídült, művei amolyan B-kategóriás művészfilmekké avanzsáltak. A siker viszont, úgy tűnik, megint a mindenáron extrém felé sodorja.

Kell a reklám is: bizonyára jó szolgálatot tesz számára, hogy legújabb, *Bambola* című filmjének megbotránkoztató plakátját eltávolították egy spanyol város közfalairól. Hívei azonban úgyis azok, akik vevők témaválasztására és fanyarságára.

A műértők *Luna* neve hallatán ma fanyaloghatnak: középpontban az erotika, a szereplők viszont mintha csak egy szappanoperából érkeztek volna: de mindez annál viccesebb! Nagyon is igaz ez a *Sonka, Sonka* alkotásra is. Talán mi nézők sem szeretnénk ilyen szomszédokat, e karakterek viszont nagyon is jót tesznek a filmnek. Legjobb perceiben elég vad, elég abszurd, elég vicces, és minő ritkaság, még a szerelmeskedések is humorosak. S talán *Luna* e műve mégsem művészfilm: elgondolkodtató és ugyanakkor szórakoztató produkció.

COMET
Professzionális VHS
videókazetták profi
felhasználók részére
5-től 210-percig, 5 percenként
tetszés szerinti hosszban
Standardtól a csúcsminőségig
1000 db-ig 24 órán belül
NTSC szabvány szerint is
– műsoros kazettához
– oktatókazettához
– reklámkazettához
– VHS-kamerákhoz
Megrendelés:
Tel.: 06-26-326-226
Fax: 06-26-325-102
Minőségi fokozatok:
BASF Super High Grade Back Coated
BASF High Grade Back Coated
BASF High Grade
BASF Super Grade
Added Value by BASF
BASF
COMET COMET COMET

Nevét a legjobban öltözködő amerikai színésznők között az első sorokban emlegetik. Ezért is volt meglepő, amikor a filmekben is mindig nőies és csinos Sarah Jessica Parker egyik legutóbbi vígjátékában férfias ruhákat viselt. Olyanokat, amelyekben még soha nem állt kamera elé.

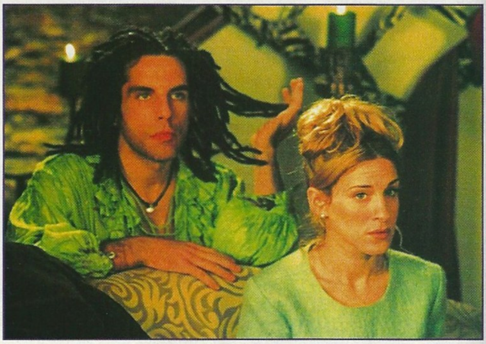
A mókázó, neurotikus

Sarah Jessica Parker

Ez a film az *Ugrásra készen* (If Lucy Fell) volt, s a színésznő maga is egyetértett, hogy ezúttal olyan stílusú ruhákba bújtassák, amelyek eddig idegenek voltak számára. *„A végeredmény Diane Keaton, Grace Kelly és Katharine Hepburn keveréke"* – áradozott *Ane Crabtree* jelmeztervező, aki külön örült annak, hogy Sarah Jessica maga javasolta, hogy ruháit szokatlan fazonú és színű cipővel egészítsék ki. Az Eric Schaeffer által írt, rendezett és „főszerepelt" produkcióban ő Lucy, aki éppen életkorának megfelelő lányt formál meg. Harmincadik születésnapjához közelít, s egyre közeleg egy különös fogadalom határideje: évekkel korábban festő barátjával megfogadta, együtt ugranak le a Brooklyn-hídról, ha harmincéves korukra nem találják meg az igazit. Az 1965-ben született Parker nemcsak a szerep újdonsága miatt örült a feladatnak – egy határozott lányt alakít, aki az élet legegyszerűbb dolgaira vágyik –, hanem azért is, mert a napi forgatási munka után saját New York-i lakásába térhetett haza.

❖

A Parker név, melyet a rendező *Alan Parker* is visel, ismerősen hangzik, de a két keresztneves női verziójához kapcsolódó filmek eddig csak a honi moziba járók emlékezetének rejtettebb zugaiból törhettek elő. *Bruce Willis*szel akció az *Árral szemben*, *Bette Midler* mellett egy kis *Hókusz pókusz*. Amikor pedig bemutatták *Tim Burton* rendezésében az *Ed Wood*ot, alig tudtuk megkülönböztetni *Patricia Arquette*-től az egyforma smink, szőke haj, hosszúkás arc és majdnem egyforma finom arcvonások miatt. Mire a kép ismét színesre váltott, a napsütötte, békés és vidám Miami üvegezett acélépítményeinek aszfaltárnyékában Sarah Jessica Parker egy rapszódiában rátalált az amoróző *Antonio Banderas*ra.

Ugrásra készen

Ki gondolná, hogy e keserédes, csigahajú, vörösesszőke, 30 éves Nelsonville-szülötte filmsztár nem is olyan rég még a chinchinatti-i majd a New York-i balettegyüttes színeiben emlegette spicc-cipős lábait, a New York-i Metropolitan színpadán szólót énekelt. A táncosnő-énekesnő-színésznő azért nyolcéves kora óta hébe-hóba már filmezett is. Majd prózai darabokban játszott a Broadwayn (az egyikben együtt szerepelt bátyjával), televíziós filmekben, sorozatokban kapott szerepet, míg az egyikkel *(Square Pegs)* Amerika-szerte híres lett. E sokoldalú, helyes „showgirl" szabadidejében sem unatkozott. Menüjén szerepelt az ifjabb *J. F. Kennedy*, azután a Chaplin-hasonmás *Robert Downey Jr.*, de napjainkban már *Matthew Broderick*kel weekendezik. Állítja: a dolog komoly. Perse csak mint mindig...

❖

Ha Sarah Jessica filmszínésznői pályafutására egy pillantást vetünk, úgy kezdésnek – leszámítva a nyolcévesen megformált kis gyufaáruslányt – nem utolsó dolog 12 évesen *Robert Altman*-produkcióban New York-i felsőosztálybeli tinédzsert játszani *(Rich Kids)*, 17 évesen filmmusicalban ug-

Sarah Jessica Parker filmjei:

RICH KIDS (1979) r.: Robert M. Young
SOMEWHERE TOMORROW (1983) r.: Robert Weimer
FOOTLOOSE (1984) r.: Herbert Ross
FIRSTBORN (1984) r.: Michael Apted
GIRLS JUST WANT TO HAVE FUN (1985) r.: Alan Metter
FLIGHT OF THE NAVIGATOR (1986) r.: Randal Kleiser
L. A. STORY – AZ ŐRÜLT VÁROS (*L. A. Story*, 1991) r.: Mick Jackson *(InterCom)*
HONEYMOON IN VEGAS (1992) r.: Andrew Bergman *(jön videón: Flamex Video)*
HÓKUSZ PÓKUSZ (*Hocus Pocus*, 1993) r.: Kenny Ortega *(Buena Vista)*
ÁRRAL SZEMBEN (*Striking Distance*, 1993) r.: Rowdy Harrington *(Columbia TriStar)*
ED WOOD (1994) r.: Tim Burton *(Buena Vista)*
MIAMI RAPSZÓDIA (*Miami Rhapsody*, 1995) r.: David Frankel *(Buena Vista)*
UGRÁSRA KÉSZEN (*If Lucy Fell*, 1995) r.: Eric Schaeffer *(Columbia TriStar)*
A NAPSUGÁR-FIÚK (*The Sunshine Boys*, 1995) r.: John Erman *(Fox Video)*

Woody Allen és Peter Falk, a Napsugár-fiúk társaságában

rabugrálni *(Footloose)*, melyben táncos lábú fiúk-lányok járnak közben a maguk csintalan módján a városukra kiterjesztett tánctilalom feloldásáért. S még mindig csak 17 volt, amikor az elvált szülők gyermeke a *Firstborn*ban együtt játszott *Robert Downey Jr*-ral. Broadwayi, New York-i, Metropolitan-beli és televíziós szerepléssorozata után tisztelte meg ismét a mozifilmet. 26 évesen úgy gondolta, ideje mézeshetekre menni *Nicolas Cage*-dzsel Las Vegasba – filmfelvevő, rendező és stáb kíséretében – ahol Cage el is játszotta Miss Parkert egy gyilkossal vívott pókerpartin *(Honeymoon in Vegas)*... Nemsokára alkalma nyílt újabb fogásokat ellesni a klasszikus értelemben utolsó hollywoodi díva-komika *Bette Midler*től, a *Hókusz pókusz* (Hocus Pocus) dilis főboszorkájától, akivel gyermeket rabolnak fiatalságuk és szépségük megőrzése érdekében. Mint minden mesében, a boszorkák csúfos véget érnek és minden jóra fordul.

Vajon milyen lehetett egy hónapon át *Bruce Willis* parfümjét beszippantani széllel és *Árral szemben* (Striking Distance)? Csak ő tudja. Mindenesetre *Bruce Willis* kifejezésre is jutatta, hogy Sarah Jessicánál szórakoztatóbb nővel még nem nagyon találkozott. Ekkoriban kopogtatott *Tim Burton (Batman, Ollókezű Edward)*, szerényen átnyújtva egy forgatókönyvet, melynek tetején e mágikus név állt: *Ed Wood*.

Ki az az *Ed Wood? Tim Burton* filmjéből már tudjuk, hogy transzvesztita filmrendező volt a 40-es, 50-es években, aki ellopta barátnője mohaire pulóverét, imádta a vámpírfilmeket, csodálta *Lugosi Bélát*, sikertelen, dilettáns filmeket rendezett és élete végéig nem hagyott fel abbéli reményével, hogy hollywoodi filmrendező legyen. A nők szerették, mert gyengéden bánt velük. Kétszer nősült. 1978-ban halt meg, és filmes feltámasztása óta reneszánszát éli.

„Nemigen hallottam azelőtt Ed Woodról, de Tim Burton ajánlatát hízelgőnek találtam” – emlékezik Sarah Jessica. *„Mindig is rajongtam Tim filmjeiért, és a személyes találkozás után tudtam, hogy a közös munkát is élvezni fogom. A forgatókönyvet izgalmasnak találtam, a Johnny Deppel való közös szereplés is kecsegtető volt, s még soha nem volt alkalmam eljátszani egy ehhez hasonló női karaktert: Dolores Fuller egy mutatós, átlagos színésznő volt, szerette Ed Woodot, tisztelte ambícióit, kitartott mellette sikertelenségeiben, de nem tudta megbocsátani transzvesztita hajlamait.”*

❖

Sarah Jessica Parkert igazán akkor ragadta magával a hírnév, amikor kiderült, hogy *Mia Farrow*-val, *Antonio Banderasszal*, *Paul Mazurskyval*, *Gil Bellowsszal* forgat filmet. Első mozifilmje ez a Harvardon diplomázott televíziós rendezőnek, *David Frankel*nek is, aki e művét Sarah Jessicának dedikálta, sőt tudat alatt neki, róla írta, egy független mai lányról, akinek van humora és fejét gondolkozásra használja.

A forgatást egy hónap alatt zavarták le, nevezetes és jól felismerhető miami helyszíneken: Coral Gables, Miracle Mile, Biscayne-öböl, a Centro Espagnol nevű latin klub, ahova Banderas táncolni viszi Sarah Jessicát. *Naomi Campbell* fotómodellt, aki – minő véletlen – fotómodell alakít, a South Beachen fotózzák, a híres modellek közkedvelt plázsán. A *Miami rapszódia* (Miami Rhapsody) igazi városnéző vígjáték. A rendező saját forgatókönyvében nemcsak Sarah Jessica figuráját formálta meg a színésznőről, hanem a filmbeli havannai szépfiúnak már a forgatókönyvben az Antonio nevet adta. *Mia Farrow* pedig mintha egy újabb *Woody Allen*-filmhez készülődött volna, csak "eltévesztette az ajtót". Amúgy is van a filmben valami allenes, ahogy Sarah Jessica a nyitóképben szemben a nézővel pszichoanalitikusának szexuális életéről kezd beszélni. Valójában e monológból bontakozik ki a film.

❖

Sarah Jessica Parker maga is szívesen melegszik a családi tűzhely melegénél, és semmi baja a házasság intézményével. Ezt hajlandó annyiszor megismételni, ahányszor csak megkérdezik tőle. Ha nem mondogatná lépten-nyomon, könnyen elveszíthetné amerikai rajongói bizalmát. Egyébként sem mindennapi jelenség, kicsit rokonlélek Woody Allennel: mulatságos és divatos városi neurózisuk, szarkasztikus humoruk ugyanarról a New York-i tőről fakad.

Legutóbb pedig kettőjüket össze is hozta a sors *A Napsugár-fiúk* (The Sunshine Boys) című vígjátékban. A régi *Neil Simon* színházi darab (és sikerfilm) felújításában *Woody Allen* mellett *Peter Falk* (Columbo) a másik színésztársa. Az e havi honi videópremierek között található filmben Sarah Jessicának ismét módja van mókázni és megcsillantani színészi tehetségét, mely számára meghozta az elismertséget és a világhírt.

Antonio Banderasszal a Miami rapszódiában

Johnny Depp ölelésében, Tim Burton rendezői utasítását hallgatva, az Ed Wood forgatásán

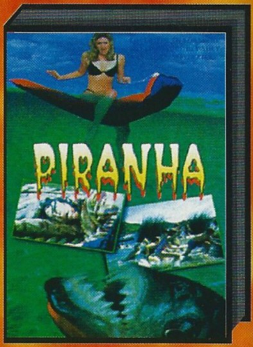
OKTÓBERI PREMIEREK

Egy kétes eszméket hirdető szekta a tizenévesek közül szedi híveit. Egy kétségbeesett apa megpróbálja visszaszerezni kiskorú lányát, de az hajthatatlan, a szekta „papjai" brutálisan bántalmazzák. Az esetről tudomást szerez a város ügyésznője is, őt túszul ejtik. A Magányos Farkas indul segítségükre.

Színes, szinkronizált amerikai akcófilm
Főszereplők: Chuck Norris, Clarence Gilyard, Noble Willingben
Rendezte: Michael Pare

PIRANHA

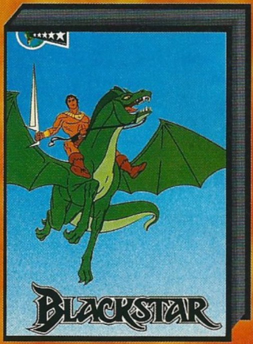

A genetikailag megváltoztatott piranha halak mindent képesek túlélni a sós és az édesvízben is. Számukra sem ember, sem állat nem jelenthet akadályt útjuk során. Amikor e különleges halak egy véletlen folytán kiszabadulnak a kísérlet helyszínéről, sajátos versenyfutás kezdődik ember és állat között. Mindenképpen meg kell akadályozni, hogy a félelmetes piranhák a folyóból elérjék az óceánt...

Színes, szinkronizált amerikai horrorfilm, 1995
Főszereplők: Alexandra Paul, William Katt
Rendezte: Scott Levy

FÓRUM FILM

FEKETE CSILLAG

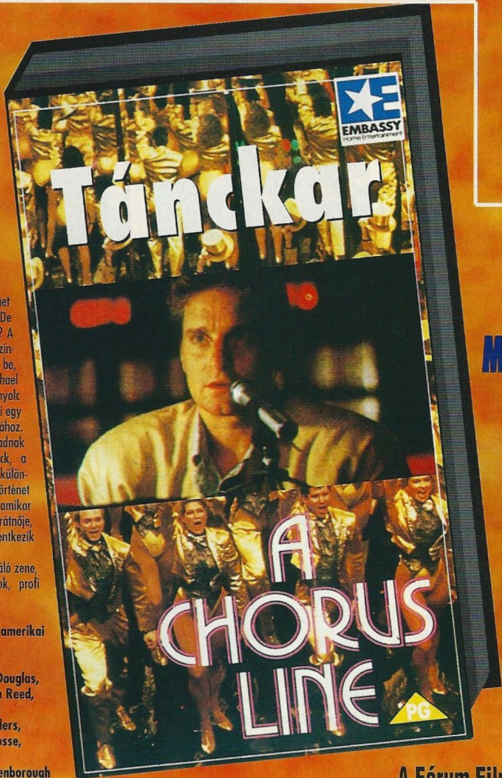
Clan és Trubot foglyok Ambernél, aki erejével birtokolja az egész világűrt, hatalma a fekete csillagtól származik. Tönkreteheti az egész világot, bármit csinálhat, amit csak akar, ha...

Színes, szinkronizált amerikai rajzfilm

Végre videón a világhírű zenés-táncos film!

3-szoros Oscar-jelölt alkotás!

Tánckar – A Chorus Line

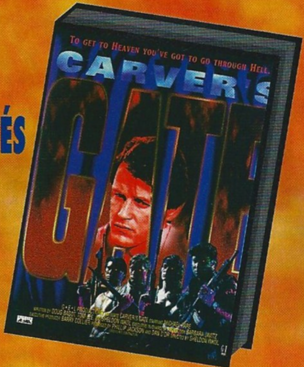

A show-business nem élhet meg musical nélkül. De hogyan készül a musical? A kulisszák, a Broadway színfalai mögé pillanthatunk be, amikor Zack (Michael Douglas), a koreográfus nyolc táncost készül kiválasztani egy musical színpadra állításához. Végül tizenhatan maradnak versenyben, akikkel Zack, a munka megszállottja különkülön is elbeszélget. A történet váratlan fordulatot vesz, amikor a koreográfus volt barátnője, Cassie (Alyson Reed) is jelentkezik a táncosok közé...

Szemkápráztató tánc, kiváló zene, remek színészi alakítások, profi rendezés!

Színes, szinkronizált amerikai zenés film,
1985 (113 perc)
Főszereplők: Michael Douglas, Terrence Mann, Alyson Reed, Cameron English, Vicki Frederick, Audrey Landers, Gregg Burge, Nicole Fosse, Janet Jones
Rendezte: Richard Attenborough

PLUSZ EGY MEGLEPETÉS FILM

ÁLOMTÖRŐ

Az embereket a kihalás réme fenyegeti. A cél nélküli életet álomjátékok édesítik meg. A legkedveltebb játék a halálálom lesz. Carver (Michael Pare) véget akar vetni a céltalan játszadozásnak. Carvernek nem szabad hibáznia, az emberiség sorsa a kezében van.

Színes, szinkronizált amerikai akciófilm
Főszereplő: Michael Pare • Rendezte: Sheldon Inkol

A Fórum Film címe: 1122 Budapest, Krisztina krt. 17. Tel./fax: 156-3141

ITT A VIDEOFON!

Ha Ön kényelmesen szeretne videókazettát vásárolni, információhoz jutni a Video Magazinról vagy közlendője van a Video Magazin számára, tárcsázzon!

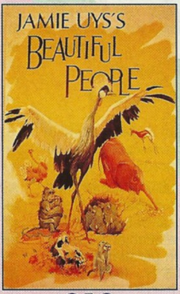
Hívja a 34-34-717-es

telefonszámot!

A hívás fogadása után üsse be a kívánt kódszámot vagy kérje az operátort, s diktálja be, melyik kódot (melléket) óhajtja. Ha műsoros kazettát akar vásárolni, mondja be nevét, pontos címét és a darabszámot. A Video Magazin a kazettát rövid időn belül postai utánvéttel elküldi Önnek. Ha véleménye van, ossza meg velünk gondolatait, ha kérdése, kívánsága van, tárcsázza vagy kérje a megfelelő kódszámot!

811
Csipkerózsika
Végre itt Walt Disney klasszikus, 72 perces rajzfilmje
2400 Ft

812
Sivatagi show
Humoros természetfilm Afrikáról
1790 Ft

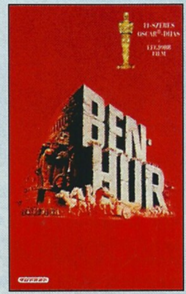
813
A hetedik testvér
A legújabb bájos magyar rajzfilm
1800 Ft

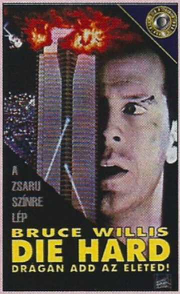

814
Dumb és Dumber
Jim Carrey és Jeff Daniels, a Dilibogyók
2400 Ft

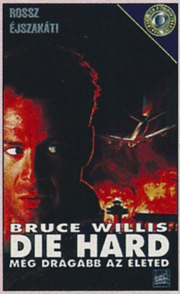
815
Ben Hur
A tizenegyszeres Oscar-díjas klasszikus alkotás
1999 Ft

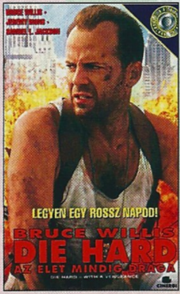

816
Die Hard I.: Drágán add az életed!
Bruce Willis megkezdi küzdelmét...
1999 Ft

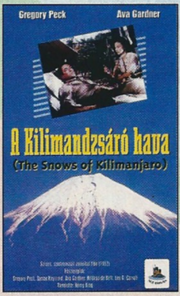
817
Die Hard II.: Még drágább az életed
Bruce Willis folytatja harcát...
1999 Ft

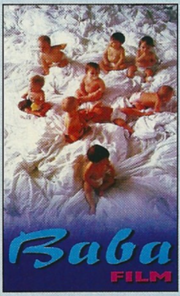

818
Die hard III.: Az élet mindig drága
Bruce Willis New Yorkban
1999 Ft

819
A kilimandzsáró hava
Filmklasszikus Gregory Peck, Susan Hayward játékával
1500 Ft

820
Baba film
Egyedülálló alkotás a szülő-gyermek kapcsolatról
1200 Ft

821: Diktálja le, mit szeretne megjelentetni a legközelebbi Video Magazin *Keres-kínál* rovatában, mondja el, milyen kérdésre szeretne választ kapni a *Tanácsadó* vagy a *Jogi-kérdezz-felelek* rovatban!
822: Itt az alkalom, hogy elárulja véleményét a Video Magazinról: elégedett-e az újsággal, mit tart jónak, rossznak, s még miről olvasna szívesen a lapban?
823: Előfizetési lehetőség a Video Magazinra
824: A Video Magazin hirdetési feltételeiről
825: Választ kaphat, melyek lesznek november videóújdonságai, s miről olvashat majd a Video Magazin novemberi számában

A szolgáltatás normál belföldi tarifával működik! Az árak a postaköltséget nem tartalmazzák. A kódok a következő Video Magazin megjelenéséig, 1996. november 4-ig érvényesek, a következő hónapban új ajánlatokkal jelentkezik a Videofon.

Csak egy hívás!

VIDEOFON

DIVATDIKTÁTOROK

A MÉDIAVILÁG SZÁMOS HÍRESSÉGE: HOLLYWOODIAK, PÁRIZSIAK, DIVAT- ÉS FILMSZTÁROK, NEVES LAPKIADÓK A CHATO DE FERRIÉRE-NÉL GYÜLEKEZTEK '96 TAVASZÁN, HOGY RÉSZT VEGYENEK ROBERT ALTMAN DIVATDIKTÁTOROK (PRET A PORTER) CÍMŰ FILMJÉNEK NÉHÁNY JELENETÉBEN. A MINDENKI ÁLTAL JÓL ISMERT SZEMÉLYISÉGEK ÁRADATA ÁRAMVONALAS AUTÓKON LANDOLT A HELYSZÍNEN – CSAKÚGY, MINT AZ OSCAR- VAGY A CANNES-I FESZTIVÁLCEREMÓNIÁT MEGELŐZŐ BEVONULÁSKOR –, HOGY KISEBB-NAGYOBB CSOPORTOKBAN ELNYELJE ŐKET AZ ÉPÜLET BELSEJE. EKÖZBEN ODAKINN SZÉLES KARÉJBAN A VILÁG MINDEN TÁJÁRÓL ÖSSZESEREGLETT OPERATŐRÖK ÉS FOTÓRIPORTEREK DOLGOZTAK SERÉNYEN. AKADT MIT MEGÖRÖKÍTENI.

A fehér szakállú *Altman apó* (ahogy a szakmában nevezik), miután nevét már beírta a filmtörténelem halhatatlanjai közé a maga nemében páratlan filmszatíráival – *M.A.S.H.*, *Nashville*, *A játékos* (The Player) *Rövidre vágva* (Short Cuts) –, ezzel az alkotásával már a Guiness-rekordok közé is pályázhat. Nem valószínű, hogy készült valaha olyan film mindössze 14 millió dolláros költségvetésből, amelynek ennyi kiemelt sztárszereplője lett volna.

A sokáig kegyvesztett Altman, aki *A játékos*sal tért vissza ismét az őt megillető csúcsra, függetlenként ugyan nem dúskálhat a hollywoodi javakban, de hírességei így is valósággal vetekedtek azért, hogy a 70. évében járó rendező filmjének stáblistájára feliratkozhassanak, akár csak tovatűnő snittek mellékszereplőiként is. *Alec Baldwin* például hiába szerette volna elkísérni a műben fontos szerepet játszó *Kim Basinger*t Párizsba. *Marcello*

A *Divatdiktátorok* című filmben láthatók:
Marcello Mastroianni, Sophia Loren, Kim Basinger, Julia Roberts, Tim Robbins, Anouk Aimée, Stephen Rea, Forest Whitaker, Lauren Bacall, Linda Hunt, Sally Kellerman, Tracey Ullman, Danny Aiello, Teri Garr, Rupert Everett, Richard E. Grant, Lili Taylor, Jean-Pierre Cassel, Jean Rochefort, Michel Blanc, Rossy De Palma, Lyle Lovett, Tara Leon, Georgianna Robertson, François Cluzet, Sam Robards, Ute Lemper, Chiara Mastroianni, Harry Belafonte, Cher.

DIVATSHOW ÉS FILMÜZLET

A divatshow Hollywoodban régóta egybefonódik a filmüzlettel. 1910-től a nagyjátékfilmek előzeteseként vetítettek rövid, tudósításszerű divatfilmeket. A döntő lépést *Lucile (Lady Duff-Gordon)* tette meg, a népszerű ruhatervező, aki elsőnek nyitott divatszalont New Yorkban, ahol a kollekciót szupermodellek mutatták be. Szalonja vonzotta az amerikai, köztük hollywoodi hírességeket. 1915-ben *Flo Ziegfeld* táncosnő feleségével vásárolt Lucile-nél az 57. utcában. A férjet annyira lenyűgözte, amit ott látott, hogy híres revüjében megörökítette egy jelenetben. Ettől kezdve Lucile-t Hollywood divatkirálynőjének ismerte el, a pompa, a jó ízlés mércéjének tekintette és tódultak hozzá az ügyfelek. A divatshow állandó hollywoodi eszköz lett, amit *Roger Edens* parodizált az *Ének az esőben* című filmjében. A csúcspontot 1937-ben az *Artist and Models Abroad* jelentette, a korábban divattervező *Michell Leisen* rendezése. E filmhez *Mme Lillian Fischer*, a *Harper Bazaar* párizsi tudósítója begyűjtötte nagy párizsi divatcégek ruháit *(Mme Gres, Paco Rabanne, Jean Patou, Schiaparelli...)*. Két évvel később egy másik divatshow-ból vett hatáselem került a filmbe, amikor *Cukor The Woman* (A nő) című fekete-fehér mozijába egy színes *Adrian*-divatshow-jelenetet iktatott be.

A divatparádé Hollywoodban valójában társadalmi rangja miatt volt fontos, mint státusszimbólum. *Stanley Donen* agyondicsért *Future Face* (Jövőarc) című filmjéről mindenki tudta, hogy *Hepburn* a vásznon *Givenchy*-öltözéket viselt. 1948-ban az angol *Edmond Greville* rendezett egy kifejezetten divatról szóló vagány filmet, *Nose* (Orr) címmel, amelyben egy amerikai újságírónő, miközben az új *Dior*-divat angol közéletre gyakorolt hatását kutatja, felfedi a ruhaipar részességét a szervezett bűnözésben. A divat és film mint művészet első találkozása *Alain Resnai Tavaly Marienbadban* (Last Year in Marienbad) című mozijában történt, amikor maga *Chanel* tervezte a főszereplő *Delphine Seiring* kosztümjét. Egy másik Resnai–Chanel-sikerfilm a *Játékszabály* (La regle du jeu), amelyben a téma magát adta: álarcosbál, ahol feltűnő volt a földet söprő színes nagyestélyik és a fekete-fehérbe öltözött felszolgálók kontrasztja.

A *Tavaly Marienbadban* után

Mastroianni, Sophia Loren, Tim Robbins, Julia Roberts, és mások jelképes gázsiért is szívesen jöttek. Altman-moziban benne lenni ugyanis megtisztelő érzés ma egy színésznek (újságírónak, sztármanökennek, a show-business hírességeinek).

Párizs haragja

Ahogy Altmant nem szerették meg jobban Hollywoodban a filmfőváros világát őszintén lefestő *A játékos*ért, állítólag a franciák ugyanúgy nem rajongtak Párizsban a *Divatdiktátorokért.* Igazságtalannak érezték a róluk kialakított képet, amely különc allűrjeikről, üzleti elvtelenségükről árulkodott. Az sem igen nyerte meg a házigazdák tetszését, ahogy a rendező finoman arra utal, hogy Párizsban léptennyomon kutyaürülékbe lép az ember. A franciák nem találták hízelgőnek, hogy Altman-féle karikatúraként látják viszont önmagukat – ahogy Hollywoodban is legfeljebb egy kételkedő alkatú stúdióvezető örülhetett *A játékos*nak, amely típus eleve nem téved erre a pályára.

Altmant éles szatírái miatt mindig is az a veszély fenyegette, hogy végleg maga ellen hangol bizonyos embercsoportokat, néha – így a nagy amerikai mítoszt porig romboló *Buffalo Bill*jével – akár az egész amerikai közönséget is. Emiatt lett hollywoodi rendezőből kispénzű New York-i független filmes. De ha az eredményt nézzük, kívülállóként azt kell mondani, megérte. Kiváló stratégaként mindig véghez vitte amit tervezett. És az egymás után kétszer elnyert cannes-i fődíj növelte hírnév mellett lehet még benne valami különös vonzerő is, ha e különleges filmjének több mint kéttucat elsőrangú sztárja az alacsonyabb gázsiba is belement.

A divat kulisszái mögötti világot megmutató szatíráját – ahogy mindegyik fontos Altman-film kulisszafilm – a rendező évekig érlelte magában. Felforgató szándéka ezúttal sem volt kétséges. *A játékos*sal még mintegy saját portáján próbálkozott, hogy átstrukturálja az elavult hollywoodi típusú produceri rendszert. *Rövidre vágva* című amerikai családikapcsolat-szatírájában, gyors váltásokkal több párhuzamosan futó cselekményszálat fűzött fel – az egyes témákra vissza-vissza térve – szellemesen a sokszor lehangoló végkifejletig. (Talán nem véletlen, hogy ugyanezt a dramaturgiáját épp az ifjú rokonlélek, *Quentin Tarantino* alkalmazta hatásosan a *Ponyvaregényben.*)

Divat = művészet

A divat sokféle dolgot jelenthet egyes embereknek. Egyaránt lehet iparként, társadalmi jelenségként és művészeti ágként nézni. Altman filmjében elsősorban társadalmi jelenség mivoltában ragadta meg a téma, bár személy szerint ő a divat művészeti rangját is elismeri. *„A legtöbb divattervező nagy művészetpártoló, de többségük valójában önmaga is igazi művész"* – véli, mégis bevallja: *„Én történetesen nem sokat foglalkozom a tervezővel és azzal, mit hogyan csinál. Sokkal inkább a média, a produktum és a rajongók viszonyával."*

Altmant érdekli a ruha és a szerep, melyet betölt az emberek viselkedésében, önmagunk megformálásában, amit a rólunk alkotandó kép („imidzs") kialakításának szoktunk nevezni. Altman csodálja ezt a világot etnografikus jellegű rituáléjának sajátos rendszere és bohóckodásra való hajlandósága miatt. A *Divatdiktátorok* egy olyan világban készült, ahol két-három divatművész mutatja be kreációit, amelyek kaleidoszkópszerűen bukkannak fel szupermodellek, újságírók, híres emberek és rajongóik körében. A divatvilág viselkedhet úgy, mint önmaga karikatúrája, lehet abszurd és lehet több is ennél.

A rendezőt leginkább a kifutók reflektorozott jövésmenése kápráztatja el (*Sebestyén Márta Deep Forest*-slágerére menetelnek a lányok), s nem mutatja meg a ruhákat önmagukban, az egyedi műalkotások komolyságával. Viszont igencsak odafigyel a *Sophia Loren* által viselt *Dior*-kreációra – nem elmulasztva felfedni a hatvanéves színésznő testének fiatalos feszességét –, amely cégnek Loren már az ötvenes évektől vásárlója.

A *Divatdiktátorokban* a szupermodelleknek mindössze három rövidke snitt adatott, amelyekben oly módon jelennek meg, ahogy a Ziegfeld-lányokat láthattuk a *Funny Girl*ben. A modellsztárok közül nincs ott *Cindy Crawford*, és *Claudia Schiffer* is csak másodpercekre tűnik fel *David Copperfield* oldalán. A rendezőnek mégis leginkább azt róják fel, hogy mintha elmulasztotta volna

jött *Antonioni Nagyítása* (Blow Up), egy londoni divatfotóssal, mint központi karakterrel, és egy ragyogó kitekintéssel magára a londoni divatra (benne az akkori szupermodell *Verushkával*). Ugyanebben az évben (1966) Donen megcsinálta *Two For The Road* című filmjét, melyben *Audrey Hepburn* korabeli tervezők, *Mary Quant, Tuffin, Paco Rabanne* ruháit viselte. De a korszak nagy divatfilmje a Vogue divatfotósa, *William Klein* első rendezése, a *Qui etes vous Polly Maggoo* (Ki vagy te, P.M.) volt, amely belülről, – s ahogy a *Divatdiktátorokban Robert Altman* is – szatirikus szemmel nézi ezt a világot. Volt a fotósoknak és filmeseknek egy köre – melyhez Klein is tartozott – akik alapvetően kritizálták a divatvilágot elitizmusa miatt, s visszahelyezték a ruhákat hétköznapi környezetükbe: divat, kreativitás, excentricitás, amin átsüt az aktuális világpolitika. Klein második filmje a *Mr. Freedom* (Mr. Szabadság) című vietnami háborús bohózat volt, amelyhez feleségével, *Jeanne Klein*nel közösen kreálták a hóbortos, extrém jelmezeket. A ruhák alumíniumból készültek, hangszerkészítők bevonásával, megelőzve *Paco Rabanne* fém-lánc-plasztik kollekcióját, melyet még ugyanabban az évben mutatott be. 1985-ben Klein egy dokumentum értékű divatfilmet is készített *(Made in France)*, amelyen tizenhárom szekcióban filmezte a különféle

a remek alkalmat a divat nagy pillanatainak megörökítésére, hogy a jövő divat rajongóinak és szakértőinek ez a mozi olyan legyen, mint a *The Girl Can't Help It* (1956) című vígjáték a rockzene rajongóinak, amely egy egyszerű kerettörténetbe helyezi el a korszak meghatározó – *Fats Domino, The Platters, Little Richard* által előadott – slágereit. Hiszen akik az Altman-filmet évek múlva nézik meg videón, nyilván nem a néhány extravagáns, a színen épp csak átsuhanó Westwood-öltözet miatt teszik. Bár meg kell hagyni, a ruhák (és a lányok, akik viselik) gyönyörűek. E furcsa világ különcségeiről így is elbővölő komédia kerekedett. A rendező utánozhatatlan, fanyar humorának és a divat kérkedő nagyravágyásának kapcsolata úgy hat, mint egy csípős tréfa.

„A semmi, azaz minden"

A nézőt ezúttal is hasonló tér–időélmény éri, mint a *Nashville*-ben vagy a *Rövidre vágva* című filmben, ezúttal az extrém párizsi őszi divatshow több tucat szereplőjének szatirikus meginterjúvolásával s a sokszálú cselekménysorral. A film egy titkos találkozóval kezdődik *Marcello Mastroianni*, mint a Moszkvából érkezett Sergej és a francia divatminiszter között, aki – miközben a limuzinban utaznak – egy közlekedési dugóban megfullad a torkán akadt sonkás szendvicstől. Sergej kipattan az autóból, attól félve, hogy őt fogják gyanúsítani a miniszter meggyilkolásával, és a Szajnába veti magát. Miközben rendőrök elől menekül, egy szállodában köt ki, amely zsúfolásig van újságírókkal, manökenekkel és neves személyiségekkel, akik a nagy őszi párizsi divatshow-ra érkeztek. Harminc éve elhagyott kedvese, a divatminiszter jelenlegi neje *(Sophia Loren)* után fut, hogy felújítsák régi kapcsolatukat. Eközben megismerkedhetünk a három legnagyobb divatlapkiadó jeles képviselőivel, akik meg akarják nyerni maguknak a sötét napszemüveges, flegma modorú fotós szupersztárt *(Stephen Rea)*. Ő idővel mindhármukat félelmetes kegyetlenséggel alázza és tréfálja meg. A hotelbeli nagy zűrzavarban két tudósító *(Julia Roberts* és *Tim Robbins)* közös szobában találják maguk, ruháik nélkül, de a kezdeti ellenségeskedés hamar utat ad a románcnak. Idejük nagy részét ágyban, ivászattal és szerelmeskedéssel töltik. Teljesen nyilvánvaló, hogy alkalmi kapcsolatuknak sem múltja, sem jövője, de az újságírói hivatás is kap Altmantól egy hatalmas pofont... A hírneves tervezőnő *(Anouk Aimée)* cégét fia *(Rupert Everett)* kiárusítja egy gazdag amerikai csizmakereskedőnek *(Lyle Lovett)*, mialatt a csinos riporternő *(Kim Basinger)* stábjával mindenütt felbukkan, hogy negédes felszínes riportjaival etesse az amerikai kábeltelevízió-közönséget. Mindehhez hozzáadódik a „homo" sztártervező *(Forest Whitaker)* és a vadul avantgarde kis divatdiktátor *(Richard E. Grant)* rivalizálása, akik titokban szerelmesek egymásba. Az egész kavarodás egy monumentális divatshow-n éri el csúcspontját, amikor a tervezőnő azzal vág vissza a texasi pénzembernek, hogy az úri közönség ámult csendjében szép testű manökenjeit, köztük az egyiket nyolc és fél hónapos terhesen, meztelenül küldi a kifutóra. Végül a teljesen tanácstalan riporternő kezéből kikerül a mikrofon, hogy a *Chiara Mastroianni* által megformált figura megfogalmazza a divat testünk szépségére alapozott ősi és új, filozofikus üzenetét: *„...a semmi, azaz minden..."*

❖

Altman dramatizált „Fashion Television"-filmjére gondolatisága – így az a többnyire lejárt közkeletű mondás, hogy az emberek egymást öltözködésükről ítélik meg – valójában talán nem érne meg egy filmet. Viszont a divat abszurditásának ábrázolása már igen, s ez sikerült is a rendezőnek. Ráadásul a divatvilágnak eddig nem sokan szenteltek filmet. A sztárok ily tömeges felvonultatása nem ad lehetőséget arra, hogy – bármennyire is szeretnénk – ennél mélyebben lássunk a tekintetek kulisszái mögé. Néhányan, akik valóban a párizsi divat meghatározó személyiségei, *Madonna* tervezője, *Gaultier*, valamint *Muglier* és *Sonja Rykiel* nagyon szerényen szólaltak meg a filmben. A sztárok közül pedig *Cher* nem tudni mennyire gondolta komolyan, hogy az esztétikus megjelenésben nem annyira a külső számít, hanem a belső szépség, az egyéniség varázsa.

Varga Mária

stílusirányzatokat, közöttük olyan ma is aktív tervezőkkel, amilyen *Alaia* vagy *J.P. Gaultier*. Egyik jelenetében kirívóan különc cuccokba beöltözött szereplők, manökenek százait vonultatta fel Párizs jellegzetes utcaképében, a járdaszegélyen ácsorgó mutatványosok, prostituáltak, stricik között. Klein szerint a divatvilág alakjai felcserélhetők. A szakma nagyja, a világhírű *Yamamoto* szerint: a divat megköveteli az állandó jelenlétet a felszínen, mert ha akár egy hétre is abbahagyná az aktivitást, rögtön elfelejtenék azt is, hogy valaha létezett.

„Miyake Gaultier, Alaia teljes értékű művészek, messze a divatszabóktól, akik ruháit a Vogue számára fotografálom" – fogalmaz Klein. De művész az olasz *Armani* is, aki az *American Gigolóba* tervezte többek között *Richard Gere* ruháit, és *Diane Keaton* is Armanit viselt az *Anny Hall*ban, míg a kilencveneses évek elején a merész, csúcsos és trapéz *Gaultier*-stílust *Madonna* népszerűsítette filmekben *(Kétségbeesve keresem Susanne-t, Madonnával az ágyban)* és a koncertpódiumokon.

Altman *filmjével* egy időben készült és folytatása is lehetne a divatfotós *Douglas Keeve* amerikai és nyugat-európai mozikban bemutatott csaknem másfél órás amerikai dokumentumfilmje *(Unzipped)* napjaink egyik divatcézárjáról, *Mizrahi*ról. A rendező filmjével a kilencvenes évek szupermodell kultusza mellett a filmek, a kábelkultúra és az öltözködési irányzatok kölcsönhatását illusztrálja. Az *Unzipped* arról szól, hogy a film miként nemzi a ruhákat. *Mizrahi*t egy eszkimókról szóló dokumentumfilm inspirálja, hogy eszkimó motívumokat keverjen a film végén bemutatott, különleges színű szőrmékben dúskáló kollekciójához, amellyel fényes sikert arat. A rendező azt is megkísérli, hogy fellebbentse a fátylat a kifutók hallgatag királynőinek életéről. Óvatosan próbálja felfedni az egyéniséget a sztárarcok mögött. Megmutatja a nyafogó *Linda Evangelistát* vagy *Kate Moss* egyhangú hűvösségét, de hamar felhagy a kísérlettel. A manökenek tegyék csak azt, amihez a legjobban értenek. A kifutók sztárkultusza egyébként nyilvánvaló parodikus tükörképe a hollywoodi sztár szisztémának. Bizonyára nem véletlen, hogy a rátermett manökenek számára a dicsőség útjai Hollywoodba vezetnek *(Andie MacDowell, Cindy Crawford* stb.*)*. *Robert Altman, Douglas Keeve* alkotása, valamint *Wim Wenders* 1989-es dokumentumfilmje *Yamamoto* divatcsászárról, a *Notebooks On Clothes and Cities* tökéletesen mutatja be azt a világot, melyben a kívülálló számára minden csak felszín: testek, ruhák, suhanások, szép lányok, villódzó fényképezőgépek, tülekedő operatőrök és semmi más.

A filmművészet kincse

SOPHIA LOREN

Nem titok, hogy az imádott asszony, Sophia bizony már jócskán abban a korban van, amikor egy nő szívesen átírná születési dátumát. Az ötvenes–hatvanas–hetvenes évek mozijának olasz szupersztárja bizony már a hatvanas évéit tapossa. A mediterrán szépségideál jól konzervált ruganyos testét, feszes kebleit, makulátlan kreol bőrét, fantasztikus, csillogó macskaszemeit, ragyogó fogsorát, méltóságteljes tartását, egyszóval utánozhatatlan, műtárgyértékelő nőiességét egy huszonéves is elérhetetlen mérceként állíthatja maga elé – *Claudia Schiffer* és *Cindy Crawford* mellé. Lásd éppen *Robert Altman Divatdiktátorok* című filmjében.

És Loren nemcsak a „nő" megszemélyesítője, hanem az egyszerű, tiszta erkölcsű olasz nő mintaképe is, aki mindig fedett fővel lép a templomba, és egyetlen férfit ismer életében. A szerencsés kiválasztott pedig a rendező-producer *Carlo Ponti.* Az illemtudó Loren ugyanakkor nagyfokú bátorságáról is tanúságot tett, amikor a leplezetlen érzékiséget elsők között demonstrálva, korát megelőzve meztelen keblekkel állt a kamera elé.

Sophia egy színésznő törvénytelen gyermekeként született 1934-ben, *Sophia Scicolone* néven. Rómában, majd Nápolyban nőtt fel, a háborús évek általános szegénységében. A frusztrált anya – ahogy az lenni szokott – véznácska lányában, akit a környék Piszkafának (Stechetto) csúfolt, kívánta valóra váltani álmait. Tizennégy évesen valóban elindult a hírnév felé: egy nápolyi szépségversenyen a piszkafa Sophia „tenger szépe" címet nyerte. Anya és ígéretes lánya ezután Rómába ment, ahol együtt szerepeltek a *Quo Vadis*ban és más filmekben. Aztán Sophia újabb szépségversenyen indult – és újabb trófeával tért haza, ezúttal a Miss Eleganciának járó oklevéllel. A díj szerény pénzösszeggel, de nagyvilági életmóddal, meghívásokkal, előkelő társasági élettel járt, és jutalomképpen még egy népszerű magazin folytatásos fotóképregény-sztárja is lehetett. Alig 15 évesen megismerte és megszerette *Carlo Ponti*t, aki Sophia egyedi szépségére egy újabb megmérettetés zsűrijében adta voksát. Ponti filmesként is lehetőséget vélt felfedezni az ifjú szépségben, akinek nemcsak filmszerződést ajánlott, hanem elkezdte tudatosan felkészíteni a filmkarrierre. A szakszerű tréning eredménye nem maradt el. Sophia könnyed vígjátékokon alapozott. 1953-ban felvette a Loren nevet *Afrikai tengerek* című filmje nyomán. Húszéves korára már teljes fegyverzetben készen állt arra, hogy a dúskeblű szexbombától, *Gina Lollobrigidá*tól átvegye a stafétabotot, szerepkörével együtt, s Ginához hasonlóan evilági, erotikus vonzerejükkel ható nőket alakítson a filmvásznon.

Az elkövetkező évtizedekben folytatta a könnyed vígjátékokon való tanulást. A *Két éjszaka Kleopátrával* című filmben félmeztelenül látható, ami állítólag hozzátartozott a Ponti által kitervelt karrier stratégiájához. Többnyire egyszerű olasz lányokat alakított. *Sica* filmjében, a *Nápoly aranyá*ban például pizzaárusnőt. *Mastroianni*val az ötvenes évek közepétől ők testesítették meg sok helyzethumorral az ideális, csupa temperamentum olasz párost *(Kár, hogy bestia, A szép molnárné, Az asszonynak szerencséje van).*

Sophia Loren nemcsak felkapott volt, hanem néhány értékes filmben ezt a múlékony státuszt is sikerült felülmúlnia. A magas, szoborszerű termet mutatós arccal, amely inkább érzéki, mint klasszikusan szép, felkeltette az amerikai férfitársadalom érdeklődését, és kapós adottságaira hamarosan Hollywood is benyújtotta igényét. Miután 1957-ben szerződést írt alá a Paramounttal, szerepelt néhány tengeren túlon forgatott filmben, de Hollywoodba hatalmas méretű reklámkampány kíséretében 1958-ban érkezett. Ám ott többnyire félreértették lényének híres természetes-világias érzékiségét, amit a mesterséges csillogás inkább vulgarizált, mint kiemelt, s az amerikai közönség szájíze szerinti új szexistennőt kreáltak belőle. A *Lakóhajó* című tipikus tündérmese (House Bot) még a jobbak közé tartozott, amelyben a sztár egy világhírű olasz karmester temperamentumos lányát alakítja, akit a lakóhajótulajdonos, *Cary Grant* tévedésből előbb egyszerű alkalmazottnak néz, majd beleszeret. A film nem fukarkodott a sikamlós részletekkel. A számtalan profitlimonádé után Loren hollywoodi ténykedését a *Fekete orchideákkal* tetőzte be, amivel a Velencei Fesztivál legjobb színésznői alakításának díját nyerte el.

Miközben dúlt a szerelem Loren és Hollywood között, a színfalaktól távol egy másik dráma érlelődött. Loren 1957-ben feleségül ment a nála huszonnégy évvel idősebb Carlo Pontihoz, rögtön Ponti mexikói válását követően. Az egyház azonban nem ismerte el ezt a válást, és Pontit bigámiával vádolta. Kényszerítették, hogy tekintse semmisnek új házasságát. Sokévi meghurcoltatás után Loren végül francia állampolgárságért folyamodott, s végül 1966-ban Franciaországban legalizálhatták kapcsolatukat.

A való élet puha ágyainak, de kemény csatáinak idegpróbáló tapasztalatai Sophia Loren drámai tehetségét is felszínre hozták. 1961-ben visszatért Olaszországba és egész pályafutásának legelismertebb, Oscar- és cannes-i díjas alakítását nyújtotta *Vittorio De Sica Egy asszony meg a lánya* (Two Woman/La ciociara) című filmjében, mint tragikus sorsú anya a háború sújtotta Itáliában. De kivételesen jól eltalált alakításaiként szokás említeni a Mastroiannival forgatott *Tegnap, ma, holnap* (Ieri Oggi e Domani/Yesterday, Today and Tomorrow) és a *Házasság olasz módra* (Matrimonio all italiana/Marriage Italian Style) című két *De Sica*-bohózatot is. Ez utóbbiért a Moszkvai Filmfesztivál zsűrije Lorennek ítélte a fődíjat.

Miután Sophia magánélete törvényesen is révbe ért, úgy gondolta, boldogságát nézőivel is megoszthatja. 1970-es mozijában, a *Sunflower*ben egy nyúlfarknyi jelenetben önmagát örökítette meg, karján az *ifj. Carlo Ponti*val.

A nagy hollywoodi lendületben egy *Chaplin*-filmig is eljutott. *A hongkongi grófnő*ben (A Countess From Hong Kong) *Paul Newman* partnereként egy orosz nemesi származású emigráns nőt alakít, aki megelégelte, hogy Hongkongban konzumnőként keresse a betevőt.

A hetvenes években ismét az ő nevétől volt hangos a világsajtó, amikor adócsalási botrányba keveredett. Ez, ha lehet, még inkább növelte a neve köré szövődött mítoszt. Pályafutása az olasz *Ettore Scola Egy különleges nap* (Una Giornata Speciale/A Special Day) című filmjében tetőzött, hogy majd negyed évszázados mozizás után tisztes családanya hírében álló finesezs üzletasszony váljék belőle, akinek nevével design szemüvegkeretet is piacra dobnak.

A színésznő nagy hódolója *Robert Altman*, ezért is hívta őt meg *Divatdiktátorok* című szatírájába, ahol újra együtt játszhatott Mastroiannival, s megismételhették harmincéves párosjátékukat a hálószobában. Igaz, ezúttal a nagy Marcello – vetkőzés ide vagy oda – szégyenszemre elaludt...

Egyik legutolsó filmje a *Még zöldebb a szomszéd nője*, melyben *Jack Lemmon*nal és *Walter Matthau*val mókázik. A vígjáték a klisékből gyártott hollywoodi filmet figurázza ki, melyben Loren, egykori klasszikus szerepei mintájára, egy amerikai olasz kisvendéglő anyjával élő, szűzies tulajdonosnőjét jeleníti meg. Alakításáért az idén Golden Globe-díjra is jelölték.

Az 1991-ben elnyert életmű Oscar-szobra után Sophia Lorennek, a filmművészet kincsének, aki üzletasszonyi teendői mellett önmagának olykor még egy-egy kisebb filmszerepet is engedélyez, az egyetlen még nem teljesült vágya, hogy szeretné végre a nagyszülői örömöket is megismerni. Fiai, a 26 éves *Carlo* és a 23 éves *Sergio* egyelőre még nem igyekeznek.

Sophia Loren filmjei a hazai videótékákban:

La Mancha lovagja (Don Quijote)
(L'uom della Mancha, 1972) r.: Arthur Hiller *(Intervideo)*
Cassandra átkelés *(The Cassandra Crossing,* 1977) r.: George Pan Cosmatos *(Guild)*
Tűzharc *(Firepower,* 1979) r.: Michael Winner *(Video Rent)*
Szemünk fénye – Auróra
(Aurora Qualcosa di biondo, 1983) r.: Maurizio Ponzi *(Mokép Videókiadó)*
Egy asszony meg a lánya
(La ciociara, 1988) r.: Dino Risi *(Televideo)*
Még zöldebb a szomszéd nője
(Grumpier Old Men, 1995) r.: Howard Deutch *(jön videón 1997 februárjában, InterCom)*
Divatdiktátorok (Pret a Porter, 1994) r.: Robert Altman *(Mokép Videókiadó)*

A kortalan

MARCELLO MASTROIANNI

Amikor *Marcello Mastroianni* éppen két esztendeje azt nyilatkozta, szeretné eljátszani Tarzant, mert akkor megmutathatná meztelen pocakját, és ezzel egyszer s mindenkorra véget vetne a személye köré font latin hősszerelmes mítosznak, nem is sejtette, hogy kívánsága meghallgatásra talál. Mégpedig *Robert Altman* rendezőnél, aki támadásra készült az általa „állítólag" megtestesített hőstípus ellen, *Divatdiktátorok (Pret a Porter)* című filmjében. Mastroianni ugyan ezúttal sem demonstrálhatta, mekkora pocakot eresztett az évek során, de eljátszhatta Szergejt, az emigránsból lett orosz ügynököt, aki az őszi párizsi divatbemutatók híresember-dzsungelét választotta akciójához, hogy egy hivalkodó Dior nyakkendőben felújítsa kapcsolatát előkelő dámává előlépett egykori szerelmével, azaz egykori partnerével, *Sophia Loren*nel. Igen ám, de Szergejnek autók tetején ugrálva kell egérutat nyernie üldözői elől, majd egy Weismüller-féle elszánt Tarzan-ugrással kell a Szajna hullámaiba vetnie magát.

Azután a szállodában magára alakítja *Tim Robbins* felöltőjét, majd mégis inkább *Danny Aiello* zakójába bújik, s végül *Stephen Rea* bőrkabátjánál marad a film végéig... Altman a maga részéről a férfidivatot ezzel el is intézi. Mastroianninak átöltözései után egy-egy lopott mondatot sikerül váltania a reprezentáló Lorennel, halhatatlan filmjeik romantikus stílusában.

„Nagyon szeretek játszani, ez az én táplálékom" – nyilatkozta a bohókás, hetvenes éveit taposó olasz sztárszínész, még első amerikai filmje, a *Lestrapált emberek* (Used People) forgatása után. A tengerentúli kollegák nem csalódtak benne, mert pont olyan szellemesnek és sármosnak találták, mint amilyennek gondolták számtalan filmje után, *Fellini Édes élet*étől a *Nyolc és fél*ig vagy amilyennek a *De Sica*-féle vígjátékokból ismerték, melyekben együtt sziporkázott a vérpezsdítő *Sophia Loren*nel.

„Egy színész olyan, mint egy festővászon festmény nélkül. Szükség van valakire, aki színeket fest rá" – véli Mastroianni.

Mastroianni sokszor volt *Fellini* is, hiszen nemcsak játszott filmjeiben, hanem a rendező alteregója volt is egyben. Saját feleségével állította párba, mint kiérdemesült revütáncosokat a *Ginger és Fred*ben. Az *Intervistá*ban viszont, ahol Fellini saját pályafutására reflektált, Mastroianni önmagát játszhatta. *„Vele filmezni olyan volt, mintha az ember nem is dolgozni, hanem Disneylandbe menne."*

Mindenki egyetért azzal, hogy bár Mastroianni már enyhén pocakos, hajában szürke tincsek, arcán barázdák, de vonzereje, csakúgy mint kellemes mély hangja, kortalan. Megtestesíti mindazt a kedvességet és melegséget, amit általában az olasz emberek imázsára és az olasz tájakra jellemzőnek tartanak. Karrierje egészében olyan, mintha forgatókönyvét nem is hazájában, hanem az amerikai filmfővárosban írták volna. Legkisebb fia egy római ácsnak, aki megengedte tehetséges gyermekeinek, hogy tanuljanak. Marcello építészetet hallgatott a római egyetemen, majd mint ellenállót munkatáborba hurcolták a második világháború idején. Onnan azonban megszökött, és a háborút egy matróz padlásán vészelte át Velencében. Ismét Rómában egy produkciós irodában helyezkedett el, s emellett egy amatőr színházi társulatnál játszott *Giulietta Masiná*val, aki akkor már filmekben szerepelt és Fellini felesége volt. Massina miatt nézte meg előadásukat egy impresszárió, aki a szünetben megkereste Mastroiannit, s megkérdezte tőle, nem szeretne-e hivatásos színész lenni *Lucino Visconti* társulatában. *„Nagyon fontos a szerencse, mert nagyon sok tehetséges barátom volt, akinek sohasem kínáltak fel ilyen*

lehetőséget" – mondja. Másik ilyen mérföldkő Fellini *Dolce Vitá*ja volt, ami Mastroianni számára a nemzetközi hírnevet meghozta.

Valamennyi neves olasz rendezővel forgatott filmet: *Antonioni*val, *De Sica*val, *Bologninival*, de külföldiekkel is. Így rendezte *Mikhakov, Bamberg, Angelopulosz*, valamint *Sándor Pál*. Nyolcéves volt, amikor első hollywoodi filmjét tető alá hozta az angol *Beeban Kidronnal*. A *Lestrapált emberek*ben nyújtott alakításáért pályafutása negyedik akadémiai jelölését érte el (1962: *Válás olasz módra*, 1978: *Egy különleges nap*, 1987: *Sötét szemek*)

Kidron mozija amerikai zsidók mikrovilágában játszódik, egy olyan közegben, ahol nőuralom van, s Mastroianni mint Joe Meledandri idős, gáláns udvarló fáradhatatlan kitartással, ételekkel, költészettel győzi meg ifjúkori szerelmét, *Shirley MacLane*-t, hogy társadalmi, kulturális akadályokat áthidalva a történet örömteli véget érjen. MacLane gyanakvó, neurotikus szerepével szemben Mastroianni figurája természetes, melegszívű.

Mastroianninál egyébként a feminizmus azt jelenti, hogy egyenlő partnernek ismeri el a nőket. *„A színész gyerek, akire oda kell figyelni, anélkül, hogy viszontfigyelmet várnánk tőle. De aki viszontszeretet akar, az ne válasszon élete párjául színészt"* – véli Mastroianni, s hozzáteszi, hogy az elmúlt évek férfi „életstílus-irányzata", hogy a feleség mellett feltűnik a szerető is. Különben negyvenöt éve *Flora Clarabella* férje. Lányuk, *Barbara* jelenleg negyvenéves és belsőépítész. A Divatdiktátorokban szereplő lánya, Chiara, aki már késsz színésznő, viszont *Catherine Deneuve*-től született.

„Az amerikaiak ebben a kérdésben túl moralisták, amikor leírják azt a nős politikust, akiről kiderül hogy afférja van egy csinos nővel. Mit számít a privát élet a politika arénájában? Miért baj az, ha az elnök szerelmeskedik egy gyönyörű nővel? Szerintem inkább az jelentene veszélyt, ha egy ronda, unalmas nővel tenné ugyanezt, mert ez azt jelentené, hogy bolond" – ez a színész véleménye.

Ha számtalan filmje közül választania kellene, a *Nyolc és fél* mellett döntene. Nem színészként, hanem nézőként, mert ez adja generációjának legpontosabb képét, amelybe Fellini és Mastroianni is tartoztak. *„Készek voltunk arra, hogy megváltsuk önmagunkat és a világot, de nem tudtunk igazán jót cselekedni sem önmagunkért, sem másokért. Ez a film Fellini-mestermű, amit sokan még ma sem értenek.Nehéz fajsúlyú, mert egy poéta műve, egy igazi művészé."*

Mastroianni szeret filmezni, de a műfaj nem készteti arra, hogy nézője is legyen. Szívesebben társalog barátaival a büfében valamilyen finom pizza mellett. Örül, hogy nem kell pénz után futnia. *„Korábban a színház, ma a film hihetetlen gyönyörűséget okoz. Érzem, hogy egy hivatás része vagyok, ugyanúgy ahogy azok, akik hivatalnokként kezdik, és egyszer csak ők lesznek a főnökök. Vásárolnak egy villát úszómedencével, azután egy gyönyörű autót. De ezek csak kellékei hivatásomnak, mint filmesnek, és nem igazán ezek tesznek boldoggá. Mindig azt szoktam mondani, 1948-ban elkezdtem egy filmet, és ez a mostani még mindig ugyanaz a film."*

Antonio Banderas előtt ő volt a latin hősszerelmes típus. De ha jobban megnézzük, Fellini olyan férfiszerepeket osztott rá – pap, homoszexuális vagy terhes férfi – amelyekben a férfiaknak erotikus vágyálmaik voltak, ám nem voltak képesek a a testi szerelemre.

A jövőben további filmeket szeretne forgatni. A *Divatdiktátorok* után már láthatjuk moziban az új *Antonioni–Wenders*-filmben (*Túl a felhőkön* /Beyond The Clouds) és nemsokára elkészül lányával, *Chiara*-val második közös alakításuk is.

Marcello Mastroianni filmjei a hazai videótékákban:

Édes élet (La dolce vita, 1960) r.: Federico Fellini *(Mokép Videókiadó)*
A tizedik áldozat (La decima vittima, 1965) r.: Elio Petri *(Mokép Videókiadó)*
Casanova 70 (Casanova 70, 1965) r.: Mario Monicelli *(Mokép Videókiadó)*
Az örök vesztes (Permette? Rocco Poppeleo, 1971) r.: Ettore Scola *(Mokép Videókiadó)*
Liza (La cagna, 1971) r.: Marco Ferreri *(Mokép Videókiadó)*
A nagy zabálás (La grand buffe, 1974) r.: Marco Ferreri *(Odeon)*
A vasárnapi nő (La donna della domenica, 1975) r.: Luigi Comencini *(Mokép Videókiadó)*
A forgalmi dugó (L'ingorgo 1978) r.: Luigi Comencini *(Ada Video)*
A terasz (La terrazza, 1980) r.: Ettore Scola *(Mokép Videókiadó)*
A nők városa (La citta delle donne, 1980) r.: Federico Fellini *(Mokép Videókiadó)*
A szerelem kísértete (Szerelmi lázálom) (Fantasma d'amore 1981) r.: Dino Risi *(Mokép Videókiadó)*
A bőr (La Peau / Il Pelle, 1981) r.: Liliana Cavani *(Mokép Videókiadó)*
A postakocsi (La nuit de varennes, 1982) r.: Ettore Scola *(Mokép Videókiadó)*
Ginger és Fred (Ginger e Fred, 1985) r.: Federico Fellini *(Mokép Videókiadó)*
Miss Arizona (1987) r.: Sándor Pál *(Mokép Videókiadó)*
Fracassa kapitány (Il viaggio di capitan Fracassa, 1990) r.: Ettore Scola *(Mokép Videókiadó)*
Lestrapált emberek (Used People, 1992) r.: Beeban Kidron *(Guild)*
Ipi apacs egy, kettő, három... (Un deux trois soleil, 1993) r.: Bertrand Blier *(Odeon)*
Divatdiktátorok (Pret a Porter, 1994) r.: Robert Altman *(Mokép Videókiadó)*

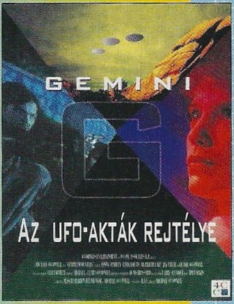
Ö1

OKTÓBERI FILMAJÁNLÓ

PREMIER VIDEO

1025 Budapest,
Szépvölgyi út 128.
Tel.: 33-55-728
Tel./Fax: 33-55-729

Videóstart: október 9.

AZ UFO-AKTÁK REJTÉLYE

(Gemini Encounters)

sci-fi thriller (1996)

A hazugság ideát van…

Kendra egy pszichiátertől megtudja, hogy valamikor földönkívüliek rabolták el. A felkavart nő magánnyomozásba kezd, és az UFO-figyelők földalatti mozgalmába bekapcsolódva megdöbbentő államtitkok nyomára jut, amelyek idegen lényekkel való különböző találkozásokról tanúskodnak. Hamar rá kell jönnie azonban, hogy annak, aki ilyen adatok birtokában van, egy percig sincs biztonságban az élete, és a legnagyobb veszély nem a Földön kívülről leselkedik rá…

Videóstart: október 16.

A TILTOTT VÁROS

(Forbidden City)

dokumentumfilm (1996)

Egy zárt világ megnyílik…

A film alkotói elsők között jutottak be a pekingi titokzatos „Tiltott Városba", a hatalmas kínai főváros szívébe, amely hosszú ideig el volt zárva a külvilágtól. Megnézhetjük a csaknem 100 hektáros terület csodálatos parkjait, palotáinak 9999 szobáját amelyek többezer éves titkokat rejtenek. A film elkalauzol ebbe a különleges világba, és emellett korabeli festmények, metszetek, történelmi és irodalmi emlékek segítségével betekintést nyújt a Kínai Császárság történelmébe.

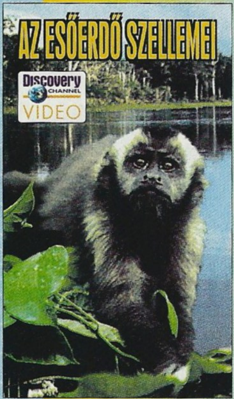
AZ ESŐERDŐ SZELLEMEI

(Spirits of the Rainforest)

természet - dokumentumfilm (1994)

A földi paradicsom…

Mit szólna, ha csaknem 5000 kilométeres utazást tehetne az Amazonas torkolatától egészen a világ legnagyobb védett esőerdejéig? Ha olyan érintetlen természeti környezetben találhatná magát, ahol több állatfaj él, mint a Föld bármely más hasonló nagyságú területén? Ha láthatna egy kétméteres vidrát, amely a jaguárral is elbír? Ha megismerhetné a machiguenga indiánok mágikus-misztikus hitvilágát és törzsi életüket, amely alig változott az inkák kora óta? Mit szólna, ha találkozhatna az Esőerdő Szellemeivel?

Videóstart: október 30.

TENGERI ERŐD

(Carrier – Fortress at Sea)

dokumentumfilm (1995)

Az úszó város

Szeretné tudni, melyik a világ legfurcsább, legkülönlegesebb városa? Segítünk: 300 méter hosszú, 24 emelet magas, 13 millió liter repülőgép-üzemanyagot hordoz a gyomrában, 51 vadászrepülőt a fedélzetén, és ötezer ember úszó otthonául szolgál. Nyilván kitalálták: egy (nem mindennapi) atommeghajtású repülőgép-anyahajóról van szó. A film fantasztikus felvételek segítségével bepillantást enged ennek a hatalmas úszó monstrumnak a csúcstechnológiájába és lakóinak mindennapi életébe.

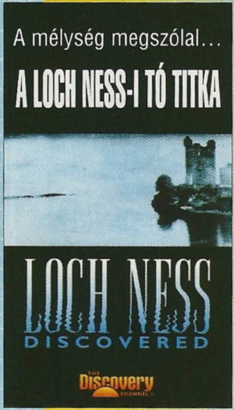
A LOCH NESS-I TÓ TITKA

(Loch Ness discovered)

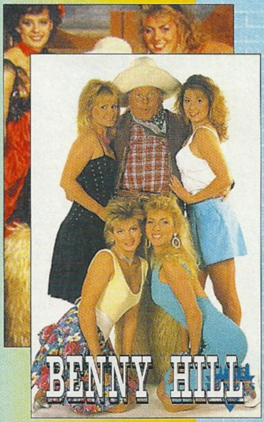
dokumentumfilm (1995)

A mélység megszólal…

Szörnyű rettegés tartja távol a tudósokat a skóciai Loch Ness-től. Nem a legendás szörnytől rettegnek, hanem attól, hogy nevetségessé válnak. Ezúttal azonban szakértők egy csoportja szembeszáll a kétkedőkkel, és soha nem látott felvételek bemutatásával megpróbálja megoldani a rejtélyt. A legkorszerűbb számítástechnikát is igénybe veszik, hogy felfedjék Nessie „személyazonosságát", és elvigyék Önöket a titokzatos tó mélyére egy hátborzongató utazásra, melynek során megdöbbentő tényekre derül fény…

NOVEMBERI VIDEÓELŐZETES

BENNY HILL: CSÚCSPOÉNOK KÉT KAZETTÁN!

(Greatest hits Benny Hill)
(The crazy world of Benny Hill)

Nihil á lá Benny Hill!

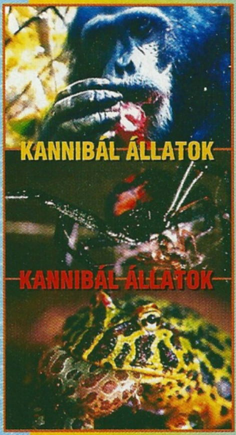
A komédia koronázatlan királyának legjobb jeleneteit nevetheti, röhögheti, kacaghatja, vihoghatja, visonghatja végig ezen a két kazettán – amíg a könnyek el nem homályosítják a szemét. Ez a főállású pancser, ahová csak beteszi valamelyik ballábát, romokat hagy maga után. Két balekcipőjének nyomában kő nem terem, és ahol megjelenik, ott fű füvön nem marad. Számtalan szerepben és jelmezben lép fel – egyebek között mint Epedő Cupido –, de legjobban mégiscsak a bohócruha illik rá.

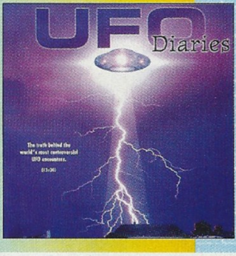
KANNIBÁL ÁLLATOK

(Animal Cannibals)
természetfilm (1995)

Nem csak az ember veszélyes a fajtársaira

A vérengző állatokról készült szenzációs, szinte sokkoló felvételekből kiderül, hogy nem csak a kegyetlenségükről hírhedt aligátorok, cápák és skorpiók körében elterjedt a kannibalizmus. A filmben láthatunk veszedelmes sirályokat, kíméletlen medvéket és gyilkos csimpánzokat, nem is beszélve az imádkozó sáskáról: a nőstény ugyanis párzás után egyszerűen felfalja párját. Akit megrettent az állati erőszak, megnyugtatjuk: nem minden jelenet végződik vérfürdővel. A szerencsés vagy éppen ravasz menekülések kellemesen oldják a nézők feszültségét.

AZ UFO-K MÉGIS LÉTEZNEK

(UFO Diaries)
dokumentumfilm

A film 1996-ban készült!

Új információk és soha nem látott felvételek az UFO-król, megmagyarázhatatlan jelenségekről.
Szenzációs filmdokumentumok vallanak az emberiség történelmének legnagyobb titkairól.
A film tartalmából:
A Bermuda-háromszög, a földi „fekete lyuk", Üzenet a világűrből, Mire készül a hadsereg?, Vadászgépek az UFO-k nyomában, Életnyomok a Marson, Az első UFO-k, Kicsik és zöldek-e a kis zöld lények?, A NASA és az UFO-k, Földönkívüli emberrablók, A roswell-i titok, Piramisok: csillagközi emlékek?

video magazin

TANÁCSADÓ 33.

HORVÁTH JÁNOS ROVATA

Furcsa zajok nyomában, avagy milyen zenét nem szeret a hifi képmagnó?

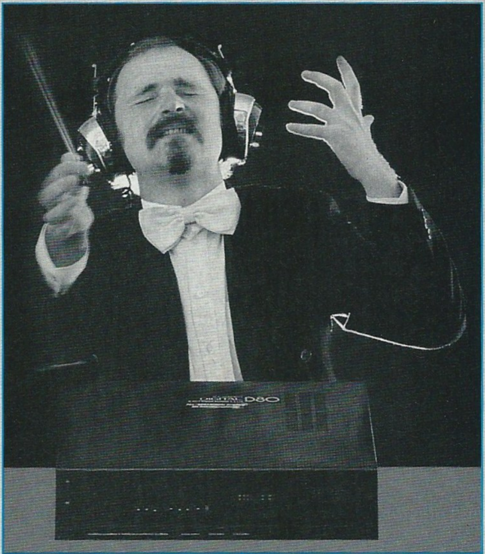
A hifi képmagnók reklámszövegei – nem is alaptalanul – azt hirdetik, hogy a velük felvett műsor minősége szinte azonos az audio CD minőségével. Ennek további nyomatékot ad, hogy a készülékek műszaki adataiban valóban olyan jel/zaj-arány és dinamika értékek szerepelnek, mint amilyenek a CD-játszók jellemzőinek felsorolásánál olvashatók. A felvételeket visszahallgatva a vájtfülű hifisták azonban időnként felfigyelnek és rosszallóan csóválják a fejüket. Hogy mi lehet az oka elégedetlenségüknek? Ennek járunk utána az alábbiakban.

Milyen is az a hifi hang?

A mágneses jelek rögzítésének tanulmányozása során felismerték: ha növelik a felvenni kívánt jel frekvenciáját, egyre inkább egy különös hatás érvényesül: alacsonyabb frekvenciáknál nagyobb mélységben mágneseződik át a videószalag mágnesrétege, a magasabb rezgésszámú jeleknél pedig csak felületi hatás tapasztalható. A mágnesréteg tehát (bármennyire furcsa) mélységében is felosztható. Ezt a jelenséget használták ki a hifi-videók hangrögzítésekor: az alacsonyabb frekvenciák (hangjelek) és a magasabb frekvenciák (kép-, azaz videójelek) egymás „tetejére" kerülnek, pontosabban a hangjelek „fölé" rögzítik a videójeleket. A forgó fejdobba, a televíziós képet két félképként felíró két videófej mellé építették be a hangjelek rögzítéséről gondoskodó két hangfejet is. A fejdob elfordulásakor először a hangjel kerül a szalagra, majd ennek „tetejére" rögzítik a videófejek a videójeleket. Így elérték, hogy a hang rögzítése sokkal nagyobb felületre, sokkal nagyobb relatív szalagsebességgel, következésképp – már csak ezáltal is – sokkal jobb minőségben történik, mint egy normál, álló hangfejes képmagnónál. A teljes képhez (illetve itt: hanghoz) az is hozzátartozik, hogy a fentiekben vázolt hangrögzítést FM-rögzítésnek is nevezik, mert nemcsak a kép-, hanem a hangjeleket is frekvenciamodulációs úton tárolja a szalag. Mivel ezek a „réteges" (szaknyelven: mélységi multiplex) felvételek nem lennének lejátszhatók a normál hangra berendezkedett készülékeken, ezért hagyományos hangfelvétel is készül a szokásos 1 mm-es, ún. hosszanti csíkra.

Pikkolópróba

A hifi képmagnók egyik neuralgikus pontja a felvételi technikából adódik, ami az előzőekből ismert: a forgó fejdob palástjának két ellentétes pontján lévő egy-egy hangfej „írja" fel a hangot a szalagra. Tehát a felvétel két külön fejjel történik, amelyek mintegy átadják egymásnak a stafétabotot. Amikor a hangelektronika átkapcsol az egyik fejről a másikra, mindig van valami „illesztetlenség", ami annál zavaróbb lesz, minél magasabb frekvenciájú a felvett hang.

A tapasztalatok szerint a pikkoló (vagy kisfuvola) CD-lemezről történő átjátszásával leplezhető le a leghatározottabban a hifi-videók e gyengéje (a pikkoló hangja a rendes fuvolánál egy oktávval magasabb).

Zongorapróba

A hifi videómagnókban zajcsökkentő áramkör gondoskodik arról, hogy a műsor szüneteiben hallható zaj ne legyen zavaró. Működése a hangerő függvénye. Felvételkor a halk hangokat felerősíti, lejátszáskor az eredeti szintre csökkenti le. Azt is tudnunk kell, hogy a zajelnyomó kapcsolások teszik lehetővé azt a nagy dinamikatartományt, ami a reklámok szerint eléri a CD-k színvonalát (a dinamikatartomány a leghalkabb és a leghangosabb részek aránya, a nagy hanghűségű átvitel egyik legfontosabb jellemzője). Ez persze némi túlzás, de tény, hogy a jó hifi képmagnók megközelítik ezt a dinamikát. Hogy ez a „javító" áramkör (az ún. kompander) mennyire működik jól, az legjobban úgy állapítható meg, ha zongoramuzsikát veszünk fel – lehetőleg CD-ről – a hifi sávra. A rossz videó minden hanghoz egy „zajzászlót" tesz hozzá, ami a leütött hang után először jobban, majd egyre kevésbé hallható.

Mindezt azért kellett kissé részletezni, mert addig nincs nagyobb baj, amíg a felvett zene nagyjából egyforma hangerejű. A kompander viszonylag jól palástolja a hifi hang „alatti" zajt. Ha azonban nagy dinamikai ugrások vannak benne, a halk és hangos zenei részletekkel együtt a zaj is így változik (ezt szokták zajpumpálásnak nevezni). Extrém esetben ez zavaróbb lehet még az egyenletes háttérzajnál is.

INGYEN KAPHATJA TÉKÁJÁBAN A VIDEO MAGAZINT!

Az a videózást szerető vendég, aki 1996. szeptemberétől havonta legalább 20 alkalommal kölcsönöz videókazettát az alábbi tékák valamelyikében, a következő hónapban – legközelebb októberben – ingyen megkapja a videótékástól a Video Magazin legfrissebb számát a tékások és a Video Magazin kiadójának közös akciója keretében. További kölcsönzők is bekapcsolódhatnak az akcióba! Ha tetszik az ötlet vagy bővebb információkra kíváncsi, máris hívja a Video Magazin kiadóját a 161-3859-es telefonszámon. Az alábbi tékákban kaphatja ingyen a Video Magazint, ha havonta legalább 20 alkalommal kölcsönöz műsoros videókazettát:

Csipke Videotéka	Zalaegerszeg, Tüttőssy út 8.
Bóbita Tékák	Hajdúböszörmény, Harmat út 7.
Bóbita Tékák	Hajdúböszörmény, Tessedik út 3.
Keri Videoshop	Kalocsa, Obermayer tér 7.
Virág Gábor	Győr, Rónay u. 6.
Stop Videotéka	Leányfalu, Móricz Zs. u. 126.
Stop Videotéka	Vác, Dr. Csányi László krt. 29.
Cégény Sándor	Törökszentmiklós, Bajcsy-Zs. u. 58.
Zóna Videotéka	Enying, Szabadság tér 12.
Videohajó	Pécs, Zsolnay Vilmos u. 47/c
Magic Videotéka	Siklós, Széchenyi u. 6.
Bonus Videotéka	Őcsény, Kazinczy u. 1.
Ani Videotéka	Jászladány, Kossuth út 117.
Videotéka	Maglód, Széchenyi u. 7.
Jolly Joker Videotéka	Kiskunhalas, Fazekas Gábor u. 51.
Videotéka	Igal, Táncsics telep 4/a
Videotéka	Sárbogárd, Köztársaság út 69.
Top Video Shop	Szarvas, Szabadság út 28/2.
	Békésszentandrás, Hunyadi u. 7.
Videoház	Budapest, Bocskai út 23–25.
Videotéka	Budapest, Hegyvidék üzletközpont
Videotéka	Budapest, Márvány u. 48.
Csalogány téka	Budapest, Fő u. 62–64.
VOX-Color Videótéka	Budapest XVIII., Kiss Ernő u. 44.
Viktor Imre	Székesfehérvár, Királysor 41.
Play Videotéka	Hajdúböszörmény, Bem J. u. 44.
Judy Videotéka	Gyula, Törökzugi sor 11.
Videobarlang	Kiszombor, Ubébai u. 7.
Tomi Videotéka	Agárd, Török Bálint u. 23.
Pince Videotéka	Budapest, Zengő u. 1/b.
Disney Videotéka	Csépa, Május 1. út 3.
AP-Róka Videotéka	Kadarkút, Nagy u. 44.
Paksi Istvánné	Bogyiszló, Bajcsy-Zs. u. 2/a
Rasek Sándor	Tét, Dr. Kapuy Miksa u. 4.
Holtpont videókölcsönző	Szeged, Szerb u. 72.
Tisza Videotéka	Hatvan, Rákóczi út 9.
Top Videotéka	Pilisborosjenő, Rózsa u. 2.
M & F Bt.	Fonyód, Rózsa u. 18/b
Videocentrum	Cegléd, Rákóczi út 34–36.
Video Land	Érd, Emma u. 5/a
Neo Modell Bt.	Budapest, Kétújfalu u. 131.
Németh RTV Szerviz és Videotéka	Letenye, Séta tér 7.
Marshall Videotéka	Dunaharaszti, Kiss Ernő u. 5.
Premier Videotéka	Győr, Földes Gábor út 16.
Premier II. Videotéka	Győr,Lepke út 30.
Premier III. Videotéka	Győr, József Attila út 165.
Kukkancs Videotéka	Adony, Rákóczi út 10.
Filmsziget	Szentlőrinc, Deák F. u. 17.
Videotéka	Villány, Baross G. út 30.
Bodainé Erdős Emese	Hajdúböszörmény, Harmat út 7.
Premier Center	Sopron, Torma u. 8.
Maci Film Videotéka	Tiszaújváros, Árpád út 25–27.
Tiszafilm Videotéka	Kaposfüred, Pavilon sor 2.
Tisza Videotéka	Újfehértó, Debreceni út 4.
Video-dili	Pécs, Rácvárosi út 29/1.
Videotéka	Tét, Széchenyi út 21.

Nálunk mindig kitör valamilyen magas lázzal járó járvány. Ahogy kihevertük a Gorenje-epidémiát, máris támadott az antenna parabolicus, rögvest utána elkaptuk a videóvírust, szövődményképpen pedig még mindig csak lábadozunk a kábelcsatornák okozta agyi túlterheltségből. Már épp beletörődtünk, hogy gyógyíthatatlanul a fotelhoz ragadtunk, karnyújtásnyira a frigó, marokban a távkapcsoló, mienk a világ, ott a dobozban. Valaha az URH volt a szenzáció, mára már a technikai analfabéták is megtanulták a varázsigéket, mint például: VHS, Dolby, DTS, CD–ROM Surround stb.

Erre most itt egy újabb szó, egy újabb láz: multiplex. Európában először Belgiumban észlelték, moziformában öltött testet, méghozzá gigantikusat. Ez a monstrum egyszerre csaknem 6000 embert képes lenyelni, elkápráztatni, s azóta testvérei is születtek. A láz hamar átterjedt Hollandiára, Franciaországra, Ázsiára, jelenleg Németországban tombol és persze begyűrűzött hozzánk is.

❖

'96 ősze egyértelműen a multiplexé. Magyar szó egyelőre nincs rá, de Budapesten máris van néhány képviselője. A multiplex legfőbb ismérveit az ausztrál film- és videóforgalmazó, moziüzemeltető Village Roadshow és az InterCom társulásában, közös vállalkozásban létrejött Duna Plaza mutatja. A fantasztikus, 60 ezer négyzetméteres üzletközponton belül (40 ezer négyzetméter bevásárlótér, 12 ezer négyzetméter irodahelyiség) az új mozikomplexum maximálisan megfelel a Village Roadshow „védjegyének" számító követelményeknek, azaz: több moziteremben változatos filmkínálat, lépcsőzetes vetítési rend, legújabb digitális hangrendszerekkel ellátott vetítési technika, légkondicionált, elegáns nézőterek, óriási, faltól falig vetítővásznak, az üzletközpont területén videófalon információs szolgáltatás, számítógépes jegyeladás és persze központi vetítő. Ez utóbbi igen izgalmas, ugyanis lehetővé teszi, hogy a legsikeresebb filmeket egyszerre több teremben vetítsék oly módon, hogy ugyanaz a kópia egy szalagpálya segítségével legfeljebb tíz másodperc eltéréssel érkezzen a különböző termek vásznaira. A Plazában a mozicsoda két szintet foglal el, az egyiken négy teremben összesen hatszáz személyt, a másikon öt nézőtéren majd' ezerkétszáz embert tud befogadni, összesen 3600 négyzetméteren. A Duna Plazában van még tekepálya, biliárdszalon, étterem. Mindenhová mozgólépcső visz, s a földszinti műjégpálya csak hab a tortán. Az InterCom és ausztrál partnere további multiplex-mozik építését tervezi országszerte. Az biztos: nem elhanyagolható tény, hogy egy ilyen komplexum létrejötte jelentősen befolyásolja, alakítja a városképet, hiszen magát a környezetet is vonzóbbá kell tenni a látogatók számára.

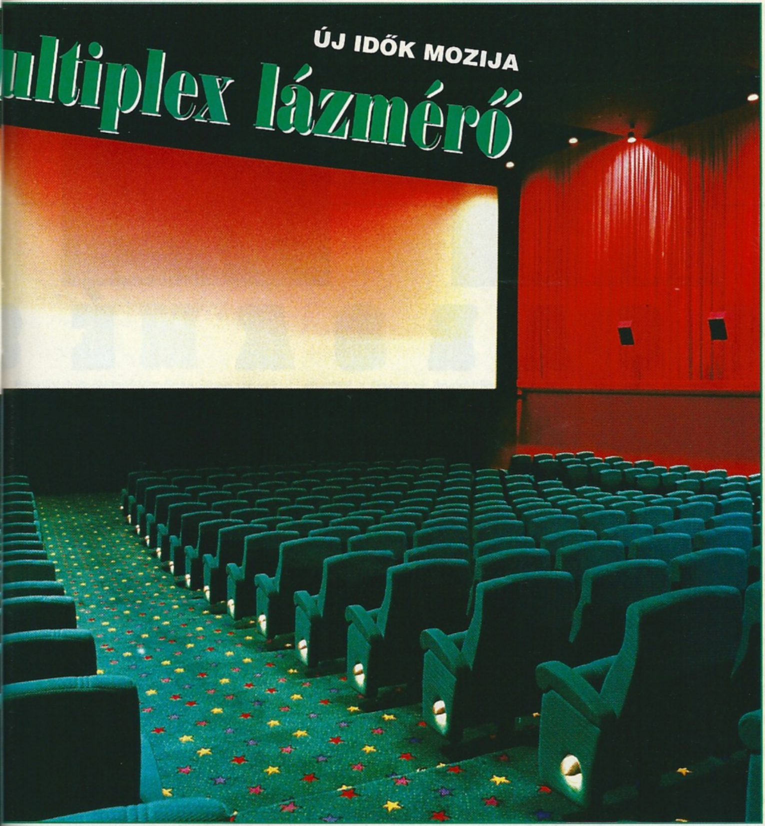

❖

Különösen jótékony hatással volt ez a szemlélet, sőt követelmény a hajdani Corvin mozira és környékére. A 600 milliós beruházással (át)épült, megújult épület immáron Corvin Filmpalota névre hallgat, körülötte sétálóutca, valóságos gyöngyszem a józsefvárosi dzsumbujban. Gazdája a Budapest Film Rt., s az elnök-igazgató *Port Ferenc* nyilatkoza-

ÚJ IDŐK MOZIJA

ultiplex lázmérő

taiból kiderül: szeretnék, ha a Corvin állandó helyszíne lenne a magyar filmszemléknek és egyéb rangos fesztiváloknak, filmvásároknak. Ezerötszáz néző mozizhat egyidejűleg, hat vetítőteremben. Kedves gesztus, hogy a hat terem névadói a magyar filmművészet legendás alakjai lettek: *Kabos Gyula, Jávor Pál, Latabár Kálmán, Radványi Géza.* A legnagyobb terem *Korda Sándor* nevét viseli, ebben a vetítővászon 140 négyzetméter. Gondoljunk bele: három panellakás! A belső terek kialakításakor kávézóról és videoüzletről is gondoskodtak a tervezők *(Töreky Dezső* és *Rajk László).* A szupertechnika lehetővé teszi speciális effektusokkal készült filmek „átélhetőségét", nem véletlen, hogy egyik első premierfilmjük a *Tornádó* (Twister). A Filmpalotát egyébként *Bujtor István* mozija, *A három testőr Afrikában* avatta. Egységes jegyárakkal, mindig a nézőszámot figyelembe véve kezdik meg a vetítéseket, rugalmasan, a nézők arányában kisebb vagy nagyobb teremben, esetleg termekben.

❖

A filmbarátok ezek után lázban éghetnek a kíváncsiságtól. Azok is, akik fogékonyak az újra, akik már unják a hazahurcolt szerkentyűket, amelyek immáron túl hagyományosak, akárcsak a mezei mozik pattogatott kukoricástól, perecestől. Gyanítható: a multiplex divat (is) lesz, mint a hamburger, mint az amerikai csirke és a mobiltelefon. Nem szeretnék ünneprontó lenni, az ember igenis haladjon a korral, csupán néhány komisz gondolat erejéig megállanék: a Village Roadshow kétségtelenül impozáns hasonló létesítményeket hozott létre a Távol-Keleten, többek között Szingapúrban, Malájfélszigeten, de – tudomásom szerint – arrafelé valamivel nagyobb a népsűrűség, mint nálunk. És mi lesz például, ha a multicsodákban a mozi mellett működő társszolgáltatás lesz kifizetődőbb, nyereségesebb? A szupertechnika eleve meghatározza a filmek műfaját (hiszen erre találták ki őket): akciófilm, látványfilm, amúgy is ezek vonzanak igazi tömegeket a pénztárakhoz. És vajon a műfaj kedvelői valóban óhajtják-e, hogy az a bomba, tornádó, rakéta leszáguldjon a vászonról és a kényelmes formatervezett fotel mellett robbanjon, szinte élethűen? Mert az új technika ezt az illúziót is megteremti. (Abszolúte szubjektív véleményem, hogy az összes háborús, lövöldözős filmben az a jó, hogy a vásznon zajlik. Attól én még izgulok, átélek mindent, de az agyam legmélyén tudom: ez „csak" mozi.) Nem titkolt cél, hogy a mozitól elszokott réteget szeretnék megnyerni a multiplexeknek. Ezt a réteget azonban vagy épp a kommersz filmek túlsúlya vagy a már most sem filléres jegyárak, vagy mindkettő egyszerre verte el a filmszínházak közeléből is, szoktatta rá a mozimű olcsóbb videóváltozatára, s inkább lemondott a technikai élményről. Azért biztos vagyok a multiplex divatteremtő hatalmában, és abban is, hogy lesz közönsége, aki meg tudja vagy meg akarja fizetni.

❖

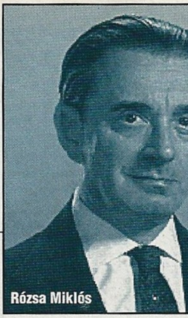
Azt hiszem, érdekes *Horváth Ákos,* a Flamex igazgatójának véleménye a multiplex-lázról. Szerinte nem biztos, hogy szükség és igény van ilyen nagyságú beruházásra, bővítésre. A Kossuth mozi önerőből történő felújítását épp ezért több lépcsőben valósítják meg. Az első szakaszban ez év decemberéig az eddigi két terem helyett négy légkondicionáltat alakítanak ki, kicserélik a székeket, természetesen biztosítják a csúcstechnikát, az óriási vásznat és sokoldalúsítják a hangzást. Eddig a dolby digitális és a DTS rendszert használták (DTS-en a CD-ről jön a hanginformáció), ezután bekerül az SDDS rendszer is (SDDS-en a hanginformáció a filmen van). Ez azért fontos, mert ahány forgalmazó, annyiféle a hang, így tulajdonképpen a Kossuth lesz az egyetlen mozi, amely mindenféle filmet le tud játszani. A tervezett második szakaszban (1997. december 1-jéig) két újabb vetítővel a pince felé terjeszkednek, a harmadikban pedig (1998. december 1-jéig) emeletráépítéssel bővítenék a mozit három teremmel, az igényeknek megfelelően. A Kossuth mozit, amely Flamex- és UIP-filmeket vetít majd, „szerkezetileg" nem nevezhetjük igazi multiplexnek, hiszen csak büfét terveznek a filmtermek mellé, később esetleg kialakítanak egy játéktermet.

❖

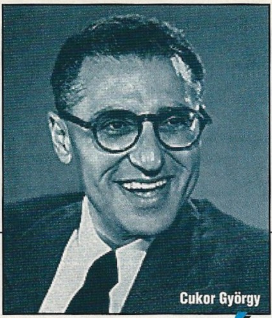
Olvasom, hogy a sokat emlegetett Village Roadshow az évezred végéig tizenkét újabb multiplexet tervez csak Görögországban, az athéni létesítményeken kívül. Olvasom, hogy Európaszerte tombol a beruházási láz. Olvasom, hogy a mozi önmagában már kevés, nem elég. Hát...

Nagyanyám, amikor életében először feljött Pestre és lement az aluljáróba, a Keletinél elbőgte magát, hogy ő akkor most melyik lépcsőn menjen föl – pedig tudott olvasni. Szinte látom mozibolond unokáját, amint az új idők mozijának kapuját átlépve sokkot kap, mert minimum öt helyre akar egyszerre bemenni.

Garamvölgyi Katalin

Rózsa Miklós

Cukor György

OSCAROK ÉS

1982. március 29-e jeles nap a magyar filmművészet történetében. Miközben Hollywoodban győzelmet ünnepelt a brit filmgyártás – *Hugh Hudson* filmje, a *Tűzszekerek* (Chariots of Fire) négy Oscart vihetett haza, köztük a legjobb filmnek kijáró díjat –, a világ fél szemmel Magyarországra is figyelt. Hiszen az előzetes várakozással ellentétben *Szabó István Mephisto* című alkotása nyerte el a legjobb idegen-nyelvű film kategóriájának díját. Nem kisebb vetélytársat előzött meg a nagy versengésben, mint *Andrzej Wajda Vasember* című művét (Czlowiek z zelaza). A külföldi hírügynökségek és tudósítók körében némi meglepetést keltett a *Mephisto* sikere. No nem azért, mintha nem érdemelte volna meg, de szinte mindenki biztosra vette, hogy nyilvánvaló politikai okokból a lengyel film lesz a győztes. Lengyelországban ugyanis ekkor szükségállapot uralkodott, és *Wajda* filmje fricska volt a politikai vezetők szemében. Nem véletlen, hogy magyarországi bemutatója is nyolc évet késett.

A *Mephisto* előtt mindössze négy magyar játékfilmnek sikerült eljutnia az Oscar-jelölésig. Az úttörő szerepét *Fábri Zoltán* amerikai koprodukcióban forgatott filmje, a *Móra Ferenc* regényéből készített *A Pál utcai fiúk* töltötte be, 1968-ban verekedte be magát a legjobbak közé. Hat esztendővel később *Makk Károly Macskajátéka,* majd egy újabb *Fábri*-film, a *Magyarok* (1978) került fel a jelölőlistára. Ezt követte *Szabó István* nagy sorozata: az Oscar-díj történetében egyedülálló módon a rendező négy egymást követő filmjét – *Bizalom* (1980), *Mephisto* (1981), *Redl ezredes* (1985), *Hanussen* (1989) – jelölték a díjra, és közülük a *Mephistó*val el is nyerte azt.

A díjat *Jack Valenti,* az Amerikai Film- és Televíziós Művészek Szövetségének elnöke, valamint *Ornella Muti* olasz színésznő adta át. *Szabó István* a közönség tapsviharra közepette vette át a díjat, és köszönetet mondott mind az akadémiának, mind munkatársainak, akik részt vettek a film elkészítésében. Az MTI washingtoni tudósítójának a rendező így nyilatkozott: *„A Mephisto sikere itt és most meglepetést jelent, de szeretném aláhúzni, hogy ez a díj nem minden előzmény nélküli. Akár tetszik egyeseknek, akár nem, a magyar film jó. Körülbelül a hatvanas évek közepe óta a világ élvonalában van, és a világszínvonalat képviseli. Előbb-utóbb ezt Hollywoodnak is honorálni kellett... A magyar filmművészetnek több olyan alkotása van, amely már megérdemelte volna vagy megérdemli az Oscar-díjat."*

Ezek sorába tartozik a *Gyöngyössy Imre–Kabay Barna* szerzőpáros *Jób lázadása* című filmje is, amely 1983-ban volt versenyben.

❖

Valójában azonban nem a *Mephisto* volt az első Oscar-díjas magyar film. A folyamat elindítója, a *Mephisto* előfutára *A légy* volt. Ez az alig néhány perces opusz lepte meg először Hollywoodot, amikor 1980-ban az animációs filmek kategóriájában elnyerte az aranyozott szobrocskát. Előtte csupán egyetlen magyar rajzfilm tudott eljutni a jelölésig, a *Sysyphus* (1975). Jól jellemzi az akkori időket, hogy az alkotó *Rófusz Ferenc* helyett a Hungarofilm vezérigazgatója utazott ki átvenni a díjat... Kisebb botrány is keveredett belőle, mert az aranyszobrocskát nem adták neki oda! A tehetséges rajzfilmest pedig néhány évvel később sikerült ellehetetleníteni, melynek az lett az eredménye, hogy külföldre távozott, ott futott be sikeres karriert.

Még egy „igazi" magyar Oscar-díjasunk van, *Böszörményi Zsuzsa,* aki 1991-ben nyerte el az úgynevezett főiskolás Oscart rövidjátékfilmjével *(Egyszer volt, hol nem volt).* Összességében tehát három olyan magyar film akad, melynek hazai színekben sikerült elhódítania a filmvilág legértékesebb díját. Ha azonban kitekintünk a nagyvilágra, a kép, az eredménylista jóval gazdagabb. Ennek magyarázata, hogy számos olyan magyar, illetve magyar származású filmes van, aki más nemzet állampolgáraként ért el kimagasló sikert.

❖

A magyarok szinte az első pillanattól kezdve ott voltak az Akadémiai Díj körül. A sort *Bíró Lajos* forgatókönyvíró nyitotta meg. *A hontalan hős* (The Last Command) című munkájáért rögtön az első verseny alkalmával (1927–28-ban) nevezték (az akkor még névtelen) díjra. Az első magyar nyertes viszont a díszlettervező *William S. Darling* (Sándorházi Vilmos) lett, a *Cavalcade* (1932–33) című filmjével. Őt követte *Herczeg Géza,* aki 1939-ben a *Zola élete* (The Life of Emile Zola) forgatókönyvéért kapta meg az elismerést jelentő szobrocskát.

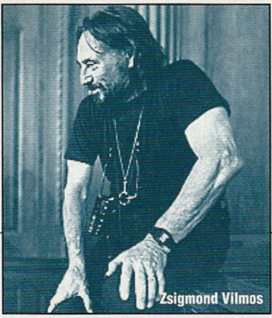
Három esztendővel később egy bizonyos *John S. Toldy* nevű úr vette át a harmadikat. *Székely János* – merthogy róla van szó – a *Vágyak a viharban* (Arise, My Love) forgatókönyvével „futott be". Azért szerepelt álnéven, mert a film az egyik első antifasiszta alkotás volt, amely az Egyesült

Magyar, illetve magyar származású Oscar-díjasok

ALTON, John (Altman Jenő, operatőr)
Egy amerikai Párizsban (An American in Paris, 1951) – Legjobb színes operatőri munka (Alfred Gilksszel, a balettjelenetek fényképezéséért)
BÖSZÖRMÉNYI Zsuzsa (rendező)
Egyszer volt, hol nem volt (1991) – Legjobb főiskolás film
CUKOR, George (rendező)
My Fair Lady (1964) – Legjobb rendező
CURTIZ, Michael (Kertész Mihály, rendező)
A szabadság fiai (Sons of Liberty, 1939) – Legjobb rövidfilm)
Casablanca (1943) – Legjobb rendező
DARLING, William S. (Sándorházi Vilmos, díszlettervező)
Cavalcade (1932–33) – Legjobb díszlet
Bernadette (The Song of Bernadette, 1943) – Legjobb fekete-fehér díszlet (James Basevivel)
Anna és a sziámi király (Anna and the King of Siam, 1946) – Legjobb fekete-fehér művészi hatás (Lyle Wheelerrel,
ELEK, Zoltan (maszkmester)
Maszk (Mask, 1985) – Legjobb maszkmesteri munka
HAWN, Goldie (színésznő)
A kaktusz virága (Cactus Flower, 1969) – Legjobb női mellékszereplő
HERCZEG Géza (forgatókönyvíró)
Zola élete (The Life of Emile Zola, 1938) – Legjobb forgatókönyv (Heinz Heralddal és Norman Reilly Raine-vel)
KISH, Joseph (Kis József, díszlettervező)
Bolondok hajója (Ship of Fools, 1965) – Legjobb fekete-fehér díszletek (Robert Clatworthyval)
KORDA, Vincent (Korda Vince, díszlettervező)
A bagdadi tolvaj (The Thief of Bagdad, 1942, GB) – Legjobb színes díszlet
KOSA Jr., Emil (trükkspecialista)
Kleopátra (Cleopatra, 1963) – Legjobb képi hatás
LASZLO, Ernest (László Ernő, operatőr)
Bolondok hajója (Ship of Fools, 1965) – Legjobb fekete-fehér operatőri munka
LUKAS, Paul (Lukács Pál, színész)
Őrség a Rajnán (Watch on the Rhine, 1943) – Legjobb színész
NEWMAN, Paul (színész)
A szenzáció áldozata (Absence of Malice, 1981) – Legjobb színész

László Ernő

Zsigmond Vilmos

MAGYAROK

Államokban készült, és *Székely* nem akarta, hogy itthoni rokonainak baja essék miatta. Vele együtt nyert Oscart *Korda Vince, A bagdadi tolvaj* (The Thief of Bagdad) díszlettervezője. Az 1942-ben készült *A támadók* (The Invaders) forgatókönyvéért, mint legjobb eredeti történetért, *Emeric Pressburgert (Pressburger Ernő)* díjazták.

A *Mephisto* mellett számunkra az eddigi legemlékezetesebb Oscar-ceremóniára 1944. március 2-án került sor. Valóságos magyar est keretében négy egykori honfitársunk léphetett fel a színpadra. Elsőként *Michael Curtizt*, azaz *Kertész Mihályt* szólították, aki a legjobb rendezőnek járó szobrocskát kapta meg a már elkészülte során legendássá vált *Casablancáért*. Rögtön utána *Paul Lukas (Lukács Pál)* következett, akinek az *őrség a Rajnán* (Watch on the Rhine) című filmben nyújtott színészi alakítását ismerték el a legrangosabb díjjal. A harmadik nyertesünk – *William S. Darling* (*Bernadette*/The Song of Bernadette) – már a második Oscarját vitte haza. A sort *George Pal (Pál György)* zárta, aki a Puppeton nevű új animációs eljárás kidolgozásáért és sikeres alkalmazásáért különdíjat érdemelt. Pál egyébként valóságos Oscar-gyűjteménnyel rendelkezik, hiszen e különdíj mellett öt másikat is nyert producerként, fantasztikus filmjeinek speciális effektusaiért (1950, 1951, 1953, 1958, 1960). Világhírű sci-fijeinek sorából a *Világok harca* (War of the Worlds, 1953) emelkedik ki.

❖

Huszonkét esztendővel később újra két magyart szólítottak színpadra. *Stanley Kramer* a *Bolondok hajója* (Ship of Fools, 1965) című drámájának nagyszerű fényképezéséért (fekete-fehér kategória) előbb *Ernest Laszlo* (László Ernő), majd *Joseph Kish* (Kis József) díszlettervező vehette át az Oscar-díjat.

*Pál György*öt *William S. Darling* díszlettervező, *Rózsa Miklós* zeneszerző, valamint *Kertész Mihály* (Michael Curtiz) rendező és *Vértes Marcell* díszlet- és jelmeztervező követi, nekik sikerült még a bravúr: egynél többször az élen végezni. *Darling* és *Rózsa* három–három (1932–33, 1943, 1946, illetve 1945, 1947, 1959), míg *Vértes* és *Kertész* két alkalommal (1952, illetve 1939 és 1943) vehette át az aranyozott szobrocskát. Rózsa díjainak érdekessége, hogy ezt az eredményt tizenhét jelölésből sikerült elérnie, ezzel mellesleg toronymagasan vezeti a magyar, illetve a magyar származású filmesek nomilálási listáját. Kevésbé ismert, hogy *Kertész* a *Casablanca* előtt négy évvel már díjat nyert egy rövidfilmmel, *A szabadság* fiaival (Sons of Liberty, 1939). Vértes viszont mindkettőt egyazon filmért, a *Moulin Rouge*-ban végzett munkájáért kapta. Ötükön kívül huszonegy díjazottunk van még, ha közéjük számítjuk a „tőzsgyökeres" amerikaiként számon tartott, magyar szülőkkel büszkélkedhető *Goldie Hawn*t és a magyar anyától származó *Paul Newman*t a maga két Oscarjával és Jean Hersholt humanitárus díjával. Így tehát összesen huszonhat csillagunk van, akik az eltelt közel hetven év alatt harminckilenc Oscar-díjjal öregbítették a magyar filmesek jó hírét. A legbalszerencsésebb honfitársunknak viszont *Nicholas Brodszky (Brodszky Miklós)* és *Rudolph Maté (Máté Rudolf)* bizonyult. Öt–öt jelölésük ellenére egyszer sem sikerült győzniük.

Eddigi utolsó Oscar-díjasunk *Szalay Attila* mérnök, aki tíz éve él Kaliforniában. 1996-ban technikai különdíjjal tüntették ki egy új képstabilizáló kifejlesztéséért.

❖

Érdemes megfigyelni, hogy a magyar Oscar-pályázók között a rendezők (9) és a forgatókönyvírók (9) vezetik a sort (van, aki mindkét kategóriában szerepel), de rajtuk kívül találunk még zeneszerzőt, operatőrt, producert, díszlet- és jelmeztervezőt, színészt és a speciális effektusok szakértőjét, rajzfilmest, sőt maszkmestert is. A magyar díjazottak tehát jószerivel a filmgyártás egész ágát átfogják. Az Oscar-díj körül felbukkanó magyar nevek dicsérete azonban nem csupán személy szerint nagyszerű munkájuknak és teljesítményüknek díjazása, hanem a kifogyhatatlan, de valójában igazán soha ki nem használt tehetségekkel rendelkező magyar filmes hátország elismerését is jelenti. Az biztos, akár honfitársunkról, akár egykoron kivándorolt, menekült, a magyar kultúrát magukba szívó zsidó származású magyar emberekről, akár másodgenerációs magyarról légyen is szó, szinte valamennyien egyben a magyar filmes hagyományok hirdetői és képviselői is.

Szilágyi G. Gábor

Megjegyzés: Az írásban a filmeknél jelzett évszám a versengés évét jelöli. Magára a szavazásra, a díjátadásra mindig az azt következő esztendő elején kerül sor!

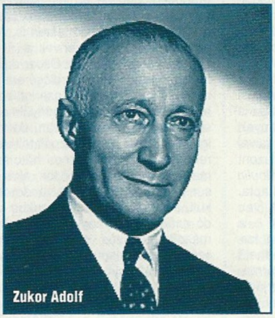
1985, Különdíj a számos filmben nyújtott emlékezetes alakításért
1993, Jean Hersholt Humanitárius Díj
PAL, George (Pál György, trükkspecialista, producer)
1943, Különdíj a Puppetton nevű animációs eljárás kidolgozásáért
Hüvelyk Matyi Tom Thumb, 1958) – Legjobb speciális effektusok (Tom Howarddal)
Az időgép (The Time Machine, 1960) – Legjobb speciális effektusok (Gene Warrennel és Tim Baarral)
Irány: a Hold! (Destination Moon, 1950) – Legjobb speciális effektusok
Világok összeütközése (When Worlds Collide, 1951) – Legjobb speciális effektusok
Világok harca (War of the Worlds, 1953) – Legjobb speciális effektusok
PIROSH, Robert (Piros Róbert, forgatókönyvíró)
Csatatér (Battleground, 1949) – Legjobb történet és forgatókönyv
PRESSBURGER, Emeric (Pressburger Ernő, forgatókönyvíró)
A támadók (The Invaders, 1942, GB) – Legjobb eredeti történet
RÓFUSZ Ferenc (rajzfilmrendező)
A légy (1980, H) – Legjobb animációs film
ROZSA, Miklos (Rózsa Miklós, zeneszerző)
Elbűvölve (Spellbound, 1945) – Legjobb zene a dráma és vígjáték műfajban
Kettős élet (A Double Life, 1947) – Legjobb zene a dráma és vígjáték műfajban
Ben-Hur (1959) – Legjobb zene a dráma és vígjáték műfajban
SZABÓ István (rendező)
Mephisto (1981, H-D) – Legjobb idegennyelvű film
SZALAY Attila (mérnök)
1996, Technikai különdíj az új képstabilizátor kifejlesztéséért
TOLDY, John S. (Székely János, forgatókönyvíró)
Vágyak a viharban (Arise, My Love, 1941) – Legjobb eredeti történet (Benjamin Glazerrel)
TRAUNER, Alexander (Trauner Sándor, díszlettervező)
Legénylakás (The Aparment, 1960)
– Legjobb művészi hatás (díszlet: Edward G. Boyle)
VERTES, Marcel (Vértes Marcell, díszlet- és jelmeztervező)
Moulin Rouge (1952) – Legjobb színes díszlet (Paul Sheriffel) és a legjobb színes jelmezek
ZUKOR, Adolph (Zukor Adolph, producer, stúdióvezető)
1948, Különdíj „az amerikai játékfilmek atyjá"-nak, az amerikai filmipar elmúlt negyven évben történő támogatásáért
ZSIGMOND, Vilmos (operatőr)
Harmadik típusú találkozások
(Close Encounters of the Third Kind, 1977) – Legjobb operatőri munka

Magyarok a világ filmművészetében I.

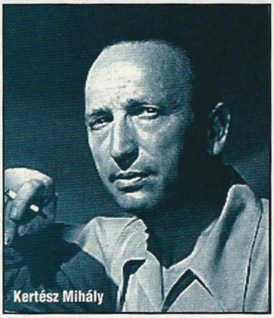
KIVÁNDORLÁSI HULLÁMOK

A magyar, illetve magyar származású filmesek a tízes évektől kezdve meghatározó szerepet töltöttek, töltenek be a filmművészetben. Magyarországról történő kirajzásuk több nagy hullámban történt. Az első úttörők, mint *Adolph Zukor* és *William Fox*, a századforduló környékén léptek partra Amerikában. Érthető módon semmilyen filmes tapasztalattal nem rendelkeztek, annál nagyobb üzleti érzékkel. A második hullám a Tanácsköztársaság bukását követő években indult útjára. Ebben szerepet játszott, hogy az emigránsok egy része aktívan kivette részét a százharminchárom nap történéseiből, illetve a bukást követő zavaros, bizonytalan politikai-gazdasági helyzet. A húszas-harmincas években folyamatos volt a kifelé irányuló mozgás, melynek oka az esetek többségében a megélhetési nehézségekben keresendő. A jól képzett, találékony magyarokat mindenhol szívesen fogadták. Európa minden jelentős filmfővárosában letették névjegyüket, legtöbbször a Bécs–Berlin–Párizs–London utat járták be. A rövidebb-hosszabb ideig tartó kitérők (esetenként végállomás) után a végcél pedig mi más is lehetett, mint Hollywood. Idővel megfigyelhető egyfajta visszaáramlás is, néhányan különböző okból fogva visszatértek az öreg kontinensre.

A következő hullámban külföldre távozó filmesek, színészek a mind jobban teret nyerő fasiszta eszmék elől menekültek. Míg a harmincas években a baloldali érzelműek vágtak neki új haza keresésének, addig a háború vége felé a másik oldal szimpatizánsai távoztak külföldre. A világháború után úgy tűnt, talán lehetőség nyílik az újrakezdésre. Sokan visszatértek az óhazába, de csalódniuk kellett. Az új vezetés nem tartott igényt a munkájukra, sőt kiszorította, elüldözte őket.

Zukor Adolf

Kertész Mihály

Még tíz év sem telt el, és az 1956-os forradalom bukása újabb menekültáradatot indított el. Tehetséges művészek sora távozott megint külföldre, miközben az első generáció gyermekei közül is bontogatta már szárnyát néhány ifjú titán. Közülük akadt, aki még kisgyerekként, a szülők akaratából hagyta el az országot, s akadt olyan is, aki már az új hazában született.

A STÚDIÓALAPÍTÓK

Hosszasan lehetne sorolni azok nevét, akik különböző okból fogva külföldön kamatoztatták tehetségüket. Honfitársaink azonban nemcsak Európa mozifővárosait hódították meg, hanem megvetették lábukat az Újvilágban is. Nem egy közülük nagy népszerűséget és tekintélyes rangot vívott ki magának Hollywoodban, a filmvilág Mekkájában. A külországot menekültként, emigránsként, netán „disszidensként" megjárt hazánkfiai hovatartozása az elmúlt évtizedek alatt nem egyszer kétségessé vált: itthon külföldinek, külföldön meg magyarnak számították őket. Filmeseink némileg szerencsésebb helyzetben voltak, hiszen legtöbbjüket hazájuk és a befogadó ország is szívesen a magáénak vallotta. A magyar, illetve magyar származású filmesek ugyanis nemzetközi összehasonlításban is példátlan minőségben és mennyiségben járultak hozzá egyes országok és a világ egyetemes filmművészetének gazdagításához.

Az összeállítás élén essék szó arról a három magyarról, aki talán a legtöbbre vitte, tevékenysége a legnagyobb hatással volt az amerikai filmművészetre. Jellemző módon mindhárom producerként, illetve stúdióvezetőként tevékenykedett *Adolph, Zukor* (Zukor Adolf) a Famous Players, majd a Paramount, *William Fox* /Friedman (Fuchs) Vilmos/ a Fox és *Joe Pasternak* (Pasternak Jakab) a Universal, majd az Metro–Goldwyn–Mayer filmgyár mindenható uraként írta be nevét a filmtörténetbe. *Zukor* és *Fox* még a mozi hőskorában került kapcsolatba a filmmel, és jól látta meg a benne rejlő üzleti lehetőséget. S ami lényeges: tehetségük is volt ahhoz, hogy megvalósítsák elképzeléseiket. A döntő lépés a forgalmazás megszervezése, megszerzése volt. Az e körül kialakult heves harc – az úgynevezett trösztök háborúja – vezetett odáig, hogy a filmüzletben is megjelent a nagyipari módszerek alkalmazása, létrejött a szabad versenynek egy új, magasabb szintű, koncentráltabb formája. Egy kézbe került a gyártás, a forgalmazás és a mozihálózat, amely megteremtette az alapot ahhoz, hogy az amerikai film megjelenjen, rövid időn belül megvesse lábát a nemzetközi piacokon, és kialakítsa máig is fennálló monopolhelyzetét.

A „NAGY GENERÁCIÓ"

Ha az időben visszapillantunk, különösen szembeötlő, mennyi magyar, illetve magyar származású filmes dolgozott Hollywoodban, illetve szerte a világban, elsősorban persze Európában. A hollywoodi „nagy generáció" tagjainak sorába tartozik *Kaminer Miksa*, azaz *Kertész Mihály*, a későbbi *Michael Curtiz*, *Cukor György* (George Cukor) és *Rózsa Miklós* (Miklos Rosa). Ha *Kertész Mihály* csak a mitikussá vált *Casablancát* (1943) forgatja le, akkor is örök időkre beírta volna magát a filmtörténetbe. De emellett olyan klasszikus mozik és kasszasikerek fűződnek nevéhez, mint a *Blood kapitány* (Captain Blood, 1935), a *Robin Hood kalandjai* (The Adventures of Robin Hood, 1938) és a legamerikaibb film, amit valaha is nem amerikai csinált, a *Yankee Doodle Dandy* (1942).

Míg *Kertész* elsősorban a kalandfilmek gyártásában jeleskedett, addig a New Yorkban született *George Cukort* a vígjáték, a romantikus filmek mestereként tartották számon. A nők rendezőjének is nevezték. Emlékezetes filmek sorát készítette *Katharine Hepburnnel*, de rendezte *Greta Garbót*, *Jane Harlow-t*, *Vivien Leight* és *Audrey Hepburnt*. Több mint félszáz esztendős, sikerekben gazdag pályafutásának megkoronázása volt a *My Fair Ladyért* (1964) kapott Oscar-díj.

A zeneszerző Rózsa Miklós Angliában, a Korda-testvérek mellett komponálta be magát a legjobbak közé. Később, Amerikába áttelepülve az egyik legfoglalkoztatottabb zeneszerző lett, különösen a látványos szuperprodukciókhoz – *Ben Hur* (1959), El Cid (1961) – írt kísérőzenéi tették ismertté nevét. Ugyancsak a magyar muzsikusok jó hírét öregbítette *Brodszky Miklós* (Nicholas Brodszky) is.

A rendezők közül feltétlen említést érdemel még *Fejős Pál* (Paul Fejos), *Székely István* (Steve Sekely), *Tóth Endre* (André de Toth) és *Andrew Marton* (Marton Endre). Bár *Fejőst* a szakirodalom a hangos korszak első éveinek egyik legjelentősebb alkotójaként tartja számon, nem sikerült gyökeret vernie Amerikában. Magyarországi, majd ausztriai kitérő után Dániában kötött ki. Néhány film elkészítése után végleg visszavonult a filmezéstől, kutató-, illetve régész expedíciókat vezetett. *Székely* és *Tóth* a második világháború előtti magyar filmgyártás meghatározó személyiségei közé tartoztak, nagyszerű filmek sorát készítették. Pályafutásukat Amerikában is siker koronázta. Nem mond ellent ennek az a tény, hogy *Székely* legismertebb alkotása Angliában készült. *John Wyndham* klasszikus sci-fi regényének átirata, *A Triffidek napja* (The Day of the Triffids, 1963) a műfaj egyik gyöngyszeme. *Tóth Endre* pedig külföldi létére a jellegzetes amerikai műfaj, a western jelentős művelője lett. *Marton Endre* viszont viszont a hollywoodi nagymenők (például az ugyancsak magyar származású *Charles Vidor,* valamint *William Wyler*) filmjeinek akciórendezője volt. Nevéhez fűződik a *Ben Hur* híres kocsiversenyének megrendezése.

Itt, a rendezők között említsük meg, hogy a magyar rajzfilmesek is letették a névjegyüket. Közülük is kiemelkedik *John Halas* (Halász János), aki pótolhatatlan érdemeket szerzett az angol rajzfilmművészet megszületésében, illetve nagykorúvá válásában, valamint a groteszk látásmódjáról ismert *Jean Image* (Hajdú Imre), a francia rajzfilm egyik legjelentősebb alakja. Az újak közül az Oscar-díjas *Rófusz Ferencet* kell megemlítenünk, aki ma már a kanadai filmipart erősíti.

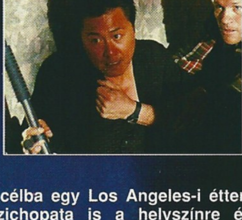
Sz. G. G.

Vállvetve a harcban

– Amerikai jakuza 2.

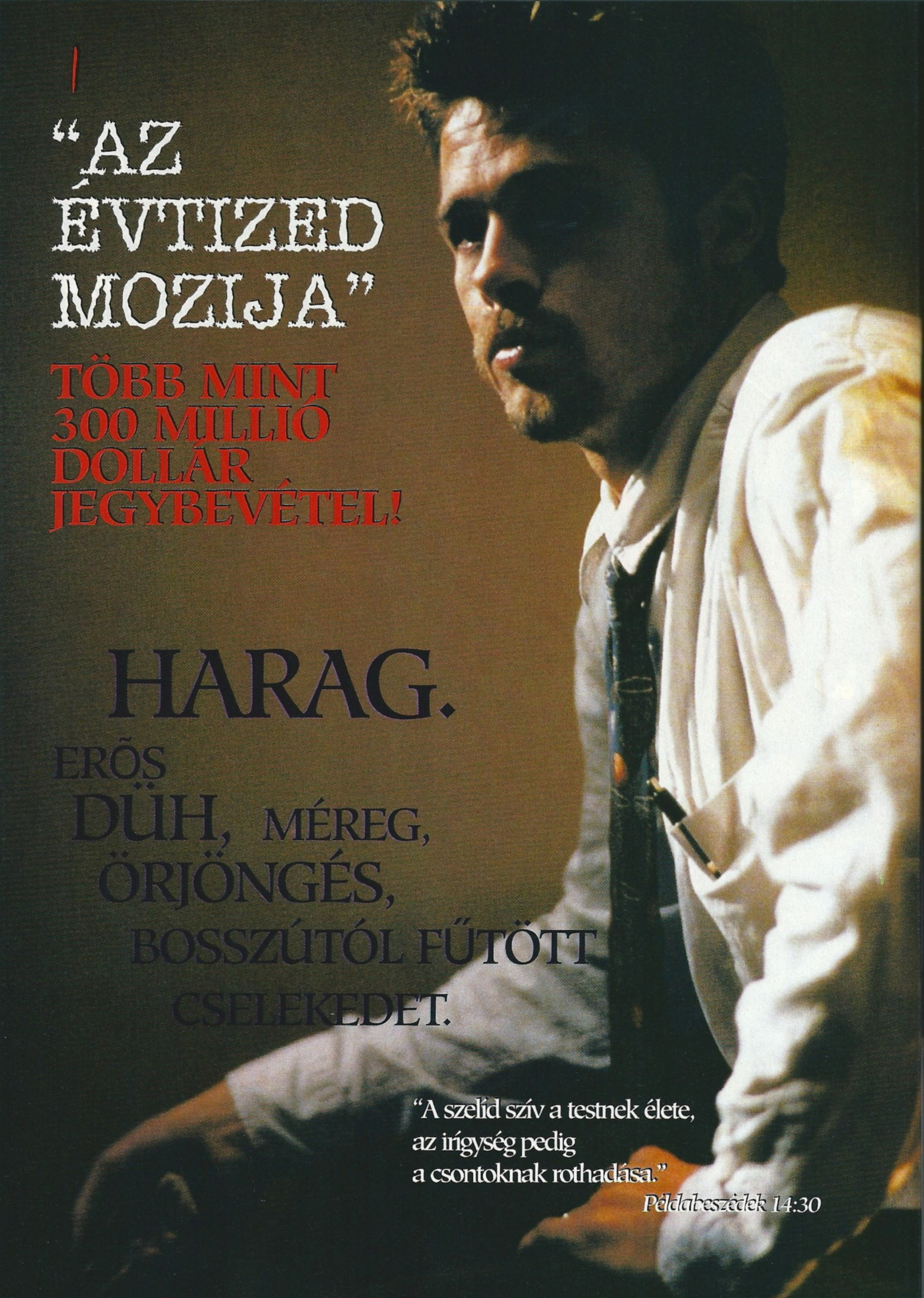

Két jakuza bérgyilkos vesz célba egy Los Angeles-i étterrmet, hogy kivégezzen egy maffiafőnököt. De egy pszichopata is a helyszínre érkezik, robbanóanyagokkal felszerelkezve, és szó szerint felrobbantja tervüket.
Az egyik bérgyilkos Koi elmenekül, és a sors különös fintoraként összeáll az exzsaruval Bobbal, s tinédzser korú lányával, Chelsae-vel.
A két ember összefonódása különleges kapcsolat.
A rendőrséghez nem fordulhatnak, de nem mehetnek el a jakuzához és a maffiához sem.
Egyetlen reményük a küzdés, hogy túléljék a biztos halált.

"AZ ÉVTIZED MOZIJA"
TÖBB MINT 300 MILLIÓ DOLLÁR JEGYBEVÉTEL!
HARAG.
ERŐS DÜH, MÉREG, ÖRJÖNGÉS, BOSSZÚTÓL FŰTÖTT CSELEKEDET.
"A szelíd szív a testnek élete, az irígység pedig a csontoknak rothadása."
Példabeszédek 14:30

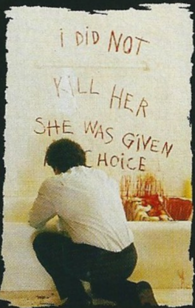

REKORD
EREDMÉNYEK!
NO 1.
SIKER
TÖBB MINT
NÉGY
HÉTEN ÁT.
BÜSZKESÉG
TÚLZOTTAN JÓ
VÉLEMÉNY
ÖNMAGUNKRÓL...
A megromlás előtt kevélység jár.
Példabeszédek 16.18

SZAKMAI SIKER!

“A BÁRÁNYOK HALLGATNAK-HOZ MÉRHETŐ FILM.”
— Johnathan Rosenbaum, *Chicago Reader*

“A *HETEDIK* TÍZ PONTOS FILM!”
— Joel Siegel, *Good Morning America*

"A *HETEDIK* ODASZÖGEZ A SZÉKEDHEZ.”
— Garrett Glaser, *NBC-TV, Los Angeles*

“FÉLELMETES MESTERMŰ”
— Jim Seavor, *Providence Journal-Bulletin*

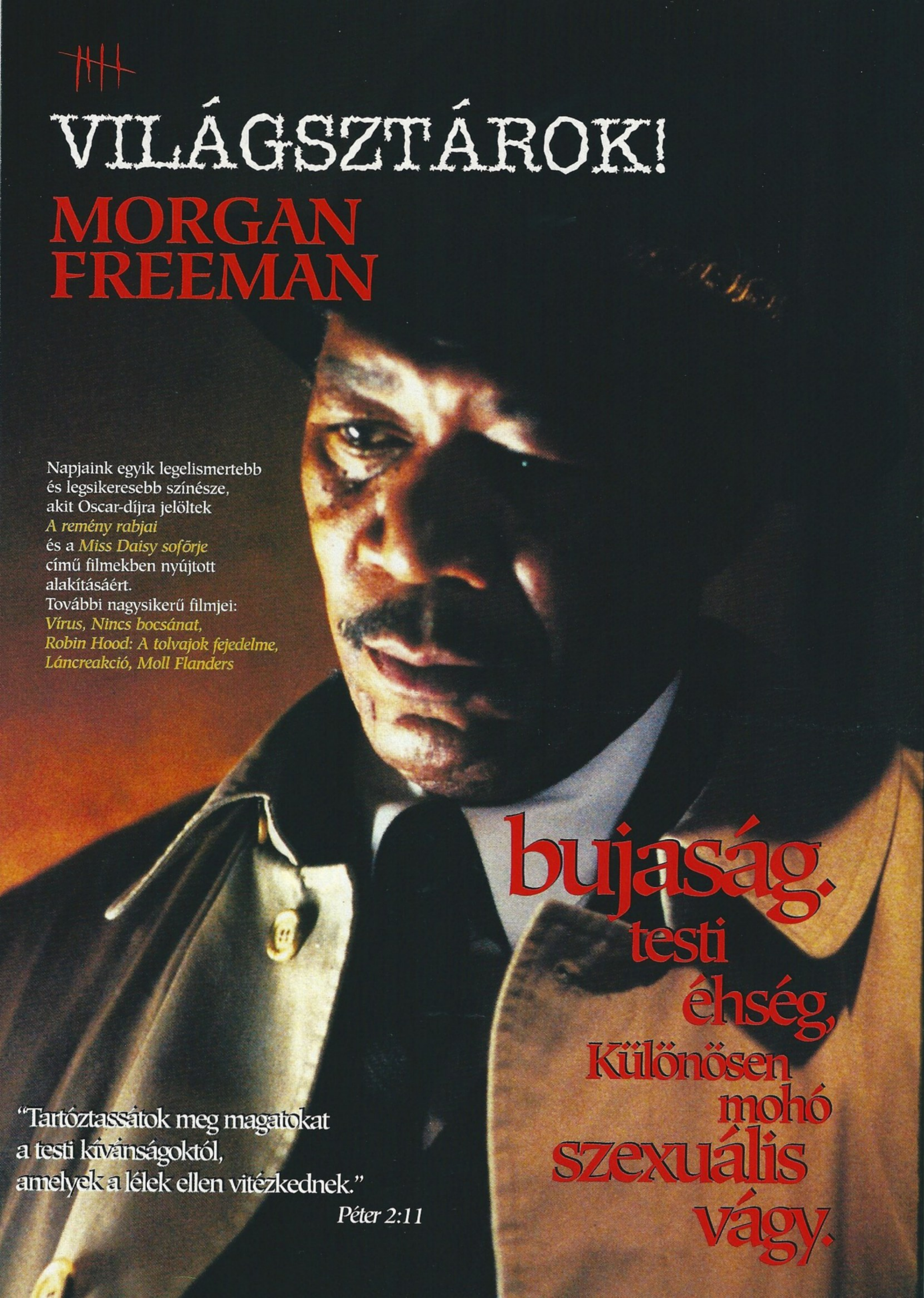
FALÁNKSÁG

mértéktelen evés rossz szokása.

Mert a részeges és tobzódó szegény lesz, és rongyokba öltöztet az aluvás.
Példabeszédek 23.21

SZTÁROK!
BRAD
PITT
A Hollywoodi ifjú
színészgeneráció
legtehetségesebb sztárja.
Filmsikerei:
Thelma és Louise,
Szenvedélyek viharában,
Interjú a vámpírral,
Tiszta románc
12 majom
IRÍGYSÉG.
ELÉGEDETLENSÉG
VAGY ROSSZAKARAT
MÁSOK ELÕNYEI
MIATT.

VILÁGSZTÁROK!
MORGAN FREEMAN
Napjaink egyik legelismertebb és legsikeresebb színésze, akit Oscar-díjra jelöltek *A remény rabjai* és a *Miss Daisy sofőrje* című filmekben nyújtott alakításáért.
További nagysikerű filmjei: *Vírus, Nincs bocsánat, Robin Hood: A tolvajok fejedelme, Láncreakció, Moll Flanders*
bujaság. testi éhség, Különösen mohó szexuális vágy.
"Tartóztassátok meg magatokat a testi kívánságoktól, amelyek a lélek ellen vitézkednek."
Péter 2:11

KIVÁLÓ ALKOTÓK

GWYNETH PALTROW
(Hús és vér, Jefferson Párizsban, Hook)

RICHARD ROUNDTREE
(Földrengés Los Angelesben)

JOHN C. McGINLEY
(Szakasz, Tõzsdecápák, Hegylakó II, Bérgyilkosok)

R. LEE ERMEY
(Full Metal Jacket)

DIRECTED BY
DAVID FINCHER
(Végsõ megoldás: a halál /Alien 3/)

PRODUCED BY
ARNOLD KOPELSON
(A szökevény, Vírus, Összeomlás)

Lustaság.
Idegenkedés
a munkától, a megerõltetéstõl.

Restség.

"A restség álomba merít,
és a lomha lélek megéhezik."
Példabeszédek 19.15

Jogi kérdezz-felelek!

Mindennapi videóséletünkben számtalan kérdés merül fel a videóvilág szinte minden szereplőjében: a kölcsönzőbe betérő filmbarátban, a videótékásban, s még a videóforgalmazók körében is. E kérdésekre igyekszünk feleletet adni *dr. Kiss Zoltán* igazságügyi videószakértő segítségével.

Első kérdésünk szereplői inkább maradjanak titokban. A gyakorinak tekinthető történet lényege röviden: egy vidéki tékás egy vadonatúj „húzó" film lejátszása közben komoly gyártási (feltehetőleg széria-) hibát fedezett fel. Az ügynökség – ahol a kazettát beszerezte – nem zárkózott el a cserétől, de türelmet kért, mivel az adott premierfilmből kifogyott. Történetünk hőse ezután a kiadóhoz fordult, ahol elzárkóztak a kazetta közvetlen kiküldésétől, sőt a tékás postaköltségeit (hibás kazetta visszaszaküldése az ügynökséghez) sem voltak hajlandók átvállalni. Kérdés: kinek van igaza és mit lehet tenni?

Az eset jogi szempontból világos és egyértelmű. Amennyiben a felek ezt a kérdést az együttműködési szerződésben nem szabályozzák, a Polgári Törvénykönyv hibás teljesítésre vonatkozó rendelkezései az irányadók. Eszerint a kötelezett (esetünkben a kiadó) szavatol a szolgáltatott áru (szerződésben rögzített) kifogástalan tulajdonságaiért (minőségéért).

Hibás teljesítés esetén a vevő akkor kérheti a dolog kicserélését, ha a hiba nem javítható ki vagy a javítás a jogosult érdekeit jelentősen sérti. Kölcsönzői jogos műsoros videókazetta műszaki hibája esetén egyértelmű, hogy nem jöhet szóba árleszállítás vagy javítás, tehát kötelező a csere.

A vevőnek arra is joga van, hogy elálljon a szerződéstől, amennyiben a teljesítéshez fűződő érdeke megszűnt. Esetünkben az érdekmúlás valószínűleg nem áll fenn, hiszen egy folyamatos teljesítésről van szó, aminek a keretében a kiadó havonta meghatározott mennyiségű film átadására vállal kötelezettséget, és egy hibás kazetta még nem borítja fel a felek hosszú távú érdekeit.

Lényeges szabály viszont, hogy hibás teljesítés esetén a vevő az ellenszolgáltatás arányos részét a kicserélésig visszatarthatja. (Más kérdés, hogy videókazetták vásárlásakor általában átadás-átvételkor történik a fizetés, továbbá egy ilyen „visszatartás" leginkább az ügyben vétlen ügynökséget sújtaná.)

A törvény egyértelműen kimondja azt is, hogy a szavatosság alapján fennálló kötelezettség teljesítésével összefüggésben felmerülő költségek a kötelezettet terhelik. A kiadónak tehát kötelessége lenne a videótékás postaköltségeit és egyéb, az új kazetta beszerzésével közvetlenül összefüggő kiadásait megtéríteni.

A fenti igények érvényesítésén kívül a vevő a hibás teljesítésből eredő kárának megtérítését is követelheti, kivéve ha a kötelezett bizonyítja, hogy a hibátlan teljesítés érdekében úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Magyarul a tékás az elmaradt hasznát is felszámítja (az is a kár része), vagyis azt az összeget, ami befolyt volna hozzá, ha a kazettát ki tudja kölcsönözni.

Köztudott, hogy az új filmek hihetetlen gyorsasággal avulnak el: a megjelenés után egy-két hónappal már csak szórványos érdeklődés mutatkozik irántuk. (Valószínűleg a konkurencia fölözi le a peches videótékás hasznát, hacsak nem jutott nekik is hibás kazetta.)

A kiadó szerintem nem védekezhet azzal, hogy kellő gondoskodással járt el, mert megfelelő és szakszerű minőségellenőrzéssel a hibás kazetták kiszűrhetők lettek volna. Ráadásul a hibára történő figyelemfelhívás után sem tettek megfelelő intézkedéseket a vevők kárának csökkentése, enyhítése érdekében, sőt a jogos költségek megtérítésétől is elzárkóztak.

Ez a színtiszta jogi helyzet, ami nem jelenti azt, hogy a tékásnak ajánlanám a kártérítési per megindítását. Az erőviszonyok ismeretében pernyertes ugyan lehet ebben az ügyben, de üzletileg rövid távon nem jönne jól ki e kalandból.

2. Megígértük, foglalkozunk a kulturális járulékoltatás témakörével, ha újabb kérdéseket kapunk vagy ha az illetékesek egyértelművé teszik a törvény vitatott előírásait. Nos, a közelmúltban megszületett a Nemzeti Kulturális Alap (NKA) Igazgatóságának első állásfoglalása, amely az NKA–APE együttes közleményeként várhatóan az **Adó** című havilapban is megjelenik.

A közlemény leszögezi, hogy annak kell a kulturális járulékot megfizetni, akinek a törvény mellékletében felsorolt BTO, SzJ vagy ÉJ számon kibocsátott számla alapján árbevétele keletkezik.

Egyértelmű az a törvényalkotói szándék is, hogy egy tevékenységet, illetve terméket csak egyszer terheljen járulékfizetési kötelezettség. Éppen ezért az egymásra épülő, de azonos járulékköteles SzJ szám alá tartozó tevékenységek esetében az árbevételből levonható a tevékenységet terhelő, azonos SzJ számon teljesített kiadási számla összege, és a járulékfizetési kötelezettség csak az így korrigált árbevételt terheli. Termékforgalmazás esetében pedig a halmozódás elkerülése érdekében elfogadható, hogy a második vagy további forgalmazó az általa forgalmazott (leszámlázott) termék árbevételét csökkentse azokat a termékeknek a számlájával igazolható beszerzési értékével, amelyek a törvény szerint járulékkötelesek. Tehát például az ügynökségek nem a teljes árbevételük után fizetik meg a járulékot, hanem csak a beszerzési és a továbbadási ár különbözete (lényegében az üzleti jutalék) után. Ezt az elvet követve a járulékköteles tevékenység valamennyi résztvevője teljesíti a törvény szerinti járulékfizetési kötelezettséget, de mindenki csak az általa „teljesített" növekmény után köteles a járulékot megfizetni.

A járulékköteles tevékenységet végző alanyok (szolgáltatók, gyártók, forgalmazók stb.) kötelesek olyan nyilvántartást vezetni, amelyből az adóellenőrzés során a járulékok alapjának számítása egyértelműen követhető.

A törvény melléklete szerint a 191 SzJ gyűjtőszám (kulturális szolgáltatás, szórakoztatás) alá tartozó tevékenységek járulékkötelesek. Félreértésre adott okot, hogy hiányzik a mellékletből az ide tartozó tevékenységek részletesebb kibontása. A teljesség igénye nélkül: a filmgyártás, -forgalmazás és -vetítés, a rádiós és televíziós műsorszolgáltatás, az előadóművészeti (színház, tánc, opera, balett stb.) szolgáltatás, a művészeti alkotó tevékenység, végül szinte valamennyi, máshova nem sorolható szórakoztató tevékenység (pl. a játékautomaták üzemeltetése, cirkuszműsor stb.).

A törvény értelmében mentesek a járulékfizetés alól az eredeti, szerző által értékesített szerzői jogi védelem alatt álló alkotások. Nem vonatkozik a mentesség az értékesítést végző szervezetre, hiszen ez esetben nem közvetlenül az alkotó értékesít, továbbá nem vonatkozik a mentesség a másolati példányok értékesítésére. Filmek, műsoros videókazetták esetén ez a mentesség tehát eleve nem jöhet szóba (nem a szerzők a forgalmazók; minden esetben másolati kópiák forognak).

A nagyobb árbevételt elérő cégeknél érdekes lehet a törvény hatálya, vagyis az, mikortól kell az új jogszabály szerinti járulékot megfizetni.

Átmeneti rendelkezések hiányában a kulturális járulékot az 1996. április 27-e után pénzforgalmilag teljesült bevételek után a törvénymódosítás szerinti mértékben kell fizetni, függetlenül a bevétel megszerzésére vonatkozó szerződés megkötésének időpontjától.

Folyamatos tevékenységekre, hosszabb időtartamra kötött megállapodások esetében az Áfával csökkentett 1996. évi időarányos árbevétel a járulék alapja.

A több évre előre teljesített átutalások esetében, ha a bevétel teljes összege beérkezett ugyan 1996-ban, de az árbevétel egy részét a számviteli nyilvántartásokban elhatárolták, a járulék alapja az adott évre elszámolt árbevétel összege. Az 1996-ban befolyt, de 1997-ben elhatárolt árbevétel után a járulékot 1997-ben kell megfizetni. Valószínűleg a videóforgalmazásban ilyen problémával nem találkozunk, mivel itt az utólagos fizetés az életszerű, nem pedig a több évre történő előfinanszírozás.

Die Hard-pólót nyertek a Videofon-játék szeptemberi telefonhívásai alapján:

Szirányi Györgyné	1182	Budapest	Nagy László	3000	Hatvan
Váradi István	7629	Pécs	Újváry Győző	1181	Budapest
Tóth Árpád	7624	Pécs	Sánta Béla	5475	Csépa
Váradi Sándorné	6500	Baja	Csöbönyei Krisztina	2941	Ács
Fehérvári Magdolna	6500	Baja	Nagy Tamás	3000	Hatvan
Horthy Géza	6400	Kiskunhalas	Fülöp Zsolt	1113	Budapest
Sárik János	2700	Cegléd	Kovácsné Vas Veronika	1183	Budapest
Gyenizse Csaba	6400	Kiskunhalas	Jávor Péter	2120	Dunakeszi
Szalai Ferenc	5091	Tószeg	Heka Miklós	1188	Budapest
Pénzes László	4700	Mátészalka	Nagy Gábor	2630	Gyál
Nagy Zsolt	1134	Budapest	Roma Sándor	3529	Miskolc
Gombos Gellért	1225	Budapest	Kovács Ferenc	1101	Budapest
Kun Valéria	1536	Budapest	Ladó Károly	5126	Jászfényszaru
Kardos Alíz	1043	Budapest	Varga László	1184	Budapest
Kun Ilona	1165	Budapest	Mickó Zsolt	1132	Budapest
Szalai Pál	5475	Csépa	Tóth László	1076	Budapest
Vajda János	1125	Budapest	Rácz Gábor	7030	Paks
Forgóné Laki Éva	2600	Vác	Molnár István	2120	Dunakeszi
Forgács Miklós	1194	Budapest	Haulich Zoltán	9700	Szombathely
Mohácsi Veronika	1144	Budapest	Nyári István	1067	Budapest
Varga Vilmosné	1237	Budapest	Vince Gábor	1151	Budapest
Mácsovics István	1157	Budapest	Kósa Krisztián	1191	Budapest
Szlimák Ferenc	1157	Budapest	Tomkó Ádám György	3534	Miskolc
Vas István	1173	Budapest	Vasasi Sándor	1161	Budapest
Huszár Endre	1191	Budapest	Sinka Zsuzsa	1152	Budapest

6.

Tisztelt videótékások, és filmbarátok!

Örömmel tájékoztatjuk önöket, hogy ismét eljött az ideje a videóvásárnak!

DOBOGÓKŐI VIDEÓVÁSÁR

1996. OKTÓBER 31.– NOVEMBER 1.

Dobogókő, Pilis Szálló
Nyitva tartás: csütörtökön: 10-től 18 óráig
pénteken: 11-től 15 óráig

Videóvásár a Magyar filmesek világtalálkozója tiszteletére!
Megvásárolhatja a határon túl alkotó magyar származású alkotók filmjeit is!

– Kéttucat videókiadó – régiek és vadonatújak – rendkívüli kínálata!
– Akciós árak!
– Videópremierek Dobogókő tiszteletére!
– Eddig nem látott kedvezmények!
– Egyéni vásárlóknak redkívüli ajánlatok!
– Este videóvigasság, KOVI-meglepetés az éjszakában!

További információk: 06-30-319-370
(Videósok Érdekvédelmi Szövetsége)

JÓ VÁSÁRT, ÉS JÓ SZÓRAKOZÁST KÍVÁN:

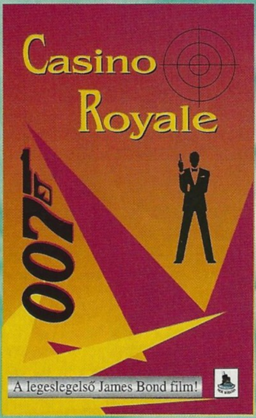
A vásár szervezője,
a Videósok Érdekvédelmi Szövetsége

A vásár fővédnöke,
a Video Magazin

MÁR KAPHATÓ

James Bondnak, a magányos ügynöknek (Barry Nelson) tönkre kell tennie a kaszinóban kártyapartnerét, aki mögött ott áll társként egy rejtélyes hölgy. Amikor kiderül, hogy a szépséges hölgyet korábban szerelmi szálak fűzték Bondhoz, a vetélytárs figyelmezteti őt: ha legyőzi őt a kártyaasztalnál, a nőnek meg kell halnia. James Bond válaszút előtt áll…

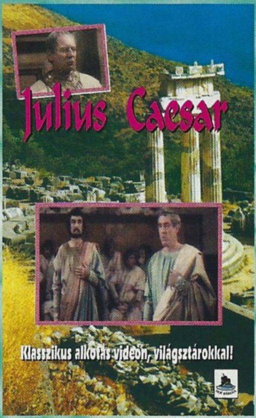
Az Ian Fleming írása alapján 1954-ben forgatott Casino Royale filmtörténeti jelentőségű alkotás, hiszen nyolc évvel előzte meg az első Bond-filmként számon tartott Dr. No-t.

Fekete-fehér, szinkronizált amerikai film
Főszereplők: Barry Nelson, Linda Christian, Peter Lorre
Rendezte: William H. Brown

William Shakespeare klasszikus alkotása elevenedik meg játékfilmen, filmcsillagokkal a főszerepekben.

Az ókori Rómában játszódó történelmi műben Sir John Gielgud megdöbbentő erővel formálja meg Julius Caesart. A filmtörténet talán legbrutálisabb Brutusát jeleníti meg *Jason Robards, Jr.*; *Richard Chamberlain* alakítja Octaviust, Marcus Antonius szerepében pedig *Charlton Hestont* láthatjuk.

Színes, szinkronizált angol film, (1970)
Főszereplők: Sir John Gielgud, Charlton Heston, Jason Robards, Jr., Richard Chamberlain, Richard Johnson, Robert Vaughn, Christopher Lee, Jill Bennett, David Leland, Norman Bowler, Paul Hardwick, dr. Richard Johnson,
Rendezte: Stuart Burge

Kiadja: Noé Bárkája, 1114 Budapest, Bocskai út 23., Telefon: 371-0866
A műsoros videókazetta másolását a törvény bünteti!

VIDEÓTÉKÁSOK FIGYELEM!

Megnyílt Magyarország első, kizárólag szexfilmeket árusító videókazetta-nagykereskedése, ahol az összes jelentősebb hazai kiadó eddig kiadott filmjei a kiadókkal megegyező árakon kapható.

F&L

VIDEOKAZETTA NAGYKERESKEDÉS

FENDEL BT.

1145. Bp., Bácskai u. 52.
Tel./Fax: **252-8212**
Nyitva: hétköznap **9–17** óra között
a S.I. Coop Kft. volt telephelyén!

Forró kávéval, hideg üdítővel és nagy ÁRKEDVEZMÉNYEKKEL várjuk kedves vásárlóinkat!

teszt

Monótól a sztereóig

Sony és Samsung képmagnók

Jó egy éve a sztereó színes tv-k tesztje kapcsán szinte eldöntött tényként írtuk le, hogy a hazai sztereó tv szabvány várhatóan a NICAM rendszer szerinti előírásokat veszi át. Mindezt azért is mertük így kijelenteni, mert egyrészt abban az időben a hazai kísérleti adások ezt egyre inkább alátámasztották, másrészt az e témában adott nyilatkozatok a mielőbbi bevezetést valószínűsítették. Aztán hiába vártuk a folytatást, a kísérleti sugárzások is elmaradtak, s ugyan ma is úgy tűnik, hogy ha lesz Magyarországon sztereózás, az NICAM rendszer szerint történik, a kérdés csupán az, hogy mikortól. Márpedig ha sztereó készülékekről beszélünk, akkor e kérdés mindig felmerül. Egy sztereó képmagnót ugyanis hosszabb távra vásárolunk, s annak szolgáltatásait is teljes körben szeretnénk kihasználni.

❖

E havi tesztünkben három készüléket mutatunk be. Egy monó videót a *Sony*tól, az *SLV–E510EE*-t, és ennek nagyobb testvérét, az *SLV–E810*-et, mely viszont már a sugárzott sztereó adásokat is mindkét hangcsatornán rögzíteni tudja, míg harmadik modellünk a *Samsung* szintén sztereó modellje, az *SV–140Q*. Az utóbbi kettő között az az alapvető különbség, hogy a *Sony* a német kétvivős rendszer szerint képes feldolgozni a sugárzott adások hangjelét, míg a *Samsung* mindezt csak akkor teszi, ha NICAM jelet kap. Az AV–bemenetről – vagyis ha sztereó kamerát vagy műholdvevőt kapcsolunk a videóhoz – sztereó lesz a rögzítés mindegyik készüléken. A különbség a földi antennáknál jelentkezik. Aki közvetlenül veszi például az osztrák adókat, az most is, később is zavartalanul fel tudja venni az adást sztereóban a *Sony*val, a *Samsung*nál viszont monó lesz a rögzítés. Abban az esetben viszont, ha lesz hazai sztereó tv-sugárzás az UHF sávban, akkor a *Samsung* lesz előnyben, míg a *Sony* hangja marad monó.

A két modell között az a másik alapvető különbség, hogy a *Sony* önálló hifi magnóként is működik, míg a *Samsung* csak akkor képes sztereó hang felvételére, ha képjelet is kap. Az megint csak teoretikus eszmefuttatás, hogy valójában mennyire használható ki a hifi tudomány önálló, csak zenei felvételek készítésére. Mi magunk mindig amellett foglaltunk állást, hogy ez egy igen gazdaságos és nagyon jó minőséget nyújtó hangrögzítési mód, bár igaz, hogy a készülék ára és szervizelési költsége (így a fejcsere) ugyancsak költségesebb, mint hangmagnó esetében, és elismertük, hogy hosszabb az az idő, míg rátalálunk az egyes zenei felvételekre. Bevalljuk, kevés igazi visszajelzésünk van e témakörben.

Gyakorlatban azonban viszonylag kevés olyan hifi videóval találkoztunk (a *Sanyo* és az *ITT* modellek voltak ilyenek), amelyeknél önálló, csak hangfelvételt nem lehetett készíteni.

❖

Az *SLV–E510EE* a *Sony* legújabb fejlesztésű családjának tagja: 4 fejes, vagyis felezett sebességű felvételekre és lejátszásra alkalmas. Vételi normái PAL és SECAM színrendszerek és mindkét hangrendszer vételére alkalmassá teszik, színrögzítési rendszere is ennek megfelelően PAL és MESECAM, s NTSC rendszerű kazetták lejátszására is alkalmas. Vételi sávjai a kábel- és hipercsatornákat is átfogják, hangolása frekvenciaszintézeres és 60 csatorna memorizálására képes.

A készülék megjelenése elegáns, a már korábban megismert *Sony* vonalvezetés: az előlapon található egy, a kazettafészket elfedő nagyméretű lehajtható ajtó, mely-

A mérések a **Magyar Elektrotechnikai Ellenőrző Intézet** laboratóriumaiban készültek. A tesztet készítette és összeállította: ***Géczy Géza.***

TECHNIKAI ADATOK SZOLGÁLTATÁSOK

GYÁRTÓ TÍPUS	Samsung SV-140Q	Sony SLV-E510EE	Sony SLV-E810EE
Rögzítési színrendszerek	PAL, MESECAM	PAL, MESECAM	PAL, MESECAM
Lejátszási színrendszer	PAL, MESECAM	PAL, MESECAM, NTSC	PAL, MESECAM, NTSC
Sztereó hang rendszere	NICAM	–	kétvivős (A2)
Méretek (szél.xmag.xmélység)(mm)	398x92x320	430x108x320	430x108x320
Tömeg (kg)	4,4	4,5	4,5
Hálózati feszültség (V)	100–240	220–240	220–240
Fogyasztás üzemi (W)	20	24	25
készenléti (W)	5	6	6
Képkeresés seb. (előre/hátra)	3x, 7x, 9x/3x, 7x, 9x	7x/7x	7x/7x
Átcsévélési idő (előre/hátra)(sec)	150/150	135/130	140/130
SZOLGÁLTATÁSOK			
Lassítás	1/5, 1/10	1/5	1/5
Gyorsítás	nincs	2x	2x
Indexkeresési rendszer	van	99 helyre	99 helyre
Inzertsnitt/repülő törlőfej	nincs/nincs	nincs/nincs	nincs/nincs
Elteltidő-kijelzés	van	van	van
Hátralévő szalagidő kijelzés	van	grafikusan	grafikusan
Utóhangosítás	van	nincs	van
Hifi hangfelvétel	képpel együtt	–	van
Hangszintszabályozás auto/kézi	van/nincs	–	van/nincs
Hangszint kijelzés	van	–	nincs
Élességállítás	van	van	van
Menürendszer/kijelzés	van/van	van/van	van/van
S–VHS-lejátszás	nincs	nincs	nincs
Programrendezés	nincs	van	van
Képkereső gyűrű	van	van	van
Hozzáférésletiltás (gyerekzár)	van	nincs	nincs
Biztosítás hálózatkimaradásakor	1 óra	1 óra	1 óra
PROGRAMOZHATÓSÁG			
Vételi sávok	VHF, UHF, kábel, hiper	VHF, UHF, kábel, hiper	VHF, UHF, kábel, hiper
Hangolás rendszere	feszültségszintézer	frekvenciaszintézer	frekvenciaszintézer
TV-csatornák hangolása	kézi	automatikus/kézi	automatikus/kézi
Tárolható TV-csatornák száma	50	60	60
Programozható felvételek száma	4	8	8
Programozható napok száma	1 hónap	1 hónap	1 hónap
Naponta ismételhető felvételek	van	van	van
Hetente ismételhető felvételek	van	van	van
Azonnali felvétel időbeállítással	van	van	van
VPS	nincs	van	van
ShowView	nincs	van	van
AUTOMATIKÁK			
Színnormaváltás antennáról	kézi	menüben	menüben
Színnormaváltás kazettáról	kézi	automatikus	automatikus
Kazettaazonosítás	kézi	van	van
Fejtisztítás	nincs	van	van
TÁVVEZÉRLŐ			
Csatornabehangolás	van	van	van
Időprogramozás	menüben	menüben	menüben
Képkereső gyűrű	nincs	van	van
TV/Több videó vezérlése	nincs/nincs	van/nincs	van/nincs
LCD-kijelzés	nincs	nincs	van
CSATLAKOZÁSOK			
AV-csatolakozás (hátul)	scart + RCA (ki)	scart	scart
AV-csatlakozás (elöl)	2+1 RCA-bemenet	1+1 RCA-bemenet	2+1 RCA-bemenet
Hifihang-csatlakozás (hátul)	1 pár RCA (ki)	nincs	1 pár RCA (ki)
Mikrofon/Szabályozható	nincs	nincs	nincs
Fejhallgató/Szabályozható	nincs	nincs	nincs

teszt teszt

nek plexiablakán keresztül csukott állapotban is láthatók a funkciókijelzések, a számlálóállás vagy idő. Ezt igen praktikusan egészíti ki egy további lehajtható fedél, mely alatt az előlapi videó- és audio-bemenetek találhatók. A hátlapon az AV-jelek kiadására és fogadására Scart-csatlakozót alkalmazott a *Sony*, de igen szellemesen – és ez fotón is látható – mellékeltek egy scart–RCA-átalakítót, amit csak dicsérni tudunk.

Az előlapon a további szolgáltatások a magnó-alapfunkciók kezelését és a normaváltásokat biztosítják, a kezelőszervek jelentős része a távvezérlőre került. Az *SLV-E510EE* menürendszerben vezérelhető. Így állíthatók be a venni kívánt csatornák, az óra és a későbbi időpontra tervezett programozott felvételek is. A csatornák kiválasztására nagyon praktikusan van egy gyorsbeállítási lehetőség, mely egyéb országok mellett ismeri a magyar csatornakiosztási rendszert is, így ennek kiválasztása után egy gombnyomásra elindítja a keresést, rögzíti és sorba rendezi az adókat, műsornevükkel (ha az szerepel a sugárzott adásban) és ShowView kódjaikkal. Rendszeres olvasóinknak e fogalom nem újdonság (mint ahogy az sem, hogy ilyen kódokat a hazai adók egyelőre nem sugároznak). A ShowView egy olyan azonosító kódrendszer, mely egy négy–héttagú számcsoportból áll, amit ha bepötyögünk a távvezérlőbe, akkor anélkül, hogy műsorkezdetet vagy véget írnánk be programozott felvételnél, a videó tudni fogja, hogy melyik napon, hány órakor, mit kívánunk felvenni. Azokban az országokban, ahol az adóállomás kisugározza e jeleket, a műsorújságok is közlik a számkódokat. Egyszóval mód van gyorsbehangolásra, de lehetőség van egyenkénti állomásprogramozásra is. Önmagában ezt a folyamatot is gyorsnak és praktikusnak találtuk, annak ellenére, hogy ismerni kell a hangrendszert (nálunk ez D/K), a tv-sávot, ahol keressük az adót, és annak a csatornaszámát. A nem kívánt,

de például automatikusan behangolt csatornákat át lehet ugrani (ki lehet hagyni) vagy más fontossági sorrend szerint át lehet rendezni.

Amint a csatornákat, úgy az időt is automatikusan beállítja magának az *SLV–E510EE*, csupán olyan csatorna kell (TXT-s), ahol sugározzák az időinformációkat. A dátum és a pontos idő beállítására a későbbiekben programozottan felvenni kívánt műsorok miatt van szükség, melyek közül egy hónapon belül 8 be-

MÉRT ÉRTÉKEK

GYÁRTÓ TÍPUS	Samsung SV–140Q	Sony SLV–E510EE	Sony SLV–E810EE
Sorbontás (sor) SP	240	250	250
Videóátvitel (MHz) SP/LP	3/2,8	3,25/3	3,3/3,05
Videó jel/zaj-arány (dB) SP/LP	44/45	44/45	45/46
Hangfrek.átvitel (állófej) SP/LP	50–9/55–6,6	45–10/50–6,9	45–10/50–7
Nyávogás (állófej) SP/LP	0,1/0,22	0,16/0,3	0,18/0,32
Hangfrekv.átv. Hifi SP/LP(Hz–KHz)	20–20/20–20	–	20–20/20–20
Nyávogás Hifi sávban SP/LP	0,003/0,01	–	0,004/0,01
Hang jel/zaj arány (Hifi) SP/LP	86/88	–	85/87

Megjegyzés: hangfrekvenciás átvitel Hz–KHz-ben értendő

állítására van lehetőség elvileg több módon is. Az egyik a már említett és nálunk még nem funkcionáló ShowView, míg a másik a kézi időbeállítás. Mint a táblázatban látható, lehetőség van akár naponta, akár hetente azonos időpontban készített felvételek rögzítésére is, és a felezett sebességgel (LP üzemmódban) 8 órát meghaladó felvétel is rögzíthető.

A felvételek készítésekor a kijelző a lefutott szalagidőt mutatja percben és másodpercben – amelyből persze mindig vissza lehet számolni a pontos hátralévő időt –, de a képernyőn grafikusan is megjeleníthető, hogy mennyi helyünk van még a szalagon. A felvételek készítésére van egy ún. gyorsfelvételi lehetőség is: 30 perces lépésekben be lehet programozni az elindított rögzítés kikapcsolási idejét. Ez – mely sok készülék sajátja – igen praktikus dolog késő este.

A *Sony* sajátja viszont a TriLogic rendszer, mely felvétel és lejátszás közben a felhasznált szalagnak megfelelően állítja be a videófejek mágnesezőáramát, optimális képminőséget nyújtva. A rendszer rövidítése ebből következően OPC (Optimum Picture Control = optimális képbeállítás). A szalag bemérése ugyan első felvételkor néhány másodpercet igénybe vesz, amit jelez az OPC-kijelző villogása, de a későbbiekben a szalag kivételéig ez a beállítás rögzítődik. A gyakorlatban a kezelési útmutató ajánlásának megfelelően célszerű bekapcsolni, mert néhány tized MHz javulás elérhető.

Lejátszás közben természetesen mód van mindkét irányban gyors képkeresésre, amit akár a készüléken, akár a távvezérlőn állíthatunk, mindkét irányú lejátszásra, kétszeres sebességű lejátszásra vagy 1/5-ös lassításra a képléptetésen kívül.

A szolgáltatások közül még meg kell említeni az indexkeresési rendszert: minden felvételkezdetkor egy (nem látható) jelzés kerül a szalagra, és lejátszáskor e helyekre lehet az indítást ráfuttatni.

❖

Nem először írunk képmagnókról, a *Sony SLV–E510EE* kapcsán mégis azért voltunk bőbeszédűbbek, mert szolgáltatásai sokban megegyeznek a legnagyobb VHS-testvérrel az *SLV–E810EE*-vel, és egyes jellemzők több magyarázatot érdemeltek.

A hangolás, a csatornák áthelyezése, az órabeállítás, a programozások, az indexkeresési rendszer teljesen azonosak, a felvételt itt is OPC rendszerrel lehet a szalagnak megfelelően optimalizálni, és a felvett anyagokat mindkét irányban lehet gyorsítani vagy lassítani.

Azonban alapvető különbség, hogy az *SLV–E810EE* a bevezetőben említettek szerint sztereó és kétnyelvű adások felvételére is képes az antennabemeneten keresztül, s önálló hangmagnóként is funkcionál az audiobemenetekhez történő csatlakoztatással. Az viszont sajnálatos, hogy a kezelési útmutató e témában eléggé szűkszavú és kevésbé magyaráz, inkább csak a lehetőséget említi. Antennabemeneten keresztül a tuner, a már említettek szerint, a kéthangvivős (német rendszer) szerint dolgozza fel a jeleket, s abban az esetben, ha az adás kétnyelvű, külön-külön sávon rögzíti azokat, majd lejátszáskor lehet szétválasztani. A magnó e jeleket a képjellel együtt a forgó fejdobbal rögzíti, de egyidejűleg az állófejes sávra is rákerül a fő hangsáv hangja. Ez utóbbi az a hangsáv, melyet később meg lehet változtatni: ezen a tulajdonképpen monó sávon lehet utóhangosítani, pontosabban az eredeti felvétel hangját lecserélni.

Önálló hanganyagot az előlapon lévő jobb- és baloldali hangcsatorna-bemeneteken át lehet felvenni, és ilyenkor, ha hangmagnóként használjuk az *SLV–E810EE-t*, ugyanúgy a hátlapon lévő RCA-kimeneteken keresztül lehet legpraktikusabban az erősítőhöz csatlakoztatni. A hátlapon lévő Scart-csatlakozón át is lehet felvételt készíteni, ez esetben azonban képjel is kell a rögzítéshez. Ez utóbbi megoldás akkor célszerű, ha indexjeleket is akarunk rögzíteni a könnyebb kezdet megtalálásához.

Azzal együtt, hogy mind frekvenciaátvitelben, mind nyávogásban és jel–zaj-arányban is korrekt értékeket mértünk, az *SLV-E810EE*-t láthatóan nem kifejezetten sztereó hifi videónak tervezték, hiszen hangszintkijelzése nincs, mindent az automati-

kára bízták, bár a 2 V-os bemeneti jelszintet még fel tudja dolgozni. Az utóhangosítás is közvetett, hiszen a mikrofonbemenet is lemaradt, és a két RCA-csatlakozó inkább zenei aláfestés felvételére szolgál.

Visszatérve a frekvenciaátvitelhez, a teljes sávban szinte teljesen egyenletes, 18 kHz táján mindössze 1 dB-t esik. A felvett és lejátszott hangot is teltnek találtuk, szépen szóltak a magas hangok is.

Az OPC áramkör nagyon jól korrigálta a szalagjellemzőket, a frekvenciaátvitel és sorbontás jó volt, mint ahogy a színeket teltnek éreztük. Saját felvételeinken is tiszták és valóságosnak tűntek a színek, tesztkazettánkról viszont kifejezetten szépen jött elő az ég kékje és a szörfök vitorláinak sokszínűsége.

❖

Az *SV-140Q* az első sztereó hifi videó, amit módunkban volt közelebbről látni. Hangolása frekvenciaszintézeres, memóriájában – mint az táblázatunkban látható – 50 adóállomás rögzíthető, ezeket egyenként kell beállítani, a nem kívánt csatornák törölhetők a programból, de átrendezésre nincs mód. Programozási lehetőségei valamivel szerényebbek, de megítélésünk szerint a hazai lehetőségeknek megfelelnek és minden bizonnyal az elvárásoknak is. A kazetta megfelelő hosszidejét beírva a készülékbe, a maradék idő is pontosan kijeleztethető, sőt programozott felvételeknél, ha kevésnek tűnik a szalaghosszúság a tervezendő felvétel idejéhez, a videó automatikusan átvált felezett sebességre.

A fentiek ellenére az *SV-140Q*-nak vannak korlátai is. Ezek közül elsőnek említjük a kézi színnormaváltást, mely az elmúlt időben a *Samsung*-videók sajátja lett. Programozott felvételeknél a kézi színnormaváltót az adásrendszernek megfelelően kell beállítani, lejátszáskor úgyszintén a felvételi normára figyelemmel kell lenni. Mindez, lévén mindkét adónk ez év elejétől PAL színrendszer szerint sugároz, antennajelek esetén nem okoz problémát, csak átmásoláskor kerül előtérbe. A másik – ma még korlátnak tekinthető – tulajdonság a NICAM rendszer szerinti sztereó hang, mely minden bizonnyal előbb-utóbb kihasználható, de jelenleg antennáról nem sztereó az *SV-140Q*. AM-mikróról vagy központi antennáról, ahol adnak sztereó jelet, a kétvivős adások élnek. Persze műholdvevőről Scart-csatlakozón, vagy az előlapi csatlakozókon sztereó kameráról minden úgy működik, ahogy kell. S ezeknek úgy is kell működni, ugyanis a Samsung sztereó videót ezekre tervezték. Önálló sztereóhang-felvétel – ahogy az a korábbi sztereó videók javarészénél volt – az *SV-140Q*-nál ugyanis nincs, pontosabban, ha mégis valaki ilyen felvételt akar készíteni, simulcast üzemre kell állnia, és miközben valamilyen képet vesz fel, a felveendő hifihangot csak e mellett tudja rögzíteni. Van azonban még egy további szépséghiba. CD-ről kevésbé sikerülnek a felvételek, mivel 1,5 V-os bemenőjel felett a torzítások felnőnek. Márpedig a CD-k 2 V-os jeleket simán produkálnak, sőt az új szabványok e feletti szinteket is megengednek.

Mindezeket azért is részleteztük, mert a kezelési útmutató a *Samsung* esetében is oly szűkszavú, hogy a NICAM hangrendszer szerinti hangfeldolgozást sem említi meg. Nem fogunk meglepődni, ha lesznek reklamációk az értékesítés során. Sokszor beszéltünk már a jó kezelési útmutatók fontosságáról, még sincs sikerélményünk.

Visszatérve a *Samsung* egyéb tulajdonságaihoz, az állófejes sávon mért nyávogás is utal a mechanika kiegyenlítettségére, valójában egy igen csendesen futó, átgondolt szerkezet. Az átcsévélést igen nagy sebességgel végzi, s mindkét irányban a szalag vége előtt lelassul és így fejezi be a tekercselést. A képkeresés egyébként három sebességgel is lehetséges, és lassításra is kétféle ütemben van mód.

A Samsung csatlakoztatásai most is praktikusak, a hátoldalon természetesen van Scart AV be- és kimenet és mellette az RCA-csatlakozók a videójel és a sztereó hangjel kiadására, valamint az előlapon szintén RCA-aljzatok ugyanezen jelek fogadására.

Az *SV–140Q* képét is határozottnak, jó rajzolatúnak találtuk, színei azonban valamivel idegesebbek voltak, és kevésbé voltak telítettek, mint azt a *Sony*nál láttuk. A hifi hang átvitele itt is 20 Hz-től 20 kHz-ig terjedt, de a felső tartományban 16-17 kHz-nél lágyan kezdett esni, és csengése sem volt annyira határozott. Ezzel együtt jel–zaj-viszonya, nyávogása igen korrekt szinten maradt. A készülék előlapján van egy képkorrekció kapcsoló is, egy normál, lágyabb és kiemelt állással, s bár kiemelt „éles" helyzetben sem voltak túllövések, mégis a normál állást tartottuk a legoptimálisabbnak.

Végezetül érdemes szólni a távvezérlőkről is. A széles szolgáltatási kör megtartása mellett legpraktikusabbnak az *SLV–E810EE* távvezérlőjét ítéltük. Nem tartozik ugyan a legfiligránabbak közé, de jól fekszik kézbe, tv-vezérlésre is alkalmas, nagyon jól kezelhető képkereső gyűrűje van és minden jól megkülönböztethetően a felületén van, ami a használathoz kell. A beállításokkal kapcsolatos gombok viszont a kihajtható fedél alatt találhatók. Az *SLV–E510EE* vezérlője viszont már sokkal zsúfoltabbra, majdhogynem áttekinthetetlenre sikerült, azzal együtt, hogy a tervezők színekkel és jelekkel igyekeztek szétválasztani a funkciókat. A *Samsung* megint más utat választott. Itt csak a legfontosabb funkciók vannak a „fedélzeten", a többi kihajtható ajtó alatt van, amit a másik végletnek találunk.

Összességében a három készülék közül a *Sony SLV–EE510EE*-t nyújtja a legtöbbet mind szolgáltatásban, mind kép- és hangminőségben, míg az *SLV–E510EE*-t egy korrekt minőségű, jó szolgáltatású mono magnónak tartjuk. Viszont a *Samsung SV-140Q*-nak – melyet AV-bemenetről, kamerafelvételek átmásolásakor most is jól lehet használni – igazi tudománya csak a hazai NICAM rendszerű adásoknál fog kiteljesedni. Önálló hifi hangvideóként pedig csak körülményesen és nagy kompromisszumokkal lehetne használni.

Itt a PolyGram Video!

Új videóforgalmazó kezdte meg működését a napokban: a PolyGram Video. Az embléma mögött az audiolemez és -kazettaforgalmazóként ismert Magyar PolyGram Kft. önálló osztálya rejlik, mely az MTV korábbi intendánsa, *Bányai Gábor* igazgató irányításával látott munkához. A világhírű PolyGram médiavállalkozáshoz tartozó magyar kft. új videórészlege közvetlen kapcsolatot tart a londoni székhelyű PolyGram Video Internationallel, s válogathat videókönyvtára több ezer kiadványa közül. Emellett a hazai PolyGram Video saját produkciókkal is megjelenik a hazai piacon. Havonta két műsoros videókazetta kiadása szerepel a tervek között. Elsőként az *Irigy Hónaljmirigy* pop-rock paródiákat előadó zenekar koncertvideója látott napvilágot, valamint *Galla Miklós* és a *L'art pour l'art Társulat Vastyúk is talál szeget* című tévés produkciójának első négy darabja, egy kazettán, a Televideóval közös gondozásban. Hamarosan jön a folytatás az újabb négy epizóddal, valamint a legifjabbaknak a *Forró vizet a kopaszra* című egész estés francia animációs film, a három kismalac kedves történetével. Még az ősz során, a világpremierrel egy időben jelenik meg Magyarországon is *Mr. Bean* valódi kazettasorozatának első két darabja. A Thames Television nyolc, egyenként több mint egyórás humorparádéjának főszereplője *Rowan Atkinson*. E sorozat epizódjainak döntő többsége még nem volt látható a Magyar Televízió műsoraiban. Jövőre 24 műsoros kazetta megjelentetését tervezi az új vállalkozás. Közöttük *Béres Alexandra* fitnessprogramját, *Mr. Bean* további filmjeit, a második világháború nagy csatáit bemutató sorozat epizódjait, s a *L'art pour l'art Társulat* utolsó öt televíziós műsorát, melynek záró darabja az idei szilveszteri lesz. A kiadó e kazettáit közvetlenül a lakosság számára jelenteti meg, azok nem rendelkeznek kölcsönzői joggal. Egy kazetta ára várhatóan 1600 és 2000 forint között alakul.

Arra a kérdésre, vajon nem túl kockázatos-e a telítettnek tűnő magyar videópiacon új kiadóként megjelenni, Bányai Gábor így felel: *„Ma ha bárki, bárhol, bármibe belefog, benne rejlik a bukás kockázata. De ha a vállalkozó meg van győződve arról, hogy olyan vonzó termékekkel tud megjelenni a piacon, amelyekre igény van, akkor érdemes a munkát elkezdeni. Mi úgy gondoljuk, vannak ilyen termékeink és érdemes belevágnunk, még e telítettnek tűnő piacon is."*

Az elmúlt néhány évben PolyGram a nagyvilágban megvetette lábát a játékfilmpiacon is, s olyan sikerfilmeket gyártott, mint a *Négy esküvő és egy temetés*. Olyan sztárok játszanak produkcióikban, mint *Nicole Kidman, Jodie Foster, Whoopi Goldberg*, s legújabb, *Barry Levinson* rendezte filmjükben (Sleepers) *Robert De Niro, Dustin Hoffman* és *Brad Pitt* a főszereplők. Az elmúlt filmvásárokon számos hazai független mozifilm- és videóforgalmazó vásárolt a Polygram produkcióiból, melyek közül még sok vár bemutatásra. Az igazgató úgy látja, idővel a magyar PolyGram Video válik majd az anyacég játékfilmjeinek magyarországi forgalmazójává is, melyeket videón természetesen kölcsönzési joggal fognak forgalomba hozni. Addig azonban van még mit válogatniuk a hatalmas londoni videókönyvtár animációs-, dokumentum-, sport-, koncert- és természetfilmjeiből.

Világtalálkozón a magyar filmesek

Lapzártánkig a nagyvilágból már csaknem hetvenen fogadták el a meghívást a magyar filmesek október 27-től november 2-ig tartó budapesti világtalálkozójára. Az Oscar-díjas művészek közül érkezik *Elek Zoltán, Zsigmond Vilmos* és *Rófusz Ferenc*. A színészek közül jön *Tony Curtis, Muráti Lili, Krencsey Marianne*. A külföldön élő nemzetközi rangú operatőrök közül itt lesz *Badal János, Vámos Tamás, Novák Emil*, a magyar filmtörténet elhunyt kiválóságainak képviseletében *Korda Zoltán* fia, David, ifjabb *Lugosi Béla*, és *Alexander Trauner* özvegye, *Janine*. Nem lehet már a vendégek között az Oscar-díjas *John Alton*, azaz *Altmann Jenő*, aki nemrégiben halt meg. (A vele készült utolsó interjút lásd: Video Magazin, 1996. július.)

A világtalálkozó tiszteletére ezekben a napokban jelenik meg a *Shoot In Hungary* (Forgass Magyarországon!) című kiadvány, mely mind a hazai, mind a külföldi filmgyártóknak hasznos eligazodást nyújt a magyar film-, mozi- és videóiparról alkotókról, és a forgatási lehetőségekről.

1996. szeptember 7-én életének 43. évében tragikus hirtelenséggel, szívinfarktus következtében elhunyt Lipták István, a Multi Home Video Bt. ügyvezetője.
A család és a videós szakma gyászolja őt.
Emlékét megőrizzük.

Zombilét és Velence

Két véglet. Az 53. Velencei Filmfesztiválon *Marco Ferreri*, a zömmel Budapesten forgatott *Ezüstnitrát* rendezője kijelentette: a mozi meghalt, mert a közönség is meghalt. A közönség már nem közösség, hiszen a mozitermekből száműzte őket a videó, az egyéni vagy maximum kiscsoportos szórakozás, a számítógép, az Internet-kapcsolat, ami mind-mind a zombilét felé visz minket. Eközben levetítették *Roman Polanski Az angyalok* című videóklipjét, amit az olasz pop fenegyerekével, *Vasco Rossi*val készített. Polanski volt a fesztivál zsűrijének elnöke.

Az angyalok utazás. A címhez igazodva, a videótechnika lehetőségeit kihasználva túlnyomórészt – a hat percből körülbelül négy és félig – a szférákba vezet minket, többek között felhasználva a Sixtus kápolna motívumait, elsődlegesen az ember teremtését. Csakhogy itt egy hölgy teremti meg a férfit, aki aztán egyre gyorsuló sebességgel tör be előbb bolygónk légterébe, majd suhan el az Egyesült Államok egyik nagyvárosába. A klip egyébként *Vasco Rossi* kérésére született, aki hangsúlyozta, csodálja *Roman Polanskit*, és fontosnak tartja, hogy neves rendezők is foglalkozzanak e műfajjal.

A két szélső pólus között csendesen zajlottak az események. A versenyben szereplő filmek most nem elsődlegesen a videósok igényeit tartották szem előtt, de a videótékákban éppen frissiben reklámozták az Arany Oroszlán elmúlt évi nyertesét, a vietnami–francia *Cyclo* című alkotást. Magyarországra ez a mű még a mozikba sem érkezett meg. Ezzel szemben az idei fődíjas – egyben *Liam Neesom* révén a legjobb férfialakítás Volpi-kupájával is kitüntetett – *Michael Collins* című film a jövő év elején várhatóan jön a mozikba, majd kellő idő elteltével a tékákba. Azon sem lepődnénk meg, ha a további két díjazott (*Joszeliani Brigantik* és *Ken Loach Carla* éneke) ugyancsak felbukkanna.

Mindeközben a vetítésekkel párhuzamosan arról is tanácskoztak Európa jelentős filmrendezői, *Bernardo Bertolucci* vezetésével, hogy milyen lesz a jövő mozija. Gyakran hivatkoztak a *Velencei éjszakák* sorozatban éppen látható *A Függetlenség Napjá*ra. A konklúzió: a filmgyártók már nem nélkülözhetik a videót és a számítógépet. A forgalmazók még reménykednek, hogy a minden igényt kielégítő új, modern mozicentrumok azért visszacsalogatják a termekbe az embereket, de a videót már szinte lehetetlen megverni.

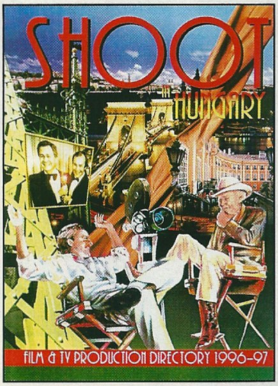
Szabó Z. Levente
(Velence)

Shoot in Hungary

A magyar film-, televízió- és videógyártás angol nyelvű kézikönyve, a *Shoot in Hungary 1996–97* 1996 októberében, a Magyar Filmesek Világtalálkozója alkalmából jelenik meg. A könyv 250 képből álló színes mellékletet tartalmaz a hazai forgatási helyszínekről, magában foglalja mintegy száz hazai produkciós cég adatait, továbbá a magyar rendezők, producerek, operatőrök, vágók, animátorok és más filmes szakemberek listáját.

Ára 7000 Ft (Áfával) plusz postaköltség.

Előjegyezhető, megvásárolható, illetve postai utánvéttel megrendelhető a kiadónál:
ATLANTIC PRESS
1126 BUDAPEST,
NÉMETVÖLGYI ÚT 5.
TELEFON: 212-2443, 212-2445
FAX: 212-2444

Megrendelem

utánvéttel a Shoot in Hungary 1996–97 című referenciakönyvet .... példányban.

Név:..

Cím: ....

Telefon:..

....
aláírás

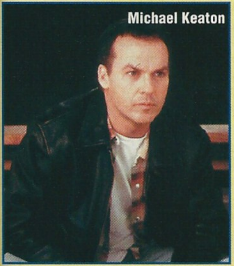
ELŐZETES

AZ EGYESÜLT ÁLLAMOKBAN

ovább hódítanak a nyár sikerfilmjei, de újabb felfelé törő produkciók is helyet követelnek maguknak a bevételi listák élmezőnyében. *A Függetlenség napja (Independence Day)* már a 300 millió dolláros bevételi határt ostromolja, a *Mission: Impossible* 200 millió felé közeledik, de a nagyvilágban is már 170 millió dollárnál tart. A *Twister* tornádója 240 millió dollárt söpört be a mozipénztáraknál. *A szikla (The Rock)* eddig már több mint 130 milliót, s majdnem ennyit a *Bölcsek kövére (The Nutty Professor)*. A *Végképp eltörölni (Eraser)* 100 milliót hozott a konyhára, csakúgy, mint a *Ha ölni kell* (A Time To Kill).

MAGYARORSZÁGON A MOZIKBAN

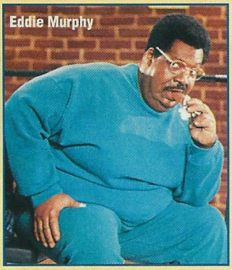
sztárparádé ígérkezik, így minden bizonnyal sok nézőt csábítanak majd a multiplex moziközpontokba a híres színészek. Például a szépséges **Sandra**

Michael Keaton

Bullock a *Ha ölni kell* című, csaknem két és fél órás, dolláresőt hozó filmben. Társai **Samuel L. Jackson, Kevin Spacey, Donald Sutherland, Kiefer Sutherland** és **Matthew McConaughey.** A produkció **John Grisham** bestseller regénye alapján készült. A rendező az a **Joel Schumacher,** aki sikerre vitte filmen **Grisham** másik híres regényét *Az ügyfel*et. Egy amerikai kisvárosban két fehér férfi brutálisan meggyilkolja egy fekete munkás kislányát. A feldühödött apa lelövi a gyilkosokat, s ezért börtönbe kerül. Az előítéletektől nem mentes amerikai délvidéken a vádlott fiatal védőügyvédjének számos veszéllyel kell szembenéznie...

Michael Keaton Andie MacDowell neve fémjelzi a *Közös többszörös (Multiplicity)* című vígjátékot, melyben **Michael Keaton** megkétszerezi önmagát, hogy egyszerre lehessen mindig otthon és munkahelyén. A tökéletes megoldás azonban mégsem tökéletes... A rendező-producer **Harold Ramis** *(Idétlen időkig)*.

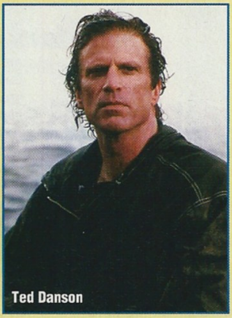
Keanu Reevest és Morgan Freemant láthatjuk a *Láncreakció*ban, **Andrew Davis** *(A szökevény)* legújabb thrillerében. A chicagói egyetem kísérleti laboratóriumában benzin és olaj helyett egy új, kiapadhatatlan energiafor-

Eddie Murphy

rásra bukkannak, amely még a környezetet sem szennyezi. Ám vannak, akiknek nem érdekük, hogy a felfedezés nyilvánosságra kerüljön...

Könnyű vígjáték lesz **Eddie Murphy** játékával a *Bölcsek kövére*. Eddie a kövér Klump professzort alakítja: a tudós kolosszális, agya fenomenális, teste kriminális, családja abnormális, szerelmi élete katasztrofális. Szerencséjére felfedezi a tökéletes fogyasztószert. A rendező **Tom Shadyac**, akinek első munkája az *Ace ventura – Állati nyomozoo* vooolt...

Jean-Claude Van Damme rendezőként is bemutatkozik *A kalandor (The Quest)* című produkcióban, de természetesen a főszerepet is maga játssza. Az egykori James Bondot választotta maga mellé társnak: **Roger Moore**-t, őszülő szakállal. Az akciókalandfilmben az exbelga – aki egyben a történet egyik ötletadója is – egy idealista vagány bandavezért játszik, aki a húszas évek New Yorkjának nyomornegyedéből jut el Tibetbe, a legendás Elveszett Városba. Kalózok adják el rabszolgának, s beszippantja a szerencsejátékok és a küzdősportok világa. Eljut Kelet-

Ted Danson

Ázsia brit gyarmatainak fülledt világába, ahol a halálos harcművészeteket tanítják.

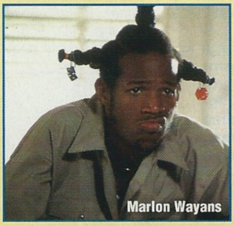
A HONI VIDEÓPREMIEREK KÖZÜL

novemberben kiemelkednek a tavasz mozisikerei. Így a *12 majom*, **Terry Gilliam** *(Brazil)* kiváló sci-fije, **Bruce Willis, Brad Pitt** és **Madeleine Stowe** főszereplésével. *Minden gyanú felett*, a címe annak az érdekes alkotásnak, melynek főhősét, egy nagyváros feddhetetlen(?) polgármesterét **Al Pacino** játssza, meggyőző erővel.

A halál napja 1999 utolsó két Los Angeles-i napjának történéseibe enged bepillantást, s *Kathryn Bigelow (Holtpont)* sci-fi–thrillerjébe nem marad ki a virtuális valóság sem. A főbb szerepekben **Ralph Fiennes**t *(Kvíz-show)* és **Angela Bassett**et láthatjuk.

Bassett játszik **Whitney Huston** oldalán *Az igazira várva* című romantikus vígjátékban, melyet a színész **Forest Whitaker** rendezett. Négy fiatal fekete nő meséli el történeteit párkapcsolatairól, örömeiről, bánatairól.

Az esküdt **Demi Moore** és **Alec Baldwin** közös filmje, **Brian Gibson** *(Tina)* rendezésében. Demi, a tisztes

Marlon Wayans

családanya, aki egyedül neveli gyermekét, esküdt lesz egy veszélyes maffiózó tárgyalásán. Baldwin azt a feladatot kapja, hogy férkőzzön annak az esküdtnek a közelébe, aki képes lehet meggyőzni társait a vádlott ártatlanságáról...

A *Tökéletes másolat* **Jon Amiel** *(Sommersby)* izgalmas thrillerje olyan sztárokkal, mint **Sigourney Weaver, Holly Hunter, Delmot Mulroney.** Egy mániákus sorozatgyilkost kellene elkapni, aki egyik hírhedt elődje módszereit másolja. Fontos szerep jut a számítógépnek is, amellyel a gyilkos felveszi a kapcsolatot a sorozatgyilkosságok neves szakértőjével...

És még mindig egy mozifilm: *A gyanú árnyéka*, **Meryl Streep** és **Liam Neeson** játékával. Ők a szülők, akik nem tudják eldönteni, megvédjék-e fiukat vagy átadják a rendőrségnek, amikor gyilkosság gyanújába keveredik.

A tavaly téli mozisiker, a *Télapu* költözik november végén, Mikulás közeledtével a videótékákba, **Tim Allen** Mikulás-alakításával.

Andie MacDowell

Jean-Claude Van Damme

Csak videón lesz látható novembertől *A látszat öl* című horror, **Scott Bakula** és **Kevin O' Connor** főszereplésével, akik már *Az éj színé*ben is együtt játszottak. Egy világhírű bűvészről kiderül, hogy valódi fekete mágiát használ.

A *Zenebirodalom* hat fiatal lemezboltban dolgozó alkalmazott története, akik megtudják, hogy az üzletet egy multinacionális lemezcég szeretné megvásárolni – természetesen nélkülük. A bonyodalom, no és a sok jó mai zene nem marad el.

Az *X-akták* 4. része is videóra költözik, szokásos két sztárjával: **David Duchovny**val és **Gillian Andersonnal**.

Laurence Fishburne, Iréne Jacob személyesítik meg Shakespeare hőseit az *Othello* klasszikus mű filmfeldolgozásában, az élen a neves angollal, **Kenneth Branagh** Shakespeare-színésszel, aki – hasonlóan a *Sok hűhó semmiért*hez – egyben rendezőként is jegyzi a produkciót.

A *Természetes ellenség* sztárja **Donald Sutherland**, aki tőzsdeügynökként kerül nehéz helyzetbe. *Loch Ness* mindig izgalomban tartja az emberek

Roger Moore

fantáziáját. A hasonló című videófilmben **Ted Danson** egy zoológus, aki a szörny nyomába ered. *Ne légy barom, amíg iszod a dzsúzod a gettóban* – ez a sajátos címe a **Shawn Wayans** és **Marlon Wayans** játékával készült vígjátéknak, melyben két bajkeverő állítólag komolykodni jött. A *Csupasz pisztoly* nyomdokain haladva ez bizony nemigen sikerül...

További filmcímek novemberből: *Ki mint szedi lábát, Nyugdíjas halál, Nyomkereső, Vad vizek, Nina szeretőt fog, Nem vagyunk egyedül 2., A néma tanú, Második nekifutás.*

GALLA MIKLÓS
kedvenc videófilmjei

Amikor fölhívom Galla Miklóst, üljünk le beszélgetni, merthogy októberben megjelenik első *Vastyúk...* videókazettájuk, és ez remek apropó egy interjúra, Galla szívesen fogad, ámbár, mint mondja, nem olyan szép a menyasszony. Diplomatikusan és röviden így fogalmazza meg a problémát: Tárgyalások folynak egy videókazettáról, amely a *Vastyúk is talál szeget*-sorozat első négy epizódját tartalmazná. A Polygram terjesztené, de egyelőre nem sikerült megállapodni a Televideóval, ugyanis mi úgy gondoljuk, baleknak se minket, se a közönséget ne nézze senki.

– Reméljük, szerencsésen alakul a kazetta sorsa, hisz a sorozat és más produkcióik sikeresek, sajátos, egyedi színfoltjai a kulturális kínálatnak. Induljunk kicsit messzebbről. A fáma szerint Ön fedezte fel a M*onty Python*t. Honnan ered a vonzódása az angol kultúrához?

– Ösztönösen mindig is vonzott az a „környék". Gyerekkoromban mindig nagyon izgalmas volt a nagynéném hazalátogatása Angliából, s amikor 75-ben kijutottam, szinte mintha hazamentem volna. Valahogy nekem az a világom, ebben az esetben a folt találta meg a zsákját, ott érzem magam a legjobban. Szeretem az angol nyelvet, a kultúrát, az angol embereket. A Monty Python dolgaiból 45 részes, egyenként félórás műsor ment a tévében, ezeket én fordítottam, feliratoztam. Szeptember közepén kezdődik egy új angol sorozat, a címe Waczak Szálló (Fawlty Towers), amelyben John Cleese, a Monty Python csoport tagja a főszereplő. Eredetileg úgy volt, hogy ezt a sorozatot is én fordítom, de sajnos nem jutott időm mind a tizenkét kacagtató epizódra, így végül csak két részt fordítottam, a többi tízet mások, ezeket azonban én is átnéztem, úgymond társadalmi munkában.

– Az „angol humor" meghatározás afféle skatulya lett. Mit fed valójában, merthogy általában fapofákra, faviccekre szokták rásütni, hogy angol...

– Marhaság. Közkeletű félreértés. Szerintem az angol humor az, amit angol szerző ír. Nem egy stílus, hisz az angol humoristák, komikusok is ezerfélék: Benny Hilltől Monty Pythonig sok minden belefér, ott van mindjárt a Folytassa... sorozat és Peter Cook, akik szögesen ellentétes dolgokat csinálnak, pedig ugye mindegyik angol. A Monty Python csoporthoz lélekben, felfogásban sokkal közelebb áll a L'art pour l'art Társulat, mint Benny Hill. Azaz a stílus az érdekes, az köti össze a csoportokat, mondjuk úgy, hogy az abszurdnak egy bizonyos ága.

– Hogyan találta meg stílustársait?

– A L'art pour l'art Társulat 1986-ban indult úgy, hogy Laár Andrisnak voltak abszurd, rövid versikéi, amelyeket a koncerteken számok között mondogatott, nagy sikerrel. Én mentem oda hozzá az ötlettel, hogy a versekre alapozva csináljunk egy színházi estet, ahol a versek dominálnak. Kitaláltuk a Költő figuráját, majd annak ellenpontját, a Lektort. Efféle ötletekből kerekedett ki egy kétórás műsor, a Monty Pythonról még szó sem volt, minden saját kútfőből fakadt. Ezt követte egy újabb est Farkas a mezőn címmel két év múlva, közben én valóban megismertem sok jobbnál jobb angol szerzőt, gondoltam, jó lenne azokat is bemutatni. Ezért jött létre 90-ben a Holló Színház. A L'art pour l'art megmaradt saját humorú társulatnak, a Holló Színháznak ezzel szemben az lett a profilja, hogy angol szerzők műveit tolmácsolja,ez is nagyon sikeres lett. Más kérdés, hogy öt év után egy kis pihenőt tart, illetve funkcióját átvette a Galla és Dózsa Duó, most megy egyik produkcónk Csúcsforma címmel.

– Ennyire fanyar, mondhatni „gallás" világlátással miként viszonyul a művész és a magánember az úgynevezett tömegkultúrához? Szenved?

– Abszolúte nem szenvedek, a tömegkultúrának vannak termékei, amelyeknek én is fogyasztója vagyok, de azt is megjegyezném, hogy ma Magyarországon a L'art pour l'art Társulat is a tömegkultúra részének számít. CD-nk 40 ezernél több példányban fogyott, ami ma óriási eredmény, a tévében főműsoridőben szerepelünk, s ez önmagában is bizonyítja, nem rétegműfajt művelünk. Mint magánember sem szenvedek a tömegkultúrától, nagyon kevelem a Beatlest, az Illés együttest, Kabos Gyulát, a James Bond-filmeket, egyszóval a tehetségeket. Nekem mindegy, hogy az általam jónak tartott dolgokat rajtam kívül hatmilliárdan szeretik avagy csak kétszázan. Szeretek videózni, két készülékem is van, tulajdonképpen a videózás a fő hobbim. Mindent dokumentálok, az összes előadásunk megvan. Ezenkívül számtalan Kabos Gyula-, Roger Moore-filmet gyűjtöttem össze és sok angol tévéműsor videóváltozatát. Látom, a James Bondon csodálkozik, hát igen, nem szokták bevallani, pedig nem szégyen. Én a humora miatt kedvelem. Lehet, hogy a történet nem hiteles, de maga a produkció igen, azaz: profi és sármos. A Bondok közül is természetesen Roger Moore a kedvencem, tavalyelőtt találkoztam vele, meg is mondtam neki, hogy szerintem ő volt a legjobb 007-es.

– Remélem, kellőképpen meghatódott...

– Igen, ugyanis őszintén mondtam. A filmekre visszatérve, régebben sok horrorfilmet néztem, főleg a képtelenségük miatt, ma már kevesebbet. Hitchcockot változatlanul szeretem, no és az olyan izgalmas filmeket, mint amilyen A kéz, amely a bölcsőt ringatja. Nem igazán vagyok oda az úgynevezett művészfilmekért. Woody Allent kedvelem, tőle A minden, amit tudni akarsz a szexről, de sosem mered megkérdezni a kedvencem, de Allen nem készít a szó pejoratív értelmében vett művészfilmet, egyszerűen csak tehetséges. Jó még A máltai sólyom Bogart-ral, A hal neve: Wanda, ennek alkotója John Cleese a Monty Python csoportból. Szeretem De Funes-t mint figurát, filmjeinek forgatókönyve nem nagyon tetszik, de ő mint fazon nagyon. A magyarok közül Kabos Gyulán kívül Őze Lajos a kedvencem, minden jelenetét imádom, függetlenül attól, hogy milyen filmben játszik, ha Őze feltűnik, kisüt a nap. Számomra ők ketten az istenek.

– Galla Miklós sokszor ölt női ruhát a színpadon mint a Besenyő család Margitja. Ez már önmagában is humorforrás (vélik egyesek), alaposan ki is használják a szerzők, gondolok itt híres filmekre...

– Ez meglehetősen olcsó nevettető eszköz, tehát csakis akkor szabad élni vele, ha van értelme.

– Beszélgetésünk elején kiderült, az ürügyül szolgáló videókazetta sorsa még bizonytalan. Mi a biztos?

– Biztos, hogy szilveszterkor ott leszünk a téveműsorban. Biztos, hogy újabb műsorokat tervezünk. Biztos, hogy újabb és újabb ötleteink támadnak a Besenyő család vonalon, ugyanis szeretnénk a megszokott formát megbontani és nemcsak a kanapén üldögélni, hanem új helyszínekre, újszerű kalandokba vinni a családot.

G. K.

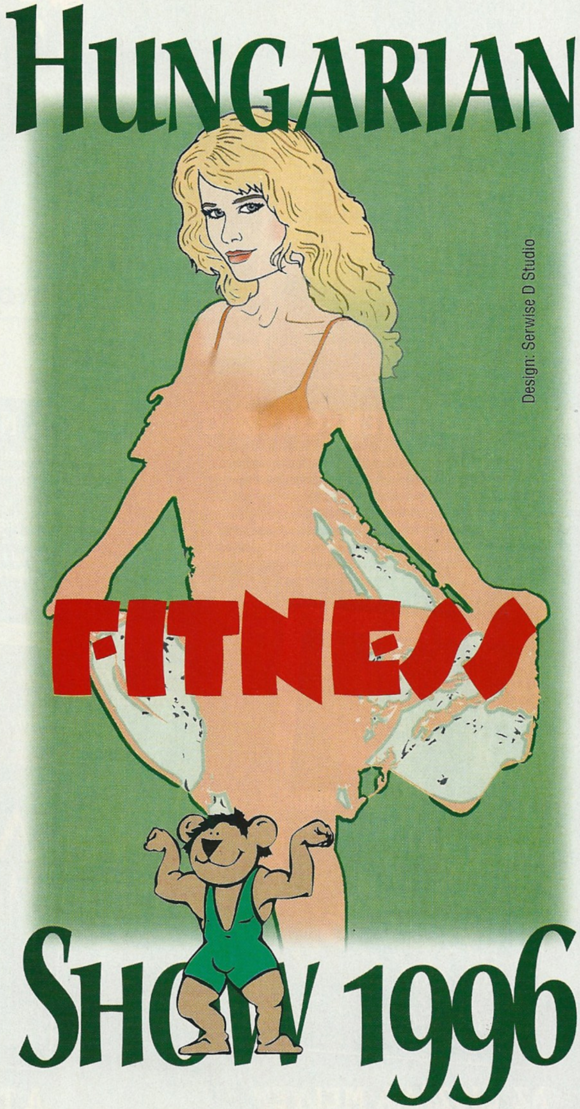
Minden évben csak egyszer!

Budapest Kongresszusi Központ

1996. november 22-24.

FITNESS '96

4. Fitness Szakvásár

Sportversenyek:

november 22-én 14 órától:
Junior és Old Boys Body Building Magyar Bajnokság sztár fellépőkkel és a Brillantin zenekar rock'n'roll show-ja

november 23-án 10 órától:
Kick Box Nemzetközi Csapatverseny, Harcművészet Bemutató

november 23-án 18 órától:
Országos Aerobik Verseny

november 24-én 10 órától:
Bene Gesserit Test Show- ja, Testtáj Szépségversenye

november 24-én 14 órától:
10 Tánc Magyar Bajnokság

november 24-én 19³⁰ órától:
"Top Show" Bajnokok Gálája

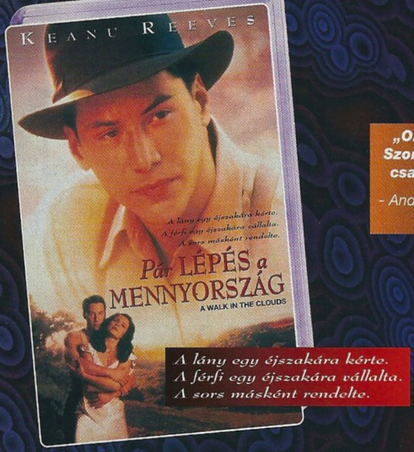
Rendező:

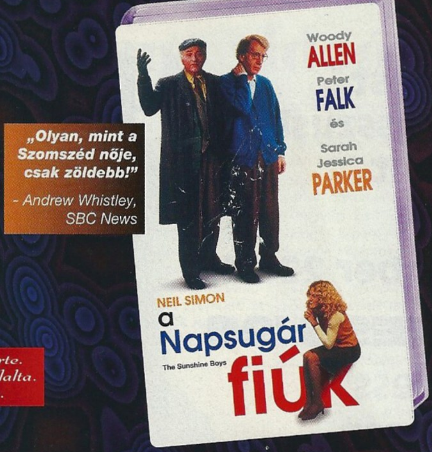
COMPEXPO

Jegyárusítás 1996. október 31-től:
COMPEXPO-nál, Budapest Kongresszusi Központban, Publika Jegyirodában
(Budapest, VIII., Károly körút 9., Budapest, V., Ferencziek tere 10.)

COMPEXPO Számítástechnikai, Rendezvényszervező és Kereskedelmi Kft.
1053 Budapest, Kálvin tér 5. Telefon: 117-1933, 117-6760; Fax: 117-0436

KERESSE A VIDEOTÉKÁKBAN!

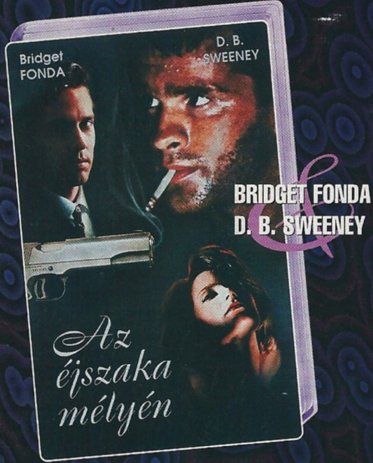

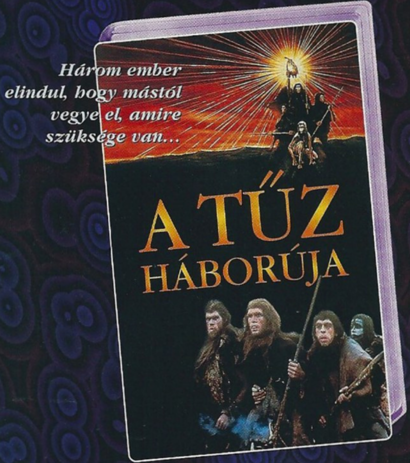
PÁR LÉPÉS A MENYORSZÁG

Egy fiatal katona, nem sokkal azután, hogy hazaérkezett a világháborúból, találkozik egy gyönyörű mexikói lánnyal. Vállalja, hogy Victoria apjának azt hazudják, nemrég összeházasodtak, és ő a születendő gyermek apja. A szigorú apát becsaphatják a fiatalok, de saját maguknak nem hazudhatnak. El akarták játszani, hogy szeretik egymást, de a tűzzel játszottak. Jön a szüret ideje, és minden ami addig valóságnak tűnt az varázslattá válik.

A NAPSUGÁR FIÚK

Lewis és Clark huszonhárom éven át a legviccesebb komédiás-páros volt. Mindenütt imádták a műsorukat, ahol csak felléptek, a közönség tagjai egymás hasát fogták a röhögéstől. De ők már unták egymást. Most nyugdíjasok: végre évek óta nem látják egymást. Csakhogy kell a pénz. És egy ifjú ügynök jól fizető munkát szerez Clarknak. Egy feltétellel: hogy ismét közös műsort csinál régi partnerével, a társ-viccgyárossal, az elviselhetetlen, nélkülözhetetlen Lewis-szal...

AZ ÉJSZAKA MÉLYÉN

Az éjszaka a halál ideje. Gyilkosság, bosszú, árulás – mind az éjszaka teremtményei. Mickey már régen kilépett a bandából, melynek tagjai megölnek egy vietnami kábítószer-kereskedőt. Ám amikor a vietnamiak egykori társai nyomába erednek, úgy érzi, ismét harcba kell szállnia. De végül neki is csak egy célja lehet: hogy megérje a hajnalt...

A TŰZ HÁBORÚJA

Nyolcvanezer évvel ezelőtt, az ismeretlen, félelmetes világban az ember életben maradása elsősorban a tűztől függött. Ha egyszer sikerült a természetből megszerezni, óvni kellett a széltől és esőtől, védeni kellett az ellenséges hordáktól. A tűz hatalmat jelentett és biztonságot. Aki a tüzet birtokolta, a túlélésre kapott esélyt.

Videopremier: október 3.

A kazettákat forgalmazza: INTERCOM

1145 Budapest, Bácskai u. 28-36.
Telefon: 467-1-467 Fax: 252-2-736
E-mail: video@intercom.hu